

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 304/2000

Τροποποίηση του π.δ. 395/94 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για την χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 89/655/ΕΟΚ» (Φ.Ε.Κ. 220/Α/19-12-1994) όπως αυτό τροποποιήθηκε από με το π.δ. 89/99 «Τροποποίηση του π.δ. 395/94 σε συμμόρφωση με την οδηγία 95/63/ΕΟΚ του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 94/Α/13-5-1999). (ΦΕΚ 241/Α/3-11-2000)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, και 3) 3 και 4 του Ν. 1338/83 «Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου» (34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του Ν. 1440/84 «Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM» (70/Α), με το άρθρο 65 του Ν. 1892/90 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (101/Α), με το άρθρο 19 του Ν.2367/95 (261/Α) και με το άρθρο 22 του Ν. 2789/2000 (21/Α).

β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του Ν. 2077/92 «Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στη τελική Πράξη» (136/Α).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 36 του Ν. 1568/85 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» (177/Α).

3. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του Ν. 1836/89 «Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις» (79/Α).

4. Την ΔΙΔΚ/Φ. 1/2/11187/12.5.2000 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (630/Β).

5. Την με αριθμό 1/4.2.2000 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

6. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/85 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (137/Α), που προ- στέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ» (154/Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του Ν. 2469/97 (38/Α).

7. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.

8. Την με αριθμό 381/1-9-2000 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης,

Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Υγείας και Πρόνοιας και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η συμπλήρωση του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 395/94 «Ελάχιστες προ-διαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση

εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ ΕΟΚ» (ΦΕΚ 220/Α/19-12-94) όπως αυτό τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 89/99 «Τροποποίηση του Π.Δ. 395/94 σε συμμόρφωση με την οδηγία 95/63/ΕΚ του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 94/Α/13-5-1999).

Άρθρο 2

Τροποποίηση του Π.Δ. 395/94

1. Στο Παράρτημα Ι του Π.Δ. 395/94 όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 89/99 προστίθεται μετά την παράγραφο 3.2.4. νέα παράγραφος 3.3. ως εξής:
«3.3. Οι εξοπλισμοί εργασίας που χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων σύμφωνα με τα άρθρα 2 (παράγραφος 1) και 87 του Ν. 2696/99 «Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας» (ΦΕΚ 57/Α/723.3.99) πρέπει:
 - α. Να φέρουν τις πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας, που προβλέπονται στο άρθρο 90 του Ν. 2696/99.
 - β. Να συνοδεύονται με την άδεια κυκλοφορίας, που προβλέπεται στο άρθρο 88 του Ν. 2696/99.
 - γ. Να συνοδεύονται με τα αποδεικτικά στοιχεία ασφάλισης, όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 5 του Κ.Ν. 489/76 όπως αυτό ισχύει.
 - δ. Να συνοδεύονται με τα αποδεικτικά πληρωμής των ετησίων τελών κυκλοφορίας (χρήσης), όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 20 του Ν. 2052/92 «Μέτρα για την αντιμετώπιση του νέφους και πολεοδομικές ρυθμίσεις». (ΦΕΚ 94/Α/5-6-1992) όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 του Ν. 2682/99 «Διαρρυθμίσεις στη φορολογία των αυτοκινήτων οχημάτων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 16/Α/8-2-1999)Τα παραπάνω αποδεικτικά στοιχεία (άδεια κυκλοφορίας, ασφαλιστήριο και απόδειξη πληρωμής τελών κυκλοφορίας) πρέπει να τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων ελέγχου του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
2. Το άρθρο 10 «Έλεγχος εφαρμογής» του Π.Δ. 395/94 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Άρθρο 10

Έλεγχος εφαρμογής

- Ο έλεγχος εφαρμογής του παρόντος διατάγματος ανατίθεται στα αρμόδια όργανα του Σ.ΕΠ.Ε. του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων»
3. Το άρθρο 11 «Κυρώσεις» του Π.Δ. 395/94 τροποποιείται ως ακολούθως:
 - α. Η τελεία στο τέλος της παραγράφου 1 αντικαθίσταται με κόμμα και προστίθεται η φράση: «όπως ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 16 (παράγραφος 6) του Ν. 2639/98 «Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 205/Α/2-9-98)».
 - β. Μετά την παράγραφο 3 προστίθεται νέα παράγραφος 4 ως εξής:
«4. Τα αρμόδια όργανα ελέγχου του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος όταν διαπιστώνουν παραβάσεις της παραγράφου 3.3. του Παραρτήματος Ι, πέραν των κυρώσεων που επιβάλλουν με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ενημερώνουν άμεσα τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές, τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και τις αρμόδιες υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων».

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 31 Οκτωβρίου 2000

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ**

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΛΕΩΝΙΔΑΣΤΖΑΝΗΣ ΠΑΝΝΟΣΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΚΩΝ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΝΙΚ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΑΝΝΙΤΣΗΣ ΑΛΕΚ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 338/2001
"Προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από
κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες"
(Φ.Ε.Κ. 227/Α/9-10-2001)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5) 3 και 4 του ν. 1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου"(34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του ν. 1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α) με το άρθρο 65 του ν. 1892/90 "Για το εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α) και με το άρθρο 22 του ν. 2789/2000 (21/Α) και

β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη"(136/Α).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/89 "Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις" (79/Α).

3. Τις διατάξεις των άρθρων 29 και 36 του νόμου 1568/85 "Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α).

4. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (154/Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του ν. 2469/97 (38/Α).

5. Την ΔΙΑΚ/Φ.1/2/11187/12.5.2000 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης" (630/Β).

6. Την με αριθμό 3/23-03-2001 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

7. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.

8. Την με αριθμό 562/04-09-2001 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης αποφασίζουμε:

ΤΜΗΜΑ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σκοπός- Αντικείμενο- Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου της 7ης Απριλίου 1998 "Για την προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες (14η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ).

2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει ελάχιστες προδιαγραφές για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλειά τους που προέρχονται ή ενδέχεται να προέλθουν από την επίδραση χημικών παραγόντων οι οποίοι

υπάρχουν στο χώρο εργασίας ή ως αποτέλεσμα οιασδήποτε εργασιακής δραστηριότητας όπου υπείσρχονται χημικοί παράγοντες.

3. Οι απαιτήσεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται όταν στο χώρο εργασίας υπάρχουν ή ενδέχεται να υπάρξουν επιβλαβείς χημικοί παράγοντες, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί χημικών παραγόντων για τους οποίους εφαρμόζονται μέτρα ακτινοπροστασίας που προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία σε συμμόρφωση με τις κοινοτικές οδηγίες που εκδίδονται δυνάμει της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

4. Για την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία, εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος με την επιφύλαξη των αυστηρότερων ή/και ειδικότερων διατάξεων του π.δ. 399/94 "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ" (ΦΕΚ 221/Α/19-12-94)

5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ).

6. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 "Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ" (721/Β) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

7. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να εξασφαλίζεται, όσο αυτό είναι δυνατόν, η ασφάλεια και η υγεία του ως άνω προσωπικού, εν όψει των στόχων του παρόντος διατάγματος.

8. Οι γενικές διατάξεις για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα που αναφέρεται στο παρόν άρθρο, με την επιφύλαξη των αυστηρότερων ή/και ειδικότερων διατάξεων του παρόντος διατάγματος.

9. Όσον αφορά τη μεταφορά επικίνδυνων αγαθών, οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των αυστηρότερων ή/και ειδικότερων διατάξεων που περιέχονται:

α) στο π.δ. 104/99 "Οδικές μεταφορές" (ΦΕΚ 113/Α/4.6.99)

β) στις διατάξεις εναρμόνισης με την οδηγία 96/49/ΕΚ,

γ) στις διατάξεις του Διεθνούς Ναυτιλιακού Κώδικα Επικίνδυνων Αγαθών (IMDG), του Κώδικα IBC και του Κώδικα IGC, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του π.δ. 346/94 (ΦΕΚ 183/Α/94) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

δ) στις διατάξεις της ευρωπαϊκής συμφωνίας για τη διεθνή μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων μέσω εσωτερικών πλωτών οδών και του κανονισμού για τη μεταφορά επικίνδυνων ουσιών στο Ρήνο, όπως έχουν ενσωματωθεί στο κοινοτικό δίκαιο και στις τεχνικές εντολές για την ασφαλή μεταφορά επικίνδυνων αγαθών που έχουν εκδοθεί, κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος διατάγματος, από την Οργάνωση Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος, νοούνται ως:

α. Χημικός παράγοντας: Κάθε χημικό στοιχείο ή ένωση, ελεύθερο ή σε πρόσμειξη, όπως υφίσταται σε φυσική κατάσταση ή όπως παράγεται, χρησιμοποιείται ή απελευθερώνεται, μεταξύ των άλλων υπό μορφή αποβλήτων, μέσω οιασδήποτε εργασιακής δραστηριότητας, είτε παράγεται σκοπίμως είτε όχι και είτε διατίθεται στο εμπόριο είτε όχι.

β. Επιβλαβής χημικός παράγοντας:

i) κάθε χημικός παράγοντας που πληροί τα κριτήρια κατάταξης ως επικίνδυνης ουσίας σύμφωνα με τα κριτήρια του παραρτήματος VI της ΚΥΑ 378/94 (705/B) "Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 67/548/ΕΟΚ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει", είτε η ουσία αυτή έχει καταταγεί δυνάμει της εν λόγω ΚΥΑ είτε όχι, εκτός από τις ουσίες οι οποίες πληρούν μόνο τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνων για το περιβάλλον,

ii) κάθε χημικός παράγοντας ο οποίος πληροί τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνου παρασκευάσματος κατά την έννοια της ΚΥΑ 1197/89 (567/B) "Ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων παρασκευασμάτων", είτε το παρασκεύασμα αυτό έχει καταταγεί δυνάμει της εν λόγω ΚΥΑ είτε όχι, εκτός από τα παρασκευάσματα τα οποία πληρούν μόνον τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνων για το περιβάλλον,

iii) κάθε χημικός παράγοντας που δεν πληροί μεν τα κριτήρια κατάταξης ως επικινδύνου, σύμφωνα με τα σημεία i) και ii), ενδέχεται όμως να συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων λόγω των φυσικοχημικών, χημικών ή τοξικολογικών ιδιοτήτων του και του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιείται ή υπάρχει στο χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένου κάθε χημικού παράγοντα για τον οποίο έχει καθοριστεί οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης.

γ. Δραστηριότητα όπου υπεισέρχονται χημικοί παράγοντες:

Κάθε εργασία στην οποία χρησιμοποιούνται ή πρόκειται να χρησιμοποιηθούν χημικοί παράγοντες σε οποιαδήποτε διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής, του χειρισμού, της αποθήκευσης, της μεταφοράς ή της εξάλειψης και της επεξεργασίας, ή που προκύπτουν από τέτοια εργασία

δ. Οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης ή Οριακή τιμή έκθεσης σε χημικό παράγοντα:

Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση 8ωρη χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε 8ωρης ημερήσιας και 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας του.

ε. Ανώτατη οριακή τιμή επαγγελματικής έκθεσης ή Ανώτατη οριακή τιμή έκθεσης σε χημικό παράγοντα:

Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε δεκαπεντάλεπτης περιόδου μέσα στο χρόνο εργασίας του, έστω και αν τηρείται η οριακή τιμή έκθεσης.

στ. Βιολογική οριακή τιμή:

Το όριο της συγκέντρωσης, εντός του συγκεκριμένου βιολογικού μέσου, του εκάστοτε χημικού παράγοντα, του μεταβολίτη του, ή ενός δείκτη επίδρασης

ζ. Επίβλεψη της υγείας:

Η εξέταση ενός εργαζόμενου προκειμένου να καθοριστεί η κατάσταση της υγείας του σε συσχέτισμό προς την έκθεσή του σε συγκεκριμένους χημικούς παράγοντες κατά την εργασία

η. Εγγενής κίνδυνος ή Πηγή κινδύνου:

Η εγγενής ιδιότητα ενός χημικού παράγοντα που μπορεί να προκαλέσει βλάβη

θ. Κίνδυνος:

Η πιθανότητα να προκληθεί βλάβη υπό τις προϋποθέσεις χρησιμοποίησης ή/και έκθεσης και η πιθανή έκταση της βλάβης.

Άρθρο 3

Οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης και βιολογικές οριακές τιμές

1. Οι οριακές τιμές έκθεσης ή/και οι ανώτατες οριακές τιμές έκθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 (παράγραφοι δ και ε) του παρόντος διατάγματος που θεσπίζονται με βάση τις κοινοτικές ενδεικτικές και δεσμευτικές οριακές τιμές περιλαμβάνονται στο π.δ. 307/86 "Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους"(135/A) όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.
2. Οι βιολογικές οριακές τιμές, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 (παράγραφος στ) του παρόντος διατάγματος που θεσπίζονται με βάση τις κοινοτικές δεσμευτικές βιολογικές οριακές τιμές, μαζί με άλλες συναφείς πληροφορίες για την επίβλεψη της υγείας, περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του παρόντος διατάγματος.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

Άρθρο 4

Καθορισμός και εκτίμηση κινδύνου των επιβλαβών χημικών παραγόντων

1. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, που ορίζονται στο άρθρο 7 παράγραφος 8 και στο άρθρο 8 του π.δ. 17/96 "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ" (ΦΕΚ 11/Α/18-1-96), ο εργοδότης οφείλει, καταρχήν, να αξιολογήσει αν στο χώρο εργασίας υφίστανται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες. Εάν αυτό συμβαίνει, τότε εκτιμά κάθε κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ο οποίος οφείλεται στην παρουσία των εν λόγω χημικών παραγόντων, λαμβάνοντας υπόψη τα εξής:
 - τις εγγενώς επιβλαβείς ιδιότητές τους,
 - τις πληροφορίες περί ασφάλειας και υγείας που παρέχονται από τον προμηθευτή (π.χ. στο δελτίο δεδομένων ασφάλειας σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 378/94 ή της ΚΥΑ 1197/89),
 - το επίπεδο, τον τύπο και τη διάρκεια της έκθεσης,
 - τις περιστάσεις της εργασίας όπου υπεισέρχονται τέτοιοι παράγοντες, περιλαμβανομένης της ποσότητάς τους,
 - τις οριακές τιμές έκθεσης ή βιολογικές οριακές τιμές σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία,
 - τα αποτελέσματα των ληφθέντων ή ληπτέων προληπτικών μέτρων,
 - εφόσον υπάρχουν, τα πορίσματα της τυχόν επίβλεψης της υγείας που έχει ήδη πραγματοποιηθεί. Ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει συμπληρωματικές πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτίμηση του κινδύνου, είτε από τον προμηθευτή είτε από άλλες εύκολα διαθέσιμες πηγές. Εάν χρειάζεται, οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν την ειδική αξιολόγηση του κινδύνου για τους χρήστες με βάση την ισχύουσα νομοθεσία περί χημικών παραγόντων (ΚΥΑ 378/94, ΚΥΑ 1197/89 κλπ).
2. Ο εργοδότης πρέπει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων από χημικούς παράγοντες, σύμφωνα με το άρθρο 8 του π.δ. 17/96, και προσδιορίζει τα μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 του παρόντος διατάγματος. Η εκτίμηση κινδύνου πρέπει να τεκμηριώνεται με τη δέουσα μορφή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και πρακτική, και μπορεί να περιλαμβάνει απόδειξη από τον εργοδότη ότι η φύση και η έκταση των κινδύνων που σχετίζονται με τους χημικούς παράγοντες καθιστά περιττή περαιτέρω λεπτομερή εκτίμηση των κινδύνων. Η εκτίμηση κινδύνου πρέπει να ενημερώνεται, ιδίως εάν έχουν σημειωθεί σημαντικές αλλαγές οι οποίες την καθιστούν ξεπερασμένη ή όταν τα αποτελέσματα της επίβλεψης της υγείας το καθιστούν αναγκαίο.

3. Στην εκτίμηση κινδύνου πρέπει να περιλαμβάνονται ορισμένες δραστηριότητες μέσα στην επιχείρηση ή την εγκατάσταση, όπως η συντήρηση, σχετικά με τις οποίες μπορεί να προβλεφθεί ότι υπάρχει ενδεχόμενο σημαντικής έκθεσης ή οι οποίες ενδέχεται να έχουν επιβλαβή αποτελέσματα για την ασφάλεια και την υγεία για άλλους λόγους, ακόμη και μετά τη λήψη όλων των τεχνικών μέτρων.
4. Στην περίπτωση δραστηριοτήτων που συνεπάγονται την έκθεση σε πολλούς επιβλαβείς χημικούς παράγοντες, ο κίνδυνος εκτιμάται βάσει του κινδύνου που παρουσιάζει ο συνδυασμός όλων αυτών των χημικών παραγόντων.
5. Στην περίπτωση νέας δραστηριότητας όπου υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες, η εργασία αρχίζει μόνον όταν έχει γίνει η εκτίμηση του κινδύνου που ενέχει η δραστηριότητα αυτή και έχουν εφαρμοστεί όλα τα προβλεπόμενα προληπτικά μέτρα.

Άρθρο 5

Γενικές αρχές για την πρόληψη των κινδύνων που συνδέονται με επιβλαβείς χημικούς παράγοντες και εφαρμογή των άρθρων 6, 7 και 10 του διατάγματος όσον αφορά την εκτίμηση των κινδύνων

1. Κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσής του να διασφαλίζει την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την άσκηση οιασδήποτε δραστηριότητας στην οποία υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία προληπτικά μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφοι 5, 6 και 7 του π.δ 17/96, καθώς και τα μέτρα που προβλέπονται στο παρόν διάταγμα.
2. Οι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία όπου υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες πρέπει να εξαλείφονται ή να περιορίζονται στο ελάχιστο με:
 - το σχεδιασμό και την οργάνωση εργασίας στο χώρο εργασίας,
 - την πρόβλεψη κατάλληλου εξοπλισμού για την εργασία με χημικούς παράγοντες και διαδικασιών συντήρησης που διασφαλίζουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία,
 - τη μείωση στο ελάχιστο του αριθμού των εργαζομένων που υφίστανται ή είναι πιθανόν να υποστούν έκθεση,
 - τον περιορισμό στο ελάχιστο της διάρκειας και της έντασης της έκθεσης,
 - κατάλληλα μέτρα υγιεινής,
 - περιορισμό της ποσότητας χημικών παραγόντων που υπάρχουν στο χώρο εργασίας στο ελάχιστο που απαιτείται για το συγκεκριμένο τύπο εργασίας,
 - κατάλληλες διαδικασίες εργασίας που περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για τον ασφαλή χειρισμό, αποθήκευση και μεταφορά, εντός του χώρου εργασίας, επιβλαβών χημικών παραγόντων και αποβλήτων που περιέχουν τέτοιους χημικούς παράγοντες.
3. Όταν τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 καταδεικνύουν ότι υπάρχει κίνδυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, εφαρμόζονται τα ειδικά μέτρα προστασίας, πρόληψης και παρακολούθησης που προβλέπονται στα άρθρα 6, 7 και 10.
4. Οι διατάξεις των άρθρων 6, 7 και 10 δεν εφαρμόζονται εάν τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 αποδεικνύουν ότι οι ποσότητες επιβλαβούς χημικού παράγοντα που υπάρχουν στο χώρο εργασίας παρουσιάζουν μικρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και ότι τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου είναι επαρκή για τη μείωση του κινδύνου αυτού.

Άρθρο 6

Ειδικά προστατευτικά και προληπτικά μέτρα

1. Ο εργοδότης διασφαλίζει ότι ο κίνδυνος από επιβλαβή χημικό παράγοντα για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων κατά την εργασία εξαλείφεται ή μειώνεται στο ελάχιστο.
2. Για την εφαρμογή της παραγράφου 1 προτιμάται η αντικατάσταση, δηλαδή ο εργοδότης αποφεύγει τη χρησιμοποίηση ενός επιβλαβούς χημικού παράγοντα, αντικαθιστώντας τον με χημικό παράγοντα ή διεργασία που, υπό τις συνθήκες χρήσης, δεν είναι επιβλαβής ή, κατά περίπτωση, είναι λιγότερο επιβλαβής για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων. Όταν η φύση της δραστηριότητας δεν επιτρέπει την εξάλειψη του κινδύνου μέσω αντικατάστασης, λαμβανομένων υπόψη των δραστηριοτήτων και της εκτίμησης του δυνητικού κινδύνου που προβλέπεται στο άρθρο 4, ο εργοδότης διασφαλίζει ότι ο κίνδυνος περιορίζεται στο ελάχιστο, μέσω της εφαρμογής προστατευτικών και προληπτικών μέτρων, τα οποία συνάδουν με την εκτίμηση του κινδύνου που γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 4. Στα εν λόγω μέτρα συγκαταλέγονται, κατά σειρά προτεραιότητας, τα εξής:
 - α. Ο σχεδιασμός των κατάλληλων εργασιακών διαδικασιών και μηχανικών ελέγχων και η χρησιμοποίηση κατάλληλου εξοπλισμού και υλικών, ούτως ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκλυση επιβλαβών χημικών παραγόντων οι οποίοι ενδέχεται να παρουσιάζουν κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στο χώρο εργασίας
 - β. Η εφαρμογή μέτρων συλλογικής προστασίας στην πηγή του κινδύνου, όπως επαρκούς αερισμού και κατάλληλων οργανωτικών μέτρων
 - γ. Όταν η έκθεση δεν είναι δυνατόν να αποφευχθεί με άλλα μέσα, η εφαρμογή μέτρων ατομικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένου προσωπικού προστατευτικού εξοπλισμού.
3. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου συνοδεύονται από επίβλεψη της υγείας σύμφωνα με το άρθρο 10 εφόσον είναι σκόπιμο λόγω της φύσης του κινδύνου.
4. Ο εργοδότης πραγματοποιεί τακτικά, και όποτε επέρχεται οιαδήποτε μεταβολή στις συνθήκες που ενδέχεται να επηρεάσει την έκθεση των εργαζομένων σε χημικούς παράγοντες, τις αναγκαίες μετρήσεις των χημικών παραγόντων που ενδέχεται να παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων στο χώρο εργασίας, ιδίως σε σχέση με τις οριακές τιμές έκθεσης, εκτός εάν ο εργοδότης αποδεικνύει σαφώς με άλλα μέσα, σύμφωνα με την παράγραφο 2, ότι έχει επιτευχθεί κατάλληλη πρόληψη και προστασία. Όταν διενεργείται τακτικός έλεγχος του περιβάλλοντος τηρούνται τα βιβλία και οι κατάλογοι που προβλέπονται από το άρθρο 26 του ν. 1568/85, όπου καταχωρούνται με ακρίβεια όλα τα στοιχεία των ελέγχων.

Για την τήρηση των στοιχείων αυτών μπορεί να εφαρμοσθεί το σύστημα τήρησης αρχείου το οποίο ακολουθεί η επιχείρηση, αρκεί το σύστημα αυτό να εξασφαλίζει τη συστηματική και οργανωμένη καταχώρηση αλλά και την εύκολη και γρήγορη ανεύρεση και αξιολόγησή τους. Η καταχώρηση των στοιχείων των ελέγχων του περιβάλλοντος θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

 - α) Την ημερομηνία, τον αριθμό, τη θέση (ή τον χώρο), τη διάρκεια κάθε δειγματοληψίας, τον τύπο της (“ατομική” ή “στατική”) και το αν διενεργείται, σε επίπεδο ομάδας, καθώς και τα ονοματεπώνυμα των αντίστοιχων εργαζομένων και το είδος της εργασίας.
 - β) Τον τύπο του οργάνου της δειγματοληψίας, το φορέα της ανάλυσης των δειγμάτων και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τη μέτρηση.
 - γ) Το αποτέλεσμα της μέτρησης και το εκτιμώμενο επίπεδο έκθεσης στη διάρκεια δωρής ημερήσιας εργασίας.

δ) Στοιχεία και παρατηρήσεις σχετικά με τα τεχνικά ή άλλα μέτρα και μέσα πρόληψης καθώς και με άλλους παράγοντες που χαρακτηρίζαν τις συνθήκες εργασίας και έκθεσης των εργαζομένων στο χημικό παράγοντα κατά τη διάρκεια της δειγματοληψίας και ήταν δυνατόν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της.

5. Κατά τη διεκπεραίωση των υποχρεώσεων που θεσπίζονται στο άρθρο 4 ή απορρέουν από αυτό, ο εργοδότης λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των διαδικασιών που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

Οπωσδήποτε, όποτε σημειώνεται υπέρβαση μιας οριακής τιμής έκθεσης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ο εργοδότης λαμβάνει αμέσως μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη το χαρακτήρα του ορίου αυτού, για να διορθώσει την κατάσταση, λαμβάνοντας προληπτικά και προστατευτικά μέτρα.

6. Επί τη βάση της συνολικής εκτίμησης και των γενικών αρχών πρόληψης των κινδύνων που προβλέπονται στα άρθρα 4 και 5, ο εργοδότης λαμβάνει τεχνικά ή/και οργανωτικά μέτρα, ανάλογα με το χαρακτήρα της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της αποθήκευσης, του χειρισμού και του διαχωρισμού των μη

συμβατών, μεταξύ τους, χημικών παραγόντων, για την προστασία των εργαζομένων από τις πηγές κινδύνου που προέρχονται από τις φυσικοχημικές ιδιότητες των χημικών παραγόντων. Ειδικότερα λαμβάνει μέτρα, κατά σειρά προτεραιότητας, για:

α. Την πρόληψη της παρουσίας, στο χώρο εργασίας, επικινδύνων συγκεντρώσεων εύφλεκτων ουσιών ή επικινδύνων ποσοτήτων χημικά ασταθών ουσιών ή, στην περίπτωση που το είδος της εργασίας δεν το επιτρέπει,

β. Την αποφυγή της παρουσίας πηγών ανάφλεξης που μπορούν να προκαλέσουν πυρκαγιές και εκρήξεις ή της ύπαρξης ανεπιθύμητων συνθηκών που μπορούν να ενεργοποιήσουν χημικά ασταθείς ουσίες ή μίγματα ουσιών με επιβλαβή φυσικά αποτελέσματα, και

γ. Το μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων σε περίπτωση πυρκαγιάς ή έκρηξης οφειλόμενης στην ανάφλεξη εύφλεκτων ουσιών ή των επιβλαβών φυσικών αποτελεσμάτων που οφείλονται σε χημικά ασταθείς ουσίες ή μείγματα ουσιών. Ο εργασιακός εξοπλισμός και τα προστατευτικά συστήματα που παρέχονται από τον εργοδότη για την προστασία των εργαζομένων πρέπει να συμμορφώνονται με τις σχετικές ισχύουσες διατάξεις ως προς το σχεδιασμό, την κατασκευή και την προμήθεια τους όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια. Τα τεχνικά ή/και οργανωτικά μέτρα που λαμβάνονται από τον εργοδότη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και να συμμορφώνονται με την ταξινόμηση του εξοπλισμού σε κατηγορίες που προβλέπεται στο παράρτημα I της ΚΥΑ Β 17081/2964 (ΦΕΚ 157/Β/13.3.96) "Συσκευές και συστήματα προστασίας που προορίζονται για χρήση σε εκρηκτικές ατμόσφαιρες" Ο εργοδότης λαμβάνει μέτρα για την εξασφάλιση επαρκούς ελέγχου των εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού και των μηχανημάτων ή παρέχει εξοπλισμό αποτροπής των εκρήξεων ή συστήματα εκτόνωσης των εκρηκτικών πιέσεων.

Άρθρο 7

Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση ατυχημάτων, συμβάντων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης

1. Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που ορίζει το άρθρο 9 του π.δ. 17/96, ο εργοδότης, για να προστατεύεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων από ατυχήματα, συμβάντα ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την παρουσία επιβλαβών χημικών παραγόντων στο χώρο εργασίας, καθορίζει διαδικασίες (σχέδια δράσης) οι οποίες μπορούν να εφαρμόζονται όταν συμβεί ένα τέτοιο γεγονός, προκειμένου να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες. Οι ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνουν

σχετικές ασκήσεις ασφάλειας, οι οποίες πρέπει να πραγματοποιούνται τακτικά, και κατάλληλες εγκαταστάσεις πρώτων βοηθειών.

2. Σε περίπτωση κατάστασης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, ο εργοδότης λαμβάνει αμέσως μέτρα για να μετριάσει τις επιπτώσεις και για να ενημερώσει σχετικά τους ενδιαφερόμενους εργαζόμενους. Για την αποκατάσταση της ομαλότητας:

- ο εργοδότης εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης το συντομότερο δυνατό,
- μόνο οι εργαζόμενοι που είναι απαραίτητοι για τη διενέργεια των επισκευών και άλλων αναγκαίων εργασιών επιτρέπεται να εργάζονται στην προσβεβλημένη ζώνη.

3. Οι εργαζόμενοι οι οποίοι επιτρέπεται να εργάζονται στην προσβεβλημένη ζώνη εφοδιάζονται με κατάλληλο προστατευτικό ιματισμό, εξοπλισμό ατομικής προστασίας, ειδικό εξοπλισμό και εγκαταστάσεις ασφαλείας που πρέπει να χρησιμοποιούν ενόσω διαρκεί η κατάσταση αυτή. Η κατάσταση αυτή δεν πρέπει να είναι μόνιμη. Τα μη προστατευόμενα πρόσωπα δεν επιτρέπεται να παραμένουν στην προσβεβλημένη ζώνη.

4. Με την επιφύλαξη του άρθρου 9 του π.δ. 17/96, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει τα συστήματα προειδοποίησης και άλλα συστήματα επικοινωνίας που απαιτούνται για την επισήμανση αυξημένου κινδύνου για την ασφάλεια και την υγεία, προκειμένου να καταστεί δυνατή η δέουσα αντίδραση και να αναληφθούν ενέργειες αντιμετώπισης, παροχής βοήθειας, διαφυγής και διάσωσης, αμέσως μόλις παραστεί ανάγκη.

5. Ο εργοδότης μεριμνά ώστε να είναι διαθέσιμες οι πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στις οποίες υπεισέρχονται επιβλαβείς χημικοί παράγοντες. Οι αρμόδιες εσωτερικές και εξωτερικές υπηρεσίες αντιμετώπισης ατυχημάτων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- προειδοποιητικό σημείωμα για τους σχετικούς εργασιακούς εγγενείς κινδύνους, τα μέτρα εντοπισμού των εγγενών κινδύνων, τις προφυλάξεις και τις διαδικασίες προκειμένου να μπορούν οι υπηρεσίες αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης να ετοιμάσουν τις δικές τους διαδικασίες αντιμετώπισης και τα δικά τους προληπτικά μέτρα, και
- τυχόν διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένους εγγενείς κινδύνους που προκύπτουν ή ενδέχεται να προκύπτουν κατά τη στιγμή ατυχήματος ή κατάστασης έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις διαδικασίες που καταρτίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 8

Ενημέρωση και κατάρτιση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 11 και 12 του π.δ. 17/96, ο εργοδότης διασφαλίζει ότι στους εργαζομένους ή/και τους εκπροσώπους τους παρέχονται:

- τα δεδομένα που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος διατάγματος και περαιτέρω πληροφορίες για κάθε σημαντική μεταβολή στο χώρο εργασίας που οδηγεί σε αλλαγή των δεδομένων αυτών,
- πληροφορίες σχετικά με τους επιβλαβείς χημικούς παράγοντες στο χώρο εργασίας, όπως η ταυτότητα αυτών των παραγόντων, οι κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία, οι σχετικές οριακές τιμές έκθεσης και άλλες ισχύουσες διατάξεις,
- κατάρτιση και πληροφορίες σχετικά με τις κατάλληλες προφυλάξεις και τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν ώστε να προστατεύουν τον εαυτό τους και τους άλλους εργαζομένους στο χώρο εργασίας,

- πρόσβαση σε οιοδήποτε δελτίο στοιχείων ασφαλείας που χορηγείται από τον προμηθευτή σύμφωνα με το άρθρο 10 της ΚΥΑ 1197/89 και το άρθρο 27 της ΚΥΑ 378/94, και ότι οι πληροφορίες:

- παρέχονται κατά τρόπο ανάλογο προς το αποτέλεσμα της εκτίμησης του κινδύνου που γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος διατάγματος. Ο τρόπος αυτός μπορεί να ποικίλλει, από προφορική κοινοποίηση έως ατομική οδηγία και εκπαίδευση μαζί με έγγραφη ενημέρωση, αναλόγως της φύσεως και του βαθμού του κινδύνου που προκύπτει από την εκτίμηση κινδύνου δυνάμει του εν λόγω άρθρου,

- ενημερώνονται προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι αλλαγές των συνθηκών.

2. Όταν τα δοχεία και οι σωληνώσεις για επιβλαβείς χημικούς παράγοντες που χρησιμοποιούνται κατά την εργασία δεν διαθέτουν σήμανση σύμφωνη με την ισχύουσα νομοθεσία περί επισήμανσης των χημικών παραγόντων και περί ενδείξεων ασφαλείας στο χώρο εργασίας, ο εργοδότης, με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στην προαναφερόμενη νομοθεσία, διασφαλίζει ότι είναι δυνατή η σαφής αναγνώριση των περιεχομένων των δοχείων και των σωληνώσεων, όπως και η φύση των εν λόγω περιεχομένων και οι τυχόν συναφείς εγγενείς κίνδυνοι.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 9 Απαγορεύσεις

1. Για την πρόληψη της έκθεσης των εργαζομένων σε κινδύνους για την υγεία τους από ορισμένους χημικούς παράγοντες ή/και ορισμένες δραστηριότητες όπου υπεισέρχονται χημικοί παράγοντες, η παραγωγή, η παρασκευή ή η χρήση κατά την εργασία των χημικών παραγόντων και των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ απαγορεύονται, στο βαθμό που ορίζεται στο εν λόγω παράρτημα.

2. Παρεκκλίσεις από τις απαιτήσεις της παραγράφου 1, σύμφωνα με τις διαδικασίες παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, επιτρέπονται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- αποκλειστικά για σκοπούς επιστημονικής έρευνας και δοκιμών, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης,

- για δραστηριότητες που αποσκοπούν στην εξάλειψη των χημικών παραγόντων που υπάρχουν υπό μορφή υποπροϊόντων ή απορριμμάτων,

- για την παραγωγή των χημικών παραγόντων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως ενδιάμεσες ουσίες, και για τη χρήση αυτή.

Η έκθεση των εργαζομένων στους χημικούς παράγοντες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρέπει να προλαμβάνεται, ιδίως με την υποχρέωση να πραγματοποιούνται, τόσο η παραγωγή όσο και η σε όσο το δυνατόν πρωιμότερο στάδιο χρήση αυτών των χημικών παραγόντων ως ενδιάμεσων, σε ένα μόνο κλειστό σύστημα, από το οποίο οι προαναφερόμενοι χημικοί παράγοντες μπορούν να αφαιρούνται μόνο στο μέτρο που είναι απαραίτητο για την παρακολούθηση της διεργασίας ή για τη συντήρηση του συστήματος.

3. Εργοδότης που θέλει να εφαρμόσει τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2, υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας προκειμένου να λάβει σχετική άδεια. Ο εργοδότης μαζί με την αίτηση υποβάλλει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- το λόγο της αίτησης για παρέκκλιση,

- την ποσότητα του χημικού παράγοντα που θα χρησιμοποιείται ετησίως,

- τις σχετικές δραστηριότητες ή/και αντιδράσεις ή διαδικασίες,

- τον αριθμό των εργαζομένων τους οποίους ενδέχεται να αφορά η δραστηριότητα,

- τις προβλεπόμενες προφυλάξεις για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των ενδιαφερόμενων εργαζομένων,
- τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που λαμβάνονται για την πρόληψη της έκθεσης των εργαζομένων.

4. Η Επιθεώρηση Εργασίας, αν το κρίνει σκόπιμο προκειμένου να χορηγήσει την άδεια μπορεί να ζητήσει και πρόσθετες πληροφορίες από τον εργοδότη, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν. 1568/85 “Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων”. Για την χορήγηση της άδειας, η οποία ανανεώνεται κατ’ έτος, η Επιθεώρηση Εργασίας μπορεί να επιβάλλει στον εργοδότη την τήρηση κάθε κατάλληλου προληπτικού μέτρου για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

Άρθρο 10 **Επίβλεψη της υγείας**

1. Εάν τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου που προβλέπεται στο άρθρο 4 καταδεικνύουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων διενεργείται επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές ρυθμίσεις στην νομοθεσία για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.

2. Τα αποτελέσματα της επίβλεψης της υγείας πρέπει να συνεκτιμώνται κατά την εφαρμογή προληπτικών μέτρων στους συγκεκριμένους χώρους εργασίας.

Η επίβλεψη της υγείας ενδείκνυται όταν:

- η έκθεση του εργαζομένου σε επιβλαβή χημικά παράγοντα είναι τέτοια, ώστε μια διαγνώσιμη ασθένεια ή δυσμενής επίπτωση επί της υγείας μπορεί να συνδεθεί με την έκθεση αυτή, και
- υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες εργασίας του εργαζομένου, υπάρχει πιθανότητα να επέλθει η εν λόγω ασθένεια ή επίπτωση, και
- η τεχνική έρευνας παρουσιάζει μικρό κίνδυνο για τους εργαζομένους. Επιπλέον, πρέπει να υπάρχουν έγκυρες τεχνικές ανίχνευσης της ασθένειας ή της επίπτωσης.

3. Όταν έχει καθοριστεί δεσμευτική βιολογική οριακή τιμή, όπως προβλέπεται στο παράρτημα I, η επίβλεψη της υγείας είναι υποχρεωτική απαίτηση για την εργασία με το συγκεκριμένο παράγοντα, σύμφωνα με τις διαδικασίες του παραρτήματος αυτού.

Οι εργαζόμενοι ενημερώνονται σχετικά με την απαίτηση αυτή πριν τους ανατεθεί η εργασία που συνεπάγεται κίνδυνο έκθεσης στον αναφερόμενο επιβλαβή χημικό παράγοντα.

4. Για κάθε εργαζόμενο ο οποίος υποβάλλεται σε επίβλεψη της υγείας σύμφωνα με τις απαιτήσεις των παραγράφων 1, 2 και 3 τηρούνται ατομικοί ιατρικοί φάκελοι.

5. Οι ατομικοί ιατρικοί φάκελοι περιλαμβάνουν σύνοψη των αποτελεσμάτων της διενεργούμενης επίβλεψης της υγείας καθώς και των τυχόν δεδομένων παρακολούθησης που είναι αντιπροσωπευτικά της έκθεσης του συγκεκριμένου ατόμου. Η βιολογική παρακολούθηση και οι συναφείς απαιτήσεις δύνανται να αποτελούν μέρος της επίβλεψης της υγείας. Οι ατομικοί ιατρικοί φάκελοι τηρούνται υπό κατάλληλη μορφή, η οποία επιτρέπει τη μεταγενέστερη αναδρομή σε αυτούς, λαμβάνοντας υπόψη τον τυχόν απόρρητο χαρακτήρα τους. Ο ατομικός ιατρικός φάκελος περιλαμβάνει τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

- α) Το ονοματεπώνυμο και το είδος της εργασίας του εργαζόμενου.
- β) Τους λόγους για τους οποίους ασκείται η ιατρική επίβλεψη.
- γ) Τις ημερομηνίες διενέργειας των ιατρικών εξετάσεων.
- δ) Τα αποτελέσματα των κλινικών εξετάσεων.
- ε) Τα αποτελέσματα των βιολογικών εξετάσεων και τον φορέα που τις διενήργησε.
- στ) Την ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

ζ) Τα αποτελέσματα των ελέγχων του περιβάλλοντος που αναφέρονται στην ατομική έκθεση του εργαζόμενου στο χημικό παράγοντα.

η) Τα στοιχεία από το ιατρικό και επαγγελματικό ιστορικό του εργαζόμενου και

θ) Τα μέτρα που λήφθηκαν με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων.

Τα παραπάνω στοιχεία καταχωρούνται το συντομότερο δυνατό και πάντως μέσα σε δέκα πέντε (15) ημέρες από τη διενέργεια των αντίστοιχων ελέγχων και εξετάσεων και τηρούνται για είκοσι (20) τουλάχιστον χρόνια.

Μετά την παρέλευση του διαστήματος αυτού αποστέλλονται με μέριμνα του εργοδότη στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, για ερευνητικούς σκοπούς. Αντίγραφα των ατομικών ιατρικών φακέλων παρέχονται στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας κατόπιν σχετικής αιτήσεως. Κάθε εργαζόμενος, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, έχει πρόσβαση στον ατομικό του ιατρικό φάκελο. Σε περίπτωση κατά την οποία μια επιχείρηση παύει τις δραστηριότητές της, οι ατομικοί ιατρικοί φάκελοι διατίθενται στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας.

6. Όταν, ως αποτέλεσμα της επίβλεψης της υγείας:

- διαπιστώνεται ότι ένας εργαζόμενος πάσχει από διαγνώσιμη ασθένεια ή δυσμενή επίπτωση για την υγεία του που θεωρούνται, από τον γιατρό ή την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, ότι οφείλονται στην έκθεση σε επιβλαβή χημικό παράγοντα, στον τόπο εργασίας, ή

- διαπιστώνεται υπέρβαση βιολογικής τιμής, μικρότερης της δεσμευτικής βιολογικής οριακής τιμής σύμφωνα με το παράρτημα Ι,

α) ο εργαζόμενος ενημερώνεται, από τον γιατρό εργασίας ή από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, για το αποτέλεσμα που τον αφορά προσωπικά και του παρέχονται, ιδίως, πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τυχόν επίβλεψη της υγείας στην οποία θα πρέπει να υποβληθεί μετά την έκθεση και

β) ο εργοδότης

- αναθεωρεί την αξιολόγηση του κινδύνου που έχει γίνει σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1,

- αναθεωρεί τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη ή τη μείωση των κινδύνων σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6,

- λαμβάνει υπόψη τη συμβουλή του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας ή τις υποδείξεις της αρμόδιας Επιθεώρησης Εργασίας, προκειμένου να εφαρμόσει τα μέτρα τα οποία απαιτούνται για την εξάλειψη ή τη μείωση του κινδύνου σύμφωνα με το άρθρο 6, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ανάθεσης στον εργαζόμενο εναλλακτικής εργασίας στην οποία δεν υπάρχει κίνδυνος περαιτέρω έκθεσης

- μεριμνά για τη συνεχή επίβλεψη της υγείας και λαμβάνει μέτρα για την επανεξέταση της κατάστασης της υγείας κάθε άλλου εργαζομένου ο οποίος έχει υποστεί παρόμοια έκθεση. Στις περιπτώσεις αυτές, ο γιατρός εργασίας ή η αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας μπορεί να προτείνει την ιατρική εξέταση των εκτιθεμένων ατόμων.

Άρθρο 11

Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων

Οι διαβουλεύσεις και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 10 του π.δ. 17/96 όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από το παρόν διάταγμα, συμπεριλαμβανομένων των παραρτημάτων του.

Άρθρο 12

Τροποποίηση του π.δ. 94/87 "Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται στον μεταλλικό μολύβδο και τις ενώσεις ιόντων του κατά την εργασία" (Φ.Ε.Κ. 54/Α/22-4-1987)

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ) στις οποίες οι εργαζόμενοι εκτίθενται, ή είναι δυνατόν να εκτεθούν, στον μολύβδο και στις ενώσεις ιόντων του. Στο Παράρτημα Ι απαριθμούνται ορισμένες επιχειρήσεις που υπάγονται οπωσδήποτε στις ρυθμίσεις αυτού του Π.Δ/τος."

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 καταργείται

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 7 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Αν από τις μετρήσεις του μολύβδου στον αέρα και στο αίμα των εργαζομένων, που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3 και 4 αντίστοιχα, διαπιστωθεί ότι υπερβαίνεται έστω και μία από τις παρακάτω τιμές που καλούνται και όρια δράσης:

- Έκθεση εργαζομένων σε μολύβδο στον αέρα $75 \mu\text{g}/\text{m}^3$, που υπολογίζεται σαν μέση χρονικά σταθμισμένη τιμή για οκτάωρη ημερήσια εργασία.

- Ατομικό επίπεδο μολύβδου στο αίμα των εργαζομένων $40 \mu\text{g}/100 \text{ ml}$, αίματος. Οι εργοδότες έχουν την υποχρέωση, εκτός των μέτρων του προηγούμενου Κεφαλαίου, να εφαρμόσουν τα παρακάτω:

- Τακτικό έλεγχο του περιβάλλοντος.

- Επίβλεψη υγείας των εργαζομένων.

- Ειδικά μέτρα πρόληψης.

- Ειδική ενημέρωση που προβλέπονται αντίστοιχα στα άρθρα 8, 9, 10 και 11 αυτού του Κεφαλαίου και

- Τήρηση αρχείου και ιατρικών φακέλων όπως αναφέρεται στο άρθρο 16 του Κεφαλαίου Ε'."

4. Το άρθρο 12 αντικαθίσταται ως εξής:

"Καθορίζονται οι ακόλουθες οριακές τιμές:

1. Οριακή τιμή έκθεσης σε μολύβδο στον αέρα: Η μέση χρονικά σταθμισμένη τιμή συγκέντρωσης μολύβδου στον αέρα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του εργαζόμενου, στην οποία εκτίθενται οι εργαζόμενοι κατά την διάρκεια 8ωρης ημερήσιας εργασίας και για σαράντα (40) ώρες στην εβδομάδα δεν πρέπει να υπερβαίνει τα $150 \mu\text{g}$ μολύβδου ανά m^3 αέρα.

2. Οριακές τιμές βιολογικών δεικτών:

α. Το ατομικό επίπεδο μολύβδου στο αίμα (PbB) δεν πρέπει να υπερβαίνει τα $70 \mu\text{g}/100 \text{ ml}$ αίματος. "

β. Όταν η βιολογική παρακολούθηση συμπληρώνεται με την μέτρηση του δ-αμινολεβουλινικού οξέος στα ούρα (ALAU), σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 9, το επίπεδό του πρέπει να είναι κατώτερο από $20 \text{ mg}/\text{g}$ κρεατινίνης."

5. Στο κείμενο του π.δ. 94/87 γίνονται οι παρακάτω διορθώσεις στις μονάδες και τα σύμβολα μέτρησης:

α. Το $\mu\text{g}/\mu^3$ αντικαθίσταται με $\mu\text{g}/\text{m}^3$

β. Το $\mu\text{g}/100\text{ML}$ αντικαθίσταται με $\mu\text{g}/100 \text{ ml}$

γ. Το $\mu\text{G}/\text{M}^3$ αντικαθίσταται με $\mu\text{g}/\text{m}^3$

δ. Το $\mu\text{G}/100\text{ML}$ αντικαθίσταται με $\mu\text{g}/100 \text{ ml}$

ε. Το MG/G αντικαθίσταται με mg/g

στ. Το CM αντικαθίσταται με cm

- ζ. Το MM αντικαθίσταται με mm
η. Το LT/MIN αντικαθίσταται με lt/min
θ. Το M/SEC αντικαθίσταται με m/sec

Άρθρο 13 **Προσάρτηση Παραρτημάτων**

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος το παράρτημα Ι που αναφέρεται στα άρθρα 3 και 10 και το παράρτημα ΙΙ που αναφέρεται στο άρθρο 9 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι **ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΟΡΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ** **ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (άρθρα 3 και 10)**

1. Μόλυβδος και οι ιοντικές του ενώσεις

1.1. Η βιολογική παρακολούθηση περιλαμβάνει τη μέτρηση της συγκεντρώσεως του μολύβδου στο αίμα (PbB) με τη χρησιμοποίηση φασματοσκοπίας απορρόφησης ή μεθόδου με ισοδύναμα αποτελέσματα. Η δεσμευτική βιολογική οριακή τιμή είναι:

70 µg Pb/100 ml αίματος

1.2. Εφόσον:

- η έκθεση, υπολογιζόμενη ως σταθμισμένος μέσος όρος της συγκέντρωσης μολύβδου στον αέρα επί 40 ώρες ανά εβδομάδα, υπερβαίνει τα 0,075 mg/m³, ή
- μετριέται σε συγκεκριμένους εργαζομένους στάθμη μολύβδου στο αίμα άνω των 40 µg Pb ανά 100 ml. διενεργείται επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων όπως προβλέπεται στο π.δ. 94/87 ή στην εκάστοτε ισχύουσα σχετική νομοθεσία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ **(άρθρο 9)** **ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ**

Η παραγωγή, η παρασκευή ή η χρήση κατά την εργασία των χημικών παραγόντων και οι δραστηριότητες όπου υπεισέρχονται χημικοί παράγοντες που μνημονεύονται παρακάτω απαγορεύονται. Η απαγόρευση δεν ισχύει αν ο χημικός παράγοντας περιέχεται σε άλλο χημικό παράγοντα, ή ως συστατικό καταλοίπου, εφόσον η εκεί συγκέντρωση δεν υπερβαίνει το καθοριζόμενο όριο.

α) Χημικοί παράγοντες

Αριθ.

EINECS(1)

Αριθ.

CAS (2)

Όνομασία του παράγοντα Όριο συγκέντρωσης για εξαίρεση

202-080-4 91-59-8 2-ναφθυλαμίνη και τα άλατά της 0,1% κατά βάρος

202-177-1 92-67-1 4-αμινοδιφαινύλιο και τα άλατά του 0,1% κατά βάρος

202-199-1 92-87-5 Βενζιδίνη και τα άλατά της 0,1% κατά βάρος

202-204-7 92-93-3 4- νιτροδιφαινύλιο 0,1% κατά βάρος

(1) EINECS: Ευρωπαϊκός κατάλογος των χημικών ουσιών που κυκλοφορούν στο εμπόριο

(2) CAS: Chemical Abstract Service

β) Εργαστηριακές δραστηριότητες

Καμία

Άρθρο 14 **Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του διατάγματος καταργείται η Υπουργική απόφαση 131099/1989 "Προστασία των εργαζόμενων από τους κινδύνους που διατρέχει η υγεία τους με την απαγόρευση ορισμένων ειδικών παραγόντων και/ή ορισμένων δραστηριοτήτων" (Φ.Ε.Κ. 930/Β/29-12-1989).

Άρθρο 15 **Κυρώσεις**

1. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/94 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του ν. 2639/98 (ΦΕΚ 205/Α) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.
2. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/94 .

Άρθρο 16 **Έλεγχος εφαρμογής**

Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας.

Άρθρο 17 **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 3 Οκτωβρίου 2001

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 339/2001

"Τροποποίηση του π.δ. 307/86 «Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε

ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους»"

(Φ.Ε.Κ. 227/Α/9-10-2001)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5) 3 και 4 του ν. 1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του ν. 1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α) με το άρθρο 65 του ν. 1892/90 "Για το εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α) και με το άρθρο 22 του ν. 2789/2000 (21/Α) και

β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (136/Α).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/89 "Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις" (79/Α).

3. Τις διατάξεις των άρθρων 29 και 36 του νόμου 1568/85 "Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α).

4. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (154/Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του ν. 2469/97 (38/Α).

5. Την ΔΙΑΚ/Φ.1/2/11187/12.5.2000 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης" (630/Β).

6. Την με αριθμό 3/23-03-2001 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

7. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.

8. Την με αριθμό 563/04-09-2001 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός - Αντικείμενο

Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων προς τις διατάξεις:

α. Της οδηγίας 2000/39/ΕΚ της Επιτροπής της 8ης Ιουνίου 2000 (Ε.Ε. L 142/47/16-06-2000) "Για θέσπιση πρώτου καταλόγου ενδεικτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης κατ' εφαρμογή της οδηγίας 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες." και

β. Της οδηγίας 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου της 7ης Απριλίου 1998 "Για την προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε

χημικούς παράγοντες (14η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ).

Άρθρο 2

Τροποποίηση π.δ. 307/86

Το π.δ. 307/86 όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 77/93 και το π.δ. 90/99 τροποποιείται ως ακολούθως:

1. Το τρίτο εδάφιο του άρθρου 2 του π.δ. 307/86 αντικαθίσταται ως εξής:

"Οριακή τιμή έκθεσης σε χημικό παράγοντα: Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση 8ωρη χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε 8ωρης ημερήσιας και 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας του."

2. Το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 2 του π.δ. 307/86 αντικαθίσταται ως εξής:

"Ανώτατη οριακή τιμή έκθεσης σε χημικό παράγοντα: Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε δεκαπεντάλεπτης περιόδου μέσα στο χρόνο εργασίας του, έστω και αν τηρείται η οριακή τιμή έκθεσης."

3. Στον πίνακα της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του π.δ. 307/86 προστίθενται νέοι χημικοί παράγοντες ως εξής:

Χημικός Παράγοντας	Χημικός (Μοριακός) Τύπος	No CAS	Σ η μ ε ί ω σ η	Οριακή Τιμή Έκθεσης		Ανώτατη Οριακή Τιμή Έκθεσης	
				ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³
Πιπεραζίνη (σε μορφή σκόνης ή ατμού)	C ₄ H ₁₀ N ₂	110-85-0			0,1	0,3	
Διμεθυλαιθέρας	C ₂ H ₆ O	115-10-6		1000	1920		
Άργυρος μεταλλικός	Ag	7440-22-4			0,1		
Ανόργανος μόλυβδος και ενώσεις του	Pb	7439-92			0,15		

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 3 Οκτωβρίου 2001

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 41/2003

**Τροποποίηση του π.δ. 176/97 "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ" (150/Α)
(ΦΕΚ 44/Α/21-02-2003)**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, και 3) 3 και 4 του ν. 1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του ν. 1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α), με το άρθρο 65 του ν. 1892/90 "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α), με το άρθρο 19 του ν.2367/95 (261/Α) και με το άρθρο 22 του ν. 2789/2000 (21/Α).

β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (136/Α).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 1568/85 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α).

3. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/89 "Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις" (79/Α).

4. Τη με αριθμό 6/29-06-2001 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

5. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (154/Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του ν. 2469/97 (38/Α).

6. Το γεγονός ότι η πρόσθετη δαπάνη η οποία προκαλείται σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή του προϋπολογισμού ΝΠΔΔ δεν είναι δυνατόν εκ των προτέρων να προσδιορισθεί διότι αφενός μεν δεν μπορεί να προσδιορισθεί ο αριθμός των ατόμων που πιθανόν θα κάνουν χρήση των σχετικών διατάξεων αφετέρου δε για τα άτομα αυτά μέρος μόνο της δαπάνης που θα προκληθεί θα είναι πρόσθετο διότι το υπόλοιπο καλύπτεται από τις ήδη υφιστάμενες διατάξεις που αφορούν τις περιπτώσεις καταβολής επιδομάτων σε περιπτώσεις κοινής ασθένειας.

7. Τη με αριθμό 217/30-04-2002 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Δημόσιας Τάξης αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η συμπλήρωση των διατάξεων για τη προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ της 19ης Οκτωβρίου 1992 "Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων".

Άρθρο 2

Τροποποίηση του π.δ. 176/97

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 1 αντικαθίστανται ως εξής:

"5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό. "

2. Οι περιπτώσεις (α), (β) και (γ) του άρθρου 2 αντικαθίστανται ως εξής:

α. Έγκυος εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που βρίσκεται σε κατάσταση εγκυμοσύνης και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της εγκύου.

β. Λεχώνα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που διανύει το στάδιο μετά τον τοκετό, για χρονικό διάστημα μέχρι δύο μηνών και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάσταση της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της λεχώνας.

γ. Γαλουχούσα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που γαλουχεί για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος από τον τοκετό και έχει πληροφορήσει σχετικά τον εργοδότη της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της γαλουχούσας."

3. Το άρθρο 8 αντικαθίσταται ως εξής:

"Άρθρο 8

Άδεια μητρότητας

1. Οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2 (παράγραφος α) δικαιούνται να λάβουν άδεια μητρότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού που να βεβαιώνει την πιθανή ημερομηνία του τοκετού.

2. Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα έξι (16) εβδομάδων. Οκτώ (8) εβδομάδες θα χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες μετά τον τοκετό.

3. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας θα χορηγείται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται ο προβλεπόμενος χρόνος συνολικής άδειας των 16 εβδομάδων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Ο χρόνος αυτής της άδειας αμείβεται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες για το θέμα αυτό διατάξεις."

4. Το άρθρο 11 αντικαθίσταται ως εξής:

"Άρθρο 11

Δικαιώματα συναφή προς τη σύμβαση εργασίας

1. Η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας, η μετακίνηση από νυκτερινή εργασία σε θέση εργασίας ημέρας και η αλλαγή θέσης εργασίας, που προβλέπονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως αποδοχών ή άλλων δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας.

2. Στις περιπτώσεις απαλλαγής από την εργασία, όπως αυτή προβλέπεται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος, ο φορέας ασθένειας καταβάλλει στην ασφαλισμένη, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία του η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία, "ειδικό επίδομα μητρότητας" για όλο το διάστημα της απουσίας της.

Εάν από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα ασθένειας δεν προβλέπεται η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία "ειδικό επίδομα μητρότητας" καταβάλλει στην εργαζόμενη ο ίδιος ο εργοδότης.

3. Η χορήγηση της άδειας μητρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 8 δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας. Κατά το χρόνο της άδειας μητρότητας καταβάλλεται στην εργαζόμενη "επίδομα μητρότητας".

4. Το ειδικό επίδομα μητρότητας και το επίδομα μητρότητας των παραγράφων 2 και 3 εξασφαλίζει στην εργαζόμενη αποδοχές τουλάχιστον ίσες με αυτές που θα ελάμβανε η εργαζόμενη σε περίπτωση αποχής της από την εργασία λόγω αναρρωτικής αδείας. Εφ' όσον σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, η χορήγηση του επιδόματος μητρότητας και του ειδικού επιδόματος μητρότητας εξαρτάται από προηγούμενη εργασία, η διάρκεια της εργασίας αυτής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών. Ειδικά για τις περιπτώσεις εργαζομένων γυναικών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που το ειδικό επίδομα μητρότητας καταβάλλεται από τον φορέα ασθένειας, κατά τον πρώτο μήνα απαλλαγής από την εργασία ο εργοδότης καταβάλλει το ήμισυ του επιδόματος αυτού.

5. Για την καταβολή του ειδικού επιδόματος μητρότητας από τους φορείς ασθένειας προβλέπονται τα εξής:

α. Η ασφαλισμένη να έχει συμπληρώσει στην ασφάλιση του φορέα 200 ημέρες εργασίας κατά τα δύο έτη που προηγούνται της ημερομηνίας έναρξης απαλλαγής από την εργασία.

β. Το ποσό του ειδικού επιδόματος μητρότητας ισούται με το ποσό του επιδόματος ασθένειας του κάθε φορέα, χωρίς τους περιορισμούς των ανωτάτων ορίων που τυχόν προβλέπονται από τη νομοθεσία του.

γ. Προκειμένου οι ασφαλιστικοί οργανισμοί να καταβάλλουν το ειδικό επίδομα μητρότητας, πρέπει ο εργοδότης να υποβάλλει στον ασφαλιστικό οργανισμό την προβλεπόμενη από το άρθρο 3 του παρόντος γραπτή εκτίμηση κινδύνου, από την οποία να προκύπτουν οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι καθώς και υπεύθυνη δήλωση ότι η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά και αντικειμενικά αδύνατη.

δ. Για τη διαπίστωση όλων των παραπάνω οι ασφαλιστικοί οργανισμοί διατηρούν το δικαίωμα ελέγχου. Για το σκοπό αυτό στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) με απόφαση της Διοίκησής του συνιστώνται 3μελείς επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν ο διευθυντής του περιφερειακού ή τοπικού υποκαταστήματος του νομού, ο προϊστάμενος εσόδων και ένας γιατρός της οικείας μονάδας υγείας. Στους λοιπούς φορείς συνιστώνται τριμελείς επιτροπές με ευθύνη των Διοικητικών Συμβουλίων τους, στις οποίες συμμετέχει απαραίτητα ένας γιατρός.

ε. Προκειμένου να καταβληθεί στην εργαζόμενη το ανωτέρω επίδομα κατά τη διάρκεια της γαλουχίας εκτός από τα προβλεπόμενα στην περίπτωση (γ) του παρόντος δικαιολογητικά απαιτείται βεβαίωση από αρμόδιο γιατρό του οικείου ασφαλιστικού φορέα από την οποία να προκύπτει ότι η εργαζόμενη γαλουχεί."

5. Στο άρθρο 12, Παράρτημα Ι (εδάφιο Α 3 α) η επισήμανση R62 αντικαθίσταται με R64.

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα 17 Φεβρουαρίου 2003

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ**

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 42/2003

Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη βελτίωση της προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων οι οποίοι είναι δυνατόν να εκτεθούν σε κίνδυνο από εκρηκτικές ατμόσφαιρες σε συμμόρφωση με την οδηγία 1999/92/ΕΚ της 16ης Δεκεμβρίου 1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Ε.Ε. L 23/57/28-01-2000).

(ΦΕΚ 44/Α/21-02-2003)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5) 3 και 4 του ν. 1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του ν.

1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α) με το άρθρο 65 του ν. 1892/90 "Για το εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α) και με το άρθρο 22 του ν. 2789/2000 (21/Α) και

β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (136/Α).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/89 "Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις" (79/Α).

3. Τις διατάξεις των άρθρων 29 και 36 του νόμου 1568/85 "Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α).

4. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (154/Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του ν. 2469/97 (38/Α).

5. Την με αριθμό 2/26-04-2002 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

6. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.

7. Την με αριθμό 534/9-09-2002 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας αποφασίζουμε:

ΤΜΗΜΑ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σκοπός- Αντικείμενο- Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 1999/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης

Δεκεμβρίου 1999 "Σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη βελτίωση της προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων οι οποίοι είναι δυνατόν να εκτεθούν σε κίνδυνο από εκρηκτικές ατμόσφαιρες" (δέκατη πέμπτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ).

2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων οι οποίοι είναι δυνατόν να εκτεθούν σε κίνδυνο από εκρηκτικές ατμόσφαιρες.
3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ).
4. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 "Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ" (721/Β) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.
5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας με εξαίρεση ορισμένες δραστηριότητες του προσωπικού αυτού που παρουσιάζουν εγγενείς ιδιαιτερότητες. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να εξασφαλίζεται, όσο αυτό είναι δυνατόν, η ασφάλεια και η υγεία του ως άνω προσωπικού στα πλαίσια των στόχων του παρόντος διατάγματος.
6. Οι γενικές διατάξεις για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα που αναφέρεται στο παρόν άρθρο, με την επιφύλαξη των αυστηρότερων ή/και ειδικότερων διατάξεων του παρόντος διατάγματος.
7. Το παρόν διάταγμα δεν εφαρμόζεται:
- α) Στους χώρους που χρησιμοποιούνται άμεσα για την ιατρική θεραπεία ασθενών, και κατά τη διάρκειά της.
- β) Στη χρήση συσκευών που λειτουργούν με καύση αερίων καυσίμων, σύμφωνα με τη Κοινή Υπουργική Απόφαση 15233/03.07.1991 "Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την οδηγία 90/396/ΕΟΚ οδηγία για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις συσκευές αερίου" (487/Β) όπως τροποποιήθηκε με τη Κοινή Υπουργική Απόφαση Β 3380/737/1995 (134/Β).
- γ) Στην παρασκευή, τον χειρισμό, τη χρήση, την αποθήκευση και τη μεταφορά εκρηκτικών υλών ή χημικώς ασταθών ουσιών.
- δ) Στις εξορυκτικές βιομηχανίες που καλύπτονται από το π.δ. 177/97 "Ελάχιστες προδιαγραφές για τη βελτίωση της προστασίας, της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις εξορυκτικές δια γεωτρήσεων βιομηχανίες σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/91/ΕΟΚ" (150/Α) και την Υπουργική Απόφαση Δ7/Α/Φ1/14080/732/96 <<Ενσωμάτωση των διατάξεων της οδηγίας 92/104/ΕΟΚ "Περί των ελαχίστων προδιαγραφών για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζόμενων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες" στον κανονισμό μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών>> (771/Β).
- ε) Στις χερσαίες, υδάτινες και αεροπορικές μεταφορές, για τις οποίες εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις των διεθνών συμφωνιών (π.χ. ADNR, ADR, ICAO, IMO, RID) και οι κοινοτικές οδηγίες εφαρμογής των ανωτέρω συμφωνιών. Τα μέσα μεταφοράς που προορίζονται για χρήση σε δυνητικά εκρηκτικές ατμόσφαιρες δεν εξαιρούνται.

Άρθρο 2 **Ορισμός**

Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος, ως "εκρηκτική ατμόσφαιρα" νοείται μείγμα με αέρα, σε ατμοσφαιρικές συνθήκες, εύφλεκτων ουσιών υπό μορφή αερίων, ατμών, συγκεντρώσεων σταγονιδίων ή σκόνης, στο οποίο, μετά από ανάφλεξη, η καύση μεταδίδεται στο σύνολο του μη καιγόμενου μείγματος.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 3

Πρόληψη των εκρήξεων και προστασία από αυτές

Για την πρόληψη, κατά την έννοια του άρθρου 7 (παράγραφος 7) του π.δ. 17/96 "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ" (11/Α) και την προστασία από εκρήξεις, ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει τα ανάλογα με το είδος της επιχείρησης τεχνικά ή/και οργανωτικά μέτρα, κατά σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τις ακόλουθες βασικές αρχές:

- πρόληψη της δημιουργίας εκρηκτικών ατμοσφαιρών, ή όταν η φύση της δραστηριότητας δεν το επιτρέπει,
- αποφυγή της ανάφλεξης εκρηκτικών ατμοσφαιρών, και
- μετριασμός των επιβλαβών συνεπειών της έκρηξης ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων.

Εάν παραστεί ανάγκη, τα μέτρα αυτά πρέπει να συνδυάζονται ή/και συμπληρώνονται με μέτρα κατά της εξάπλωσης των εκρήξεων και να επανεξετάζονται τακτικά και, σε κάθε περίπτωση, όποτε σημειώνονται σημαντικές αλλαγές.

Άρθρο 4

Αξιολόγηση των κινδύνων έκρηξης

1. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στα άρθρα 7 (παράγραφος 8) και 8 (παράγραφος

1) του π.δ. 17/96, ο εργοδότης κάνει αξιολόγηση (εκτίμηση) των ειδικών κινδύνων που οφείλονται σε εκρηκτικές ατμόσφαιρες, λαμβάνοντας υπόψη τουλάχιστον:

- την πιθανότητα δημιουργίας εκρηκτικών ατμοσφαιρών και τη διάρκειά τους,
- την πιθανότητα παρουσίας και ενεργοποίησης πηγών ανάφλεξης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτροστατικών εκκενώσεων,
- τις εγκαταστάσεις, τις χρησιμοποιούμενες ουσίες, τις μεθόδους και τις πιθανές αλληλεπιδράσεις τους,
- την κλίμακα των προβλεπόμενων επιπτώσεων.

Οι κίνδυνοι έκρηξης αξιολογούνται συνολικά.

2. Κατά την αξιολόγηση των κινδύνων έκρηξης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι χώροι που συνδέονται ή μπορεί να συνδεθούν μέσω ανοιγμάτων με χώρους στους οποίους ενδέχεται να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες.

Άρθρο 5

Γενικές υποχρεώσεις

Για να προστατεύεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων σύμφωνα με τις βασικές αρχές της εκτίμησης κινδύνου και εκείνες που καθορίζονται στο άρθρο 3 του παρόντος διατάγματος, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε:

- όταν είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες σε ποσότητες που να απειλούν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ή άλλων, το περιβάλλον εργασίας να είναι τέτοιο ώστε οι εργασίες να μπορούν να εκτελούνται με ασφάλεια,
- κατά την παρουσία εργαζομένων σε ένα περιβάλλον εργασίας στο οποίο είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα σε ποσότητα που να απειλεί την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, να εξασφαλίζεται κατάλληλη εποπτεία, σύμφωνα με την αξιολόγηση των κινδύνων, με τη χρήση κατάλληλων τεχνικών μέσων.

Άρθρο 6 **Καθήκον τα συντονισμού**

Όταν εργαζόμενοι διαφόρων επιχειρήσεων παρευρίσκονται στον ίδιο χώρο εργασίας, κάθε εργοδότης είναι υπεύθυνος για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στον έλεγχο του.

Με την επιφύλαξη της κατ' ιδίαν ευθύνης κάθε εργοδότη, όπως ορίζεται στο π.δ. 17/96, ο εργοδότης που έχει την ευθύνη για το χώρο εργασίας συντονίζει την εφαρμογή όλων των μέτρων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και διευκρινίζει, στο έγγραφο προστασίας από εκρήξεις το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 8 του παρόντος διατάγματος, το σκοπό, τα μέτρα και τις λεπτομέρειες εφαρμογής του συντονισμού αυτού.

Άρθρο 7

Χώροι όπου μπορεί να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες

1. Ο εργοδότης κατατάσσει σε ζώνες τους χώρους στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες σύμφωνα με το παράρτημα I του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος.
2. Ο εργοδότης εξασφαλίζει ότι οι ελάχιστες απαιτήσεις του παραρτήματος II του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται στους χώρους που καλύπτονται από την παράγραφο 1.
3. Εφόσον απαιτείται, τα σημεία εισόδου σε χώρους στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες σε βαθμό τέτοιο ώστε να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, επισημαίνονται με σήματα σύμφωνα με το παράρτημα III του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 8

Έγγραφο προστασίας από εκρήξεις

Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που ορίζονται στο άρθρο 4 του παρόντος διατάγματος, ο εργοδότης μεριμνά για την σύνταξη και τη συνεχή ενημέρωση εγγράφου, που στη συνέχεια θα αναφέρεται ως "έγγραφο προστασίας από εκρήξεις".

Το έγγραφο προστασίας από εκρήξεις αναφέρει ειδικότερα:

- ότι έχουν προσδιορισθεί και αξιολογηθεί οι κίνδυνοι εκρήξεων,
- ότι θα ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη του σκοπού του παρόντος διατάγματος,
- τους χώρους που έχουν ταξινομηθεί σε ζώνες, σύμφωνα με το παράρτημα I του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος,
- τους χώρους στους οποίους ισχύουν οι ελάχιστες απαιτήσεις του παραρτήματος II του άρθρου 10 του παρόντος διατάγματος,
- ότι οι χώροι και ο εξοπλισμός εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων συναγεμμού, διαμορφώνονται, λειτουργούν και συντηρούνται έτσι ώστε να είναι ασφαλείς,
- ότι έχουν ληφθεί μέτρα για την ασφαλή χρησιμοποίηση του εξοπλισμού εργασίας, σύμφωνα με το π.δ. 395/94 "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ" (220/A).

Το έγγραφο προστασίας από εκρήξεις συντάσσεται πριν από την έναρξη των εργασιών και αναθεωρείται όταν ο χώρος εργασίας, ο εξοπλισμός ή η οργάνωση της εργασίας υφίστανται σημαντικές αλλαγές, επεκτάσεις ή μετατροπές.

Ο εργοδότης μπορεί να συνδυάζει υφιστάμενες αξιολογήσεις κινδύνων έκρηξης, έγγραφα ή άλλες ισοδύναμες εκθέσεις που συντάχθηκαν βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Άρθρο 9

Ειδικές απαιτήσεις για τον εξοπλισμό εργασίας και τους χώρους εργασίας

1. Ο εξοπλισμός εργασίας προς χρήση σε χώρους στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες, ο οποίος χρησιμοποιείται ήδη ή τίθεται για πρώτη φορά στη διάθεση της επιχείρησης ή της εγκατάστασης πριν από τις 30 Ιουνίου 2003, πρέπει να ανταποκρίνεται από την εν λόγω ημερομηνία στις ελάχιστες απαιτήσεις του παραρτήματος II μέρος Α, όταν δεν εφαρμόζονται άλλες σχετικές διατάξεις ή όταν εφαρμόζονται μόνον εν μέρει.
2. Ο εξοπλισμός εργασίας, προς χρήση σε χώρους, στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες, ο οποίος τίθεται για πρώτη φορά στη διάθεση της επιχείρησης ή της εγκατάστασης μετά τις 30 Ιουνίου 2003, πρέπει να ανταποκρίνεται στις ελάχιστες απαιτήσεις του παραρτήματος II μέρη Α και Β.
3. Οι χώροι εργασίας που περιλαμβάνουν τομείς στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες και οι οποίοι χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά μετά τις 30 Ιουνίου 2003, πρέπει να ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται στο παρόν διάταγμα.
4. Όταν οι χώροι εργασίας που περιλαμβάνουν τομείς στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες χρησιμοποιούνται ήδη πριν από τις 30 Ιουνίου 2003, πρέπει, το αργότερο τρία χρόνια μετά την ημερομηνία αυτή, να ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται στο παρόν διάταγμα.
5. Σε περίπτωση που, μετά τις 30 Ιουνίου 2003, πραγματοποιηθούν αλλαγές, επεκτάσεις ή/και αναδιαρθρώσεις σε χώρους εργασίας που περιλαμβάνουν τομείς στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, ώστε αυτές οι αλλαγές, επεκτάσεις ή/και αναδιαρθρώσεις να ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται στο παρόν διάταγμα.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10

Προσάρτηση Παραρτημάτων

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος το παράρτημα Ι που αναφέρεται στα άρθρα 7 και 8, το παράρτημα ΙΙ που αναφέρεται στα άρθρα 7, 8 και 9 και το παράρτημα ΙΙΙ που αναφέρεται στο άρθρο 7 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΟΥΝ ΕΚΡΗΚΤΙΚΕΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΕΣ

Εισαγωγική παρατήρηση:

Το ακόλουθο σύστημα κατάταξης εφαρμόζεται στους χώρους όπου λαμβάνονται προφυλάξεις σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4, 7 και 8.

1. **Χώροι στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες**
Ένας χώρος στον οποίο είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα σε βαθμό τέτοιο ώστε να απαιτούνται ειδικές προφυλάξεις για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, θεωρείται επικίνδυνος κατά την έννοια του παρόντος διατάγματος. Ένας χώρος στον οποίο δεν αναμένεται να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα σε βαθμό τέτοιο ώστε να απαιτούνται ειδικές προφυλάξεις, θεωρείται μη

επικίνδυνος κατά την έννοια του παρόντος διατάγματος. Οι εύφλεκτες ή/και καύσιμες ουσίες θεωρούνται ως υλικά που είναι δυνατόν να δημιουργήσουν εκρηκτικές ατμόσφαιρες, εκτός εάν από την εξέταση των ιδιοτήτων τους προκύπτει ότι τα μείγματά τους με αέρα δεν είναι σε θέση να μεταδώσουν αυτομάτως την έκρηξη.

2. Κατάταξη επικινδύνων χώρων

Οι επικίνδυνοι χώροι κατατάσσονται σε ζώνες βάσει της συχνότητας και της διάρκειας της εμφάνισης εκρηκτικών ατμοσφαιρών. Η έκταση των ληπτέων μέτρων, σύμφωνα με το παράρτημα II μέρος Α, καθορίζεται από την παρούσα κατάταξη.

Ζώνη 0

Χώρος στον οποίο υπάρχει μόνιμα, ή για μεγάλα χρονικά διαστήματα ή συχνά, εκρηκτική ατμόσφαιρα αποτελούμενη από μείγμα με αέρα εύφλεκτων ουσιών υπό μορφή αερίου, ατμού ή συγκέντρωσης σταγονιδίων.

Ζώνη 1

Χώρος στον οποίο είναι δυνατόν να δημιουργηθεί περιστασιακά κατά τη συνήθη λειτουργία εκρηκτική ατμόσφαιρα αποτελούμενη από μείγμα με αέρα εύφλεκτων ουσιών υπό μορφή αερίων, ατμού ή συγκέντρωσης σταγονιδίων.

Ζώνη 2

Χώρος στον οποίο δεν θεωρείται δυνατόν να δημιουργηθεί κατά τη συνήθη λειτουργία εκρηκτική ατμόσφαιρα αποτελούμενη από μείγμα με αέρα εύφλεκτων ουσιών υπό μορφή αερίων, ατμού ή συγκέντρωσης σταγονιδίων, αλλά εάν δημιουργηθεί, θα διαρκέσει μόνον για μικρό χρονικό διάστημα.

Ζώνη 20

Χώρος στον οποίο υπάρχει μόνιμα, ή για μεγάλα χρονικά διαστήματα ή συχνά, εκρηκτική ατμόσφαιρα υπό μορφή νέφους εύφλεκτης σκόνης στον αέρα.

Ζώνη 21

Χώρος στον οποίο είναι δυνατόν να δημιουργηθεί περιστασιακά κατά τη συνήθη λειτουργία εκρηκτική ατμόσφαιρα υπό μορφή νέφους εύφλεκτης σκόνης στον αέρα.

Ζώνη 22

Χώρος στον οποίο δεν θεωρείται δυνατόν να δημιουργηθεί κατά τη συνήθη λειτουργία εκρηκτική ατμόσφαιρα υπό μορφή νέφους εύφλεκτης σκόνης στον αέρα αλλά, εάν δημιουργηθεί, θα διαρκέσει μόνον για μικρό χρονικό διάστημα.

Σημειώσεις

1. Τα στρώματα, οι αποθέσεις και οι στοιβάδες εύφλεκτης σκόνης πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως κάθε άλλη πηγή που μπορεί να δημιουργήσει εκρηκτική ατμόσφαιρα.
2. Με τον όρο "συνήθης λειτουργία" νοείται η κατάσταση κατά την οποία οι εγκαταστάσεις χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις παραμέτρους βάσει των οποίων έχουν σχεδιαστεί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Μέρος Α

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ ΝΑ ΕΚΤΕΘΟΥΝ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ ΑΠΟ ΕΚΡΗΚΤΙΚΕΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΕΣ

Εισαγωγική παρατήρηση:

Οι υποχρεώσεις που καθορίζονται στο παρόν παράρτημα ισχύουν:

- για χώρους που κατατάσσονται ως επικίνδυνοι σύμφωνα με το παράρτημα I όταν επιβάλλεται από τα χαρακτηριστικά των χώρων εργασίας, των θέσεων εργασίας, του

εξοπλισμού ή των χρησιμοποιούμενων ουσιών, ή από τον κίνδυνο τον οφειλόμενο στη δραστηριότητα που συνδέεται με τους κινδύνους από εκρηκτικές ατμόσφαιρες,
- για εξοπλισμό εγκατεστημένο σε μη επικίνδυνους χώρους ο οποίος απαιτείται ή συμβάλλει στην ασφαλή λειτουργία εξοπλισμού εγκατεστημένου σε επικίνδυνους χώρους.

1. Οργανωτικά μέτρα

1.1. Εκπαίδευση των εργαζομένων.

Οι εργοδότες πρέπει να παρέχουν στους εργαζομένους που απασχολούνται σε χώρους όπου ενδέχεται να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες, επαρκή και κατάλληλη εκπαίδευση όσον αφορά τη προστασία από εκρήξεις.

1.2. Γραπτές οδηγίες και άδειες για εκτέλεση εργασίας.

Σε όσες περιπτώσεις απαιτείται από το έγγραφο προστασίας από εκρήξεις:

- οι εργασίες σε επικίνδυνους χώρους πρέπει να εκτελούνται σύμφωνα με γραπτές οδηγίες που εκδίδει ο εργοδότης,

- πρέπει να εφαρμόζεται σύστημα χορήγησης αδειών για την εκτέλεση τόσο των επικίνδυνων εργασιών

όσο και των εργασιών που ενδέχεται να αλληλεπιδράσουν με άλλες εργασίες με αποτέλεσμα τη δημιουργία κινδύνου.

Οι άδειες για εκτέλεση εργασίας πρέπει να χορηγούνται από άτομο αρμόδιο για το σκοπό αυτό πριν από την έναρξη των εργασιών.

2. Μέτρα προστασίας από εκρήξεις

2.1. Κάθε διαρροή ή/και έκλυση, σκόπιμη ή μη, εύφλεκτων αερίων, ατμών, συγκεντρώσεων σταγονιδίων ή καύσιμης σκόνης που μπορεί να δημιουργήσει κινδύνους έκρηξης, πρέπει να εκτρέπεται ή να μεταφέρεται καταλλήλως σε ασφαλή χώρο. Εάν αυτό δεν είναι πρακτικά εφικτό, πρέπει να συγκρατείται με ασφαλή τρόπο ή να καθίσταται ακίνδυνη με κάποιο άλλο κατάλληλο τρόπο.

2.2. Εάν η εκρηκτική ατμόσφαιρα περιέχει πολλών ειδών εύφλεκτα ή/και καύσιμα αέρια, ατμούς, αιωρούμενα σταγονίδια ή σκόνες, τα προστατευτικά μέτρα πρέπει να αντιστοιχούν στο μεγαλύτερο δυνατό πιθανό κίνδυνο.

2.3. Κατά την πρόληψη των κινδύνων ανάφλεξης σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος διατάγματος, πρέπει να συνυπολογίζονται και οι ηλεκτροστατικές εκκενώσεις όταν οι εργαζόμενοι ή το περιβάλλον εργασίας ενεργούν ως φορείς ή γεννήτριες φορτίου. Στους εργαζομένους πρέπει να παρέχεται κατάλληλη στολή εργασίας κατασκευασμένη από υλικά που δεν προκαλούν ηλεκτροστατικές εκκενώσεις οι οποίες μπορούν να αναφλέξουν εκρηκτικές ατμόσφαιρες.

2.4. Οι εγκαταστάσεις, ο εξοπλισμός, τα συστήματα προστασίας και οι οποιεσδήποτε συναφείς συνδετήριες συσκευές πρέπει να τίθενται σε λειτουργία μόνον εάν το έγγραφο προστασίας από εκρήξεις αποδεικνύει ότι η λειτουργία τους δεν συνεπάγεται κίνδυνο έκρηξης. Αυτό ισχύει επίσης για τον εξοπλισμό εργασίας και τις συναφείς συνδετήριες συσκευές που δεν θεωρούνται ως συσκευές ή συστήματα προστασίας σύμφωνα με τη Κοινή Υπουργική Απόφαση Β17081/2964/1996 "Συσκευές και συστήματα προστασίας που προορίζονται σε εκρήξιμες ατμόσφαιρες" (157/Β), εφόσον η ενσωμάτωσή τους σε μια εγκατάσταση είναι δυνατόν να δημιουργήσει αφ' εαυτής κίνδυνο ανάφλεξης. Πρέπει να λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα προς αποφυγή της σύγκυσης μεταξύ συνδετήριων συσκευών.

2.5. Πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ότι ο χώρος εργασίας, ο εξοπλισμός εργασίας και οποιαδήποτε συναφής συνδετήρια συσκευή που τίθεται στη διάθεση των εργαζομένων έχουν σχεδιαστεί, κατασκευαστεί, συναρμολογηθεί και εγκατασταθεί, και συντηρούνται και λειτουργούν με τέτοιο τρόπο ώστε να μειώνονται στο ελάχιστο οι κίνδυνοι έκρηξης, σε περίπτωση δε έκρηξης, να ελέγχεται ή να μειώνεται στο ελάχιστο η διάδοσή της στο χώρο εργασίας ή/και στον

εξοπλισμό εργασίας. Στους εν λόγω χώρους εργασίας, λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα ώστε να μειώνονται στο ελάχιστο οι κίνδυνοι των εργαζομένων από τις φυσικές συνέπειες μιας έκρηξης.

2.6. Εφόσον απαιτείται, οι εργαζόμενοι πρέπει να ειδοποιούνται με οπτικά ή/και ηχητικά μέσα και να απομακρύνονται προτού συντρέξουν οι προϋποθέσεις έκρηξης.

2.7. Εφόσον απαιτείται βάσει του εγγράφου προστασίας από εκρήξεις, πρέπει να προβλέπονται και να συντηρούνται έξοδοι διαφυγής για να εξασφαλίζουν την ταχεία και ασφαλή έξοδο των εργαζομένων από τους απειλούμενους χώρους σε περίπτωση κινδύνου.

2.8. Πριν αρχίσει να χρησιμοποιείται ένας χώρος εργασίας στον οποίο είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα, πρέπει να επαληθεύεται συνολικά η ασφάλεια που παρέχει έναντι των εκρήξεων. Πρέπει να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις για την προστασία από εκρήξεις. Οι επαληθεύσεις αυτές διενεργούνται από άτομα τα οποία, λόγω πείρας ή/και επαγγελματικής κατάρτισης, είναι εξειδικευμένα στον τομέα της προστασίας από τις εκρήξεις.

2.9. Όπου η αξιολόγηση κινδύνου το αποδεικνύει αναγκαίο:

- όταν από διακοπή της παροχής ενέργειας μπορούν να προκύψουν πρόσθετοι κίνδυνοι, πρέπει να είναι δυνατή η διατήρηση του εξοπλισμού και των συστημάτων προστασίας σε ασφαλή κατάσταση λειτουργίας, ανεξάρτητα από την υπόλοιπη εγκατάσταση σε περίπτωση διακοπής της παροχής ενέργειας,
- πρέπει να είναι δυνατή η χειρωνακτική παρέμβαση προκειμένου να διακοπεί η λειτουργία των συσκευών και των συστημάτων προστασίας που ενσωματώνονται σε αυτόματες διαδικασίες και τα οποία παύουν να λειτουργούν σύμφωνα με τους προκαθορισμένους όρους λειτουργίας, εφόσον αυτό δεν θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια. Τέτοιου είδους επεμβάσεις πρέπει να γίνονται μόνον από ειδικευμένους εργαζόμενους,
- όταν ενεργοποιείται το σύστημα διακοπής έκτακτης ανάγκης, η συσσωρευμένη ενέργεια πρέπει να διαχέεται με τον ταχύτερο και ασφαλέστερο δυνατό τρόπο ή να απομονώνεται, ώστε να μην αποτελεί πλέον πηγή κινδύνου.

Μέρος Β

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Εφόσον το έγγραφο προστασίας από εκρήξεις, βάσει της αξιολόγησης κινδύνου, δεν ορίζει κάτι διαφορετικό, για όλους τους χώρους στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες πρέπει να επιλέγονται εξοπλισμός και συστήματα προστασίας σύμφωνα με τις κατηγορίες που προβλέπονται στη Κοινή Υπουργική Απόφαση Β17081/2964/1996 "Συσκευές και συστήματα προστασίας που προορίζονται για χρήση σε εκρήξιμες ατμόσφαιρες" (157/Β).

Στις ζώνες αυτές πρέπει να χρησιμοποιούνται οι ακόλουθες κατηγορίες εξοπλισμού, υπό τον όρο ότι είναι κατάλληλες για αέρια, ατμούς ή συγκεντρώσεις σταγονιδίων ή/και σκόνης αναλόγως:

- στη ζώνη 0 ή στη ζώνη 20, εξοπλισμός της 1ης κατηγορίας,
- στη ζώνη 1 ή στη ζώνη 21, εξοπλισμός της 1ης ή της 2ης κατηγορίας,
- στη ζώνη 2 ή στη ζώνη 22, εξοπλισμός της 1ης, 2ης ή της 3ης κατηγορίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Προειδοποιητικό σήμα για τη σήμανση χώρων, στους οποίους είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3
Τοποθετείται όπου είναι δυνατόν να δημιουργηθούν εκρηκτικές ατμόσφαιρες.

Διακριτικά στοιχεία:

- τριγωνικό σχήμα,
- μαύροι χαρακτήρες σε κίτρινο φόντο, μαύρο περίγραμμα (το κίτρινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50% της επιφάνειας του σήματος).

Άρθρο 11

Κυρώσεις

1. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/94 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του ν. 2639/98 (205/Α) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.
2. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/94 .

Άρθρο 12

Έλεγχος εφαρμογής

Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται υ963 στις αρμόδιες υπηρεσίες του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας

Άρθρο 13

Έν αρχή ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει την 30η Ιουνίου 2003.

Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2003

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ**

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΕΠΠΑΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΚΩΝ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 43/2003

Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 399/94 "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ" (221/Α) σε συμμόρφωση με την οδηγία 1999/38/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 1999 (Ε.Ε. L 138/01-06-1999).

(ΦΕΚ 44/Α/21-02-2003)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. των άρθρων 1 (παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5) 3 και 4 του ν. 1338/83 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (34/Α) όπως τροποποιήθηκαν αντίστοιχα με το άρθρο 6 του ν. 1440/84 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (70/Α) με το άρθρο 65 του ν. 1892/90 "Για το εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (101/Α) και με το άρθρο 22 του ν. 2789/2000 (21/Α) και

β. της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/92 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (136/Α).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/89 "Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις" (79/Α).

3. Τις διατάξεις των άρθρων 29 και 36 του νόμου 1568/85 "Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων" (177/Α).

4. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/85 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (137/Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/92 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (154/Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του ν. 2469/97 (38/Α).

5. Την με αριθμό 2/26-04-2002 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

6. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.

7. Την με αριθμό 513/05-09-2002 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός - Αντικείμενο

Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων προς τις διατάξεις της οδηγίας 1999/38/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 1999 (Ε.Ε. L 138/01-06-1999) "Για την δεύτερη τροποποίηση της οδηγίας 90/394/ΕΟΚ σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που έχουν σχέση με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία και για την επέκτασή της ώστε να καλύπτει και τους μεταλλαξιογόνους παράγοντες"

Άρθρο 2

Τροποποίηση του π.δ. 399/94 (221/Α)

Το π.δ. 399/94 "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ" (221/Α) όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 127/2000 (111/Α) τροποποιείται ως εξής:

1. Στο άρθρο 1 η παράγραφος 5 αντικαθίσταται ως εξής:

"5. Όσον αφορά:

α. τον αμίαντο για τον οποίο ισχύει και το π.δ. 70α/88 "Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία" (31/Α) όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 175/97, (150/Α) και το π.δ. 159/99 (157/Α) καθώς και

β. το βενζόλιο για το οποίο ισχύουν και ο ν. 61/75 "Περί προστασίας των εργαζομένων εκ των κινδύνων των προερχομένων εκ της χρήσεως βενζολίου ή προϊόντων περιεχόντων βενζόλιο" (132/Α), ο ν. 492/76 "Περί κυρώσεως της ψηφισθείσης εν Γενεύη κατά το 1971 υπ' αριθμόν 136 Διεθνούς Συμβάσεως Εργασίας, περί προστασίας εκ των κινδύνων δηλητηριάσεως των οφειλομένων εις το βενζόλιον" (332/Α) και η ΥΑ 130879/87 "Τρόπος διενεργείας περιοδικού ελέγχου για τον υπολογισμό της συγκέντρωσης βενζολίου στην ατμόσφαιρα των χώρων εργασίας" (341/Β), οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται όταν αυτές ευνοούν περισσότερο την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία."

2. Μετά την παράγραφο 1 του άρθρου 2 παρεμβάλλεται ν έα παράγραφος 1α ως εξής:

"1α. "Μεταλλαξιγόνος παράγοντας" σημαίνει:

α. Ουσία η οποία σύμφωνα με τα κριτήρια του παραρτήματος VI της ΚΥΑ 378/94 "Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 67/548/ΕΟΚ" (705/Β), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει κατατάσσεται στους μεταλλαξιγόνους παράγοντες κατηγορίας 1 ή 2.

β. Παρασκευάσμα αποτελούμενο από μία ή περισσότερες ουσίες οι οποίες αναφέρονται στο εδάφιο α, στο οποίο η συγκέντρωση μίας ή περισσότερων επιμέρους ουσιών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ορίων συγκέντρωσης για την ταξινόμηση του παρασκευάσματος στους μεταλλαξιγόνους παράγοντες κατηγορίας 1 ή 2 που ορίζονται:

- στο παράρτημα I της ΚΥΑ 378/94 (705/Β),

- στο παράρτημα I της ΚΥΑ 1197/89 "Ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων παρασκευασμάτων" (567/Β), όταν η (οι) ουσία (ες) δεν αναγράφονται στο παράρτημα I της ΚΥΑ 378/94 ή αναγράφονται σ' αυτό χωρίς όρια συγκέντρωσης "

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 2 αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Οι όροι: "Έκθεση σε χημικό παράγοντα", "Οριακή τιμή έκθεσης", "Ανώτατη οριακή τιμή έκθεσης", Ένδειξη "Δέρμα" προσδιορίζονται στο π.δ. 307/86 (135/Α) όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 77/93 (34/Α), το π.δ. 90/99 (94/Α) και το π.δ. 339/2001 (227/Α)."

4. Στο παράρτημα I του άρθρου 16 προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

"5. Εργασίες που περιλαμβάνουν έκθεση σε σκόνες σκληρών ξύλων (1)

(1) Ένας κατάλογος ορισμένων σκληρών ξύλων περιέχεται στον τόμο 62 των μονογραφιών για την εκτίμηση των κινδύνων καρκινογένεσης στον άνθρωπο "Σκόνη ξύλου και φορμαλδεΰδη" που εκδόθηκε από το διεθνές κέντρο καρκιнологικών ερευνών, Λυών 1995."

1. Το παράρτημα III του άρθρου 16 αντικαθίσταται ως εξής:

"ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

Οριακές τιμές έκθεσης

Χημικός Παράγοντας	Χημικός (Μοριακός) Τύπος	No CAS (1)	Σημείωση	Οριακή Τιμή Έκθεσης		Ανώτατη Οριακή Τιμή Έκθεσης	
				ppm(3)	mg/m ³ (4)	ppm	mg/m ³
Βενζόλιο	C ₆ H ₆	71-43-2	Δ(2)	1,00	3,19		
Μονομερές βινυλοχλωρίδιο	-	75-01-4	-	3,00	7,64		
Σκόνη σκληρών ξύλων	-				4,92(5)		

(1) CAS: Αριθμός Chemical Abstract Service

(2) Δ: Είναι πιθανή η σημαντική αύξηση της συνολικής επιβάρυνσης του σώματος λόγω δερματικής έκθεσης

(3) ppm: Μέρη ανά εκατομμύριο κατ' όγκο στον αέρα (ml/m³)

(4) mg/m³: Χιλιοστόγραμμα ανά κυβικό μέτρο αέρα σε θερμοκρασία 25 0C και πίεση 760 mm Υδραργύρου.

(5) Εισπνεύσιμο κλάσμα: αν σκόνες σκληρών ξύλων έχουν αναμειχθεί με άλλες σκόνες ξύλου, η οριακή τιμή αφορά όλες τις σκόνες ξύλου που περιέχονται στο μείγμα.

Μεταβατικά μέτρα: Έως την 27-6-2003 η οριακή τιμή έκθεσης σε βενζόλιο είναι 3 ppm (= 9,57 mg/m³)."

6. Οι όροι:

καρκινογόνος παράγοντας
καρκινογόνου παράγοντα
καρκινογόνοι παράγοντες
καρκινογόνων παραγόντων
των άρθρων:

1 παράγραφος 1,

2 παράγραφοι 3 και 4,

4 παράγραφος 1,

5 παράγραφοι 2, 4 και 5 (εδάφια εισαγωγικό, α, γ, δ, ε και ι),

6 παράγραφοι 1 και 2,

10 εισαγωγικό εδάφιο και παράγραφος 1,

11 παράγραφος 3,

14 παράγραφος 2,

16 παράγραφος 3,

αντικαθίστανται αντίστοιχα από τους παρακάτω όρους:

καρκινογόνος παράγοντας ή μεταλλαξιγόνος παράγοντας

καρκινογόνου παράγοντα ή μεταλλαξιγόνου παράγοντα

καρκινογόνοι παράγοντες ή μεταλλαξιγόνοι παράγοντες

καρκινογόνων παραγόντων ή μεταλλαξιγόνων παραγόντων

Άρθρο 3

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος καταργείται το π.δ. 1179/1980 "Περί προστασίας της υγείας των εργαζομένων των εκτιθεμένων εις το μονομερές

βινυλοχλωρίδιον κατ' εφαρμογήν της οδηγίας υπ' αριθ. 78/610 (ΕΕΝ. 197/12.12.78)" (302/Α).

Άρθρο 4

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει την 29 Απριλίου 2003.
Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2003

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΕΠΠΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΩΝ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

Π.Δ.155/2004 “Τροποποίηση του π.δ. 395/1994 “Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ” (Α΄ 220) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, σε συμμόρφωση με την οδηγία 2001/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001.”
(ΦΕΚ 121/Α/05-07-2004)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. του άρθρου 1 παρ. 1, 2, και 3 του ν. 1338/1983 "Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου" (Α΄ 34) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 1440/1984 "Συμμετοχή της Ελλάδας στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού EURATOM" (Α΄ 70)

β. του άρθρου 3 του ίδιου ν. 1338/1983, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 65 του ν. 1892/1990 "Για το εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (Α΄ 101)

γ. του άρθρου 4 του αυτού ν. 1338/1983, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 1440/1984 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 7 του ν. 1775/1988 (Α΄ 101), 31 του ν. 2076/1992 (Α΄ 130), 19 του ν. 2367/1995

(Α΄ 261) και 22 του ν. 2789/2000 (Α΄ 21)

δ. του άρθρου δεύτερου του ν. 2077/1992 "Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη" (Α΄ 136)

ε. του άρθρου 36 του ν. 1568/1985 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" (Α΄ 177)

στ. του άρθρου 39 του ν. 1836/1989 "Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις" (Α΄ 79) και

ζ. του άρθρου 29Α του ν. 1558/1985 "Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα" (Α΄ 137), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/1992 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κλπ." (Α΄ 154) και τροποποιήθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2 περίπτωση α του ν. 2469/1997 (Α΄ 38).

2. Τη με αριθμό 80015/22-04-2004 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας "Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας" (Β΄ 598).

3. Τη με αριθμό 2/30-05-2003 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).

4. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.

5. Τη με αριθμό Δ 90/24-02-2004 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υφυπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αποφασίζουμε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων προς τις διατάξεις της οδηγίας 2001/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Ιουνίου 2001 (Ε.Ε. L.195/46/19-

07-2001) "Για την τροποποίηση της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)"

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Τροποποίηση π.δ. 395/1994

Άρθρο 2

Στο Παράρτημα ΙΙ του π.δ. 395/1994 όπως τροποποιήθηκε με τα π.δ. 89/1999 (Α' 94) και 304/2000 (Α' 241) μετά το σημείο 3 προστίθεται νέο σημείο 4 ως εξής:

"4. Διατάξεις για τη χρησιμοποίηση του εξοπλισμού εργασίας που διατίθεται για την εκτέλεση προσωρινών εργασιών σε ύψος.

4.1. Γενικές διατάξεις

4.1.1. Αν, σε εφαρμογή του άρθρου 7 του π.δ. 17/1996 "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ" (Α' 11) και του άρθρου 3 του παρόντος διατάγματος, δεν μπορούν να εκτελούνται προσωρινές εργασίες σε ύψος ασφαλώς και υπό τις δέουσες εργονομικές συνθήκες από κατάλληλη επιφάνεια, πρέπει να επιλέγεται ο πλέον ενδεδειγμένος εξοπλισμός εργασίας για την εξασφάλιση και τη διατήρηση ασφαλών συνθηκών εργασίας. Προτεραιότητα πρέπει να δίνεται στα μέτρα συλλογικής προστασίας έναντι των ατομικών. Οι διαστάσεις του εξοπλισμού εργασίας θα πρέπει να ανταποκρίνονται στη φύση των εργασιών και στους προβλεπόμενους περιορισμούς καθώς και να επιτρέπουν την ακίνδυνη κυκλοφορία. Η επιλογή του πλέον ενδεδειγμένου τύπου μέσων πρόσβασης στις προσωρινές θέσεις εργασίας σε ύψος πρέπει να γίνεται συναρτήσει της συχνότητας κυκλοφορίας, του ύψους και της διάρκειας χρησιμοποίησης. Η επιλογή πρέπει να επιτρέπει την ασφαλή διαφυγή σε περίπτωση επικείμενου κινδύνου. Η διάβαση από ένα μέσο πρόσβασης σε εξέδρες, δάπεδα ή διόδους προσπέλασης και αντιστρόφως δεν επιτρέπεται να προκαλεί πρόσθετους κινδύνους πτώσης.

4.1.2. Η χρησιμοποίηση κλίμακας ως θέσης εργασίας σε ύψος πρέπει να επιτρέπεται μόνο όταν έχοντας υπόψη το σημείο 4.1.1, η χρησιμοποίηση άλλου ασφαλέστερου εξοπλισμού δεν δικαιολογείται λόγω του χαμηλού

κινδύνου και λόγω είτε της σύντομης χρησιμοποίησης είτε των χαρακτηριστικών των χώρων τα οποία δεν μπορεί να μεταβάλει ο εργοδότης.

4.1.3. Η χρησιμοποίηση τεχνικών πρόσβασης και τοποθέτησης με τη βοήθεια σχοινιών γίνεται μόνον όταν η εκτίμηση του κινδύνου δείχνει ότι η εργασία μπορεί να εκτελεστεί ασφαλώς και όταν η χρησιμοποίηση άλλου περισσότερο ασφαλούς εξοπλισμού εργασίας δεν θα ήταν δικαιολογημένη.

Λαμβάνοντας υπόψη την εκτίμηση των κινδύνων και ιδίως τη διάρκεια των εργασιών και τις δεσμεύσεις εργονομικής φύσεως, πρέπει να προβλέπεται κάθισμα με τα ενδεδειγμένα εξαρτήματα.

4.1.4. Ανάλογα με τον τύπο εξοπλισμού εργασίας, ο οποίος επιλέγεται με βάση τα προηγούμενα σημεία, θα πρέπει να προσδιορίζονται τα κατάλληλα μέτρα για την ελαχιστοποίηση των εγγενών κινδύνων του εξοπλισμού για τους εργαζομένους. Σε περίπτωση ανάγκης πρέπει να προβλεφθεί η εγκατάσταση διατάξεων προστασίας έναντι των πτώσεων. Οι διατάξεις αυτές θα πρέπει να έχουν κατάλληλη διαμόρφωση και αντοχή ώστε να αποτρέπουν ή να ανακόπτουν τις πτώσεις και να προλαμβάνουν, στο μέτρο του δυνατού, τους τραυματισμούς. Οι διατάξεις συλλογικής προστασίας μπορεί να διακόπτονται μόνο στα σημεία πρόσβασης σε κλίμακα ή κλιμακοστάσιο.

4.1.5. Όταν η εκτέλεση μιας εργασίας απαιτεί την προσωρινή αφαίρεση μιας διάταξης συλλογικής προστασίας έναντι πτώσεων, πρέπει να λαμβάνονται άλλα αποτελεσματικά μέτρα ασφάλειας. Η εργασία δεν μπορεί να εκτελεσθεί αν δεν ληφθούν προηγουμένως τα μέτρα αυτά. Μετά το πέρας της εργασίας αυτής οι διατάξεις συλλογικής προστασίας πρέπει να επανεγκαθίστανται άμεσα.

4.1.6. Οι προσωρινές εργασίες σε ύψος εκτελούνται μόνον όταν οι καιρικές συνθήκες δεν θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

4.2. Ειδικές διατάξεις για τη χρησιμοποίηση κλιμάκων

4.2.1. Οι κλίμακες τοποθετούνται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η σταθερότητα τους κατά τη χρήση. Τα στηρίγματα των φορητών κλιμάκων εδράζονται σε σταθερή, ανθεκτική και ακίνητη βάση κατάλληλων διαστάσεων ούτως ώστε οι βαθμίδες να παραμένουν οριζόντιες. Οι αναρτημένες κλίμακες προσδένονται κατά τρόπο ασφαλή, έτσι ώστε να μη μετακινούνται ή αιωρούνται, εκτός των κλιμάκων από σχοινί.

4.2.2. Η ολίσθηση των ποδών φορητών κλιμάκων εμποδίζεται, κατά τη χρησιμοποίησή τους, είτε με στερέωση του ανώτερου ή του κατώτερου σημείου των ορθοστατών είτε με οποιαδήποτε αντιολισθητική διάταξη ή με οποιαδήποτε άλλη λύση ισοδύναμης αποτελεσματικότητας. Οι κλίμακες πρόσβασης πρέπει να υπερβαίνουν τη στάθμη πρόσβασης, εκτός αν άλλες διατάξεις επιτρέπουν ασφαλή λαβή. Οι κλίμακες με περισσότερα συναρμολογούμενα τμήματα καθώς και οι πτυσσόμενες κλίμακες χρησιμοποιούνται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η μεταξύ των διαφόρων στοιχείων σταθερή ένωση. Οι κινητές κλίμακες ακινητοποιούνται πριν ανέλθει κανείς σ' αυτές.

4.2.3. Οι κλίμακες χρησιμοποιούνται κατά τρόπο ώστε ο εργαζόμενος να έχει πάντοτε ασφαλή στήριξη και χειρολαβή. Ειδικότερα, η μεταφορά φορτίων με το χέρι πάνω σε μία κλίμακα δεν θα πρέπει να εμποδίζει το ασφαλές κράτημα. Βαριά αντικείμενα πρέπει να προσδένονται στέρεα στο σώμα τους ή να φέρονται μέσα σε κλεισμένο σάκο προσδεδεμένου στο σώμα τους ή να ανεβάζονται με σχοινί.

4.3. Ειδικές διατάξεις για τη χρησιμοποίηση ικριωμάτων

4.3.1. Όταν τα φύλλα υπολογισμού του επιλεγέντος ικριώματος δεν είναι διαθέσιμα ή όταν δεν προβλέπουν τη δομική του διαμόρφωση, πρέπει να γίνεται μελέτη υπολογισμού αντοχής και ευστάθειας, εκτός εάν το ικριώμα συναρμολογείται με τυποποιημένη διαμόρφωση γενικής παραδοχής.

4.3.2. Ανάλογα με την πολυπλοκότητα του επιλεγέντος ικριώματος, καταρτίζεται από πρόσωπο με τα κατάλληλα προσόντα ένα σχέδιο συναρμολόγησης, χρησιμοποίησης και αποσυναρμολόγησης. Το σχέδιο αυτό μπορεί να είναι γενικευμένης εφαρμογής και να συμπληρώνεται από επιμέρους σχέδια για τις λεπτομέρειες του ικριώματος.

4.3.3. Πρέπει να εξασφαλίζεται η ευστάθεια του ικριώματος. Τα στοιχεία στήριξης του ικριώματος ασφαλιζονται έναντι του κινδύνου ολίσθησης είτε με στερέωση στην επιφάνεια στήριξης, είτε με αντιολισθητική διάταξη, είτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο ισοδύναμης αποτελεσματικότητας ενώ η φέρουσα επιφάνεια πρέπει να έχει επαρκή αντοχή. Η τυχαία u956 μετακίνηση των κυλιόμενων ικριωμάτων κατά την εκτέλεση των εργασιών σε ύψος εμποδίζεται με κατάλληλες διατάξεις.

4.3.4. Οι διαστάσεις, το σχήμα και η διάταξη των δαπέδων ικριώματος πρέπει να είναι κατάλληλες για τη φύση της εργασίας, προσαρμοσμένες στα φορτία που πρόκειται να φέρουν και να επιτρέπουν την ασφαλή εργασία και κυκλοφορία. Τα δάπεδα των ικριωμάτων συναρμολογούνται κατά τρόπο ώστε τα συστατικά τους μέρη να μη

μετακινούνται στις κανονικές συνθήκες χρήσης τους. Μεταξύ των στοιχείων των δαπέδων και των κατακόρυφων μέσων συλλογικής προστασίας έναντι των πτώσεων δεν πρέπει να μένει κανένα επικίνδυνο κενό.

4.3.5. Όταν ορισμένα μέρη ενός ικριώματος δεν είναι έτοιμα προς χρήση, ιδίως κατά τις φάσεις συναρμολόγησης, αποσυναρμολόγησης ή μετατροπών, τα μέρη αυτά επισημαίνονται με προειδοποιητικά σήματα γενικού κινδύνου σύμφωνα με το π.δ. 105/1995 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/ και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (Α' 67) και οριοθετούνται κατάλληλα από υλικά στοιχεία τα οποία εμποδίζουν την πρόσβαση στη ζώνη κινδύνου.

4.3.6. Τα ικριώματα μπορούν να συναρμολογούνται, να αποσυναρμολογούνται ή να υφίστανται σημαντικές μετατροπές μόνο υπό την επίβλεψη αρμόδιου προσώπου και από εργαζομένους με επαρκή ειδική εκπαίδευση για τις προβλεπόμενες εργασίες, με αντικείμενο την αντιμετώπιση των ειδικών κινδύνων σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος διατάγματος ιδίως σε θέματα σχετικά με:

- α) την κατανόηση του σχεδίου συναρμολόγησης, αποσυναρμολόγησης ή μετατροπής του εν λόγω ικριώματος,
- β) την ασφάλεια κατά τη συναρμολόγηση, την αποσυναρμολόγηση ή τη μετατροπή του συγκεκριμένου ικριώματος,
- γ) τα μέτρα για την αποφυγή πτώσης προσώπων ή αντικειμένων,
- δ) τα μέτρα ασφαλείας σε περίπτωση μεταβολής των καιρικών συνθηκών που θα μπορούσαν να περιορίσουν την ασφάλεια του ικριώματος,
- ε) τα επιτρεπόμενα φορτία,
- στ) οποιοδήποτε άλλο κίνδυνο είναι δυνατό να περικλείουν οι προαναφερόμενες εργασίες συναρμολόγησης, αποσυναρμολόγησης και μετατροπής. Ο επιβλέπων τις εργασίες και οι εργαζόμενοι έχουν το σχέδιο συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης που αναφέρεται στο σημείο 4.3.2 του παρόντος παραρτήματος, καθώς και όποιες τυχόν οδηγίες περιέχει αυτό.

4.4. Ειδικές διατάξεις όσον αφορά τη χρησιμοποίηση τεχνικών πρόσβασης και τοποθέτησης με τη βοήθεια σχοινιών

Κατά τη χρησιμοποίηση τεχνικών πρόσβασης και τοποθέτησης με τη βοήθεια σχοινιών πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) το σύστημα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο χωριστά αγκυρωμένα σχοινιά, το ένα ως μέσο προσπέλασης, καθόδου και υποστήριξης (σχοινί εργασίας) και το άλλο σαν μέσο ασφαλείας (σχοινί ασφαλείας),
- β) οι εργαζόμενοι πρέπει να χρησιμοποιούν κατάλληλη ζώνη ασφαλείας, με την οποία και συνδέονται με το σχοινί ασφαλείας,
- γ) το σχοινί εργασίας πρέπει να έχει ασφαλή μηχανισμό ανόδου και καθόδου και αυτόματο ανασχετικό μηχανισμό που εμποδίζει την πτώση του χρήστη αν αυτός χάσει τον έλεγχο της κίνησής του. Το σχοινί ασφαλείας πρέπει να έχει αυτόματη κινητή διάταξη προστασίας έναντι των πτώσεων η οποία συνοδεύει τον εργαζόμενο στη κίνησή του,
- δ) τα εργαλεία και λοιπά εξαρτήματα που χρησιμοποιούν οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι συνδεδεμένα με τη ζώνη ασφαλείας ή με το κάθισμα του εργαζομένου ή να είναι προσδεδεμένα με άλλο κατάλληλο μέσο,
- ε) η εργασία πρέπει να προγραμματίζεται και επιβλέπεται δεόντως, ώστε να είναι δυνατό να παρασχεθεί αμέσως βοήθεια στον εργαζόμενο σε περίπτωση ανάγκης,
- στ) στους εργαζομένους πρέπει να παρέχεται, βάσει του άρθρου 7 του παρόντος διατάγματος, εκπαίδευση κατάλληλη και ειδική για τις προβλεπόμενες εργασίες, και ιδίως

όσον αφορά τις διαδικασίες διάσωσης. Σε εξαιρετικές περιστάσεις, όταν ενόψει του κινδύνου η χρησιμοποίηση δεύτερου σχοινιού θα έκανε την εργασία περισσότερο επικίνδυνη, μπορεί να επιτραπεί η χρησιμοποίηση ενός και μόνου σχοινιού, εφόσον έχουν ληφθεί κατάλληλα μέτρα ασφαλείας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή/και πρακτική."

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει την 19 Ιουλίου 2004.

Στον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος .

Αθήνα, 30 Ιουνίου 04

Π.Δ.76/2005 «Τροποποίηση του π.δ. 88/1999 «Ελάχιστες προδιαγραφές για την οργάνωση του χρόνου εργασίας σε συμμόρφωση με την οδηγία 93/104/ΕΚ» (Φ.Ε.Κ. 94 Α~) σε συμμόρφωση με την οδηγία 2000/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. Του άρθρου 3 του ν. 1338/1983 (34 Α), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 65 του ν. 1892/1990 (101 Α), και των άρθρων 1 και 4 του ν. 1338/1983, όπως αυτά αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 1440/1984 (70 Α) και τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 7 του ν. 1775/1988 (101 Α), 31 του ν. 2076/1992 (130 Α), 19 του ν. 2367/1995 (261 Α) και 22 του ν. 2879/2000 (21 Α) (Π.Ε. 91.2004) και

β. Της παραγράφου 2 του άρθρου δευτέρου του ν. 2077/1992 «Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη» (136 Α).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν.1568/1985 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» (177 Α).

3. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν.1836/1989 «Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις» (79 Α).

4. Την με αριθμό 13/13.12.2004 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

5. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (137 Α), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/1992 «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κ.λπ.» (154 Α) και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παράγραφος 2α του ν. 2469/1997 (38 Α).

6. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ή του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.

7. Την με αριθμό 248/2004 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας:

Άρθρο 1

(άρθρο 1 παράγραφος 1 και 4 της Οδηγίας)

Σκοπός - Αντικείμενο - Πεδίο εφαρμογής

1. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 1 του Π.Δ.88/1999 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 1 (παράγραφος 3) του π.δ. 17/1996 «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ» (11 Α), με την επιφύλαξη του άρθρου 14 του παρόντος διατάγματος. Επίσης εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας με εξαίρεση ορισμένες δραστηριότητες του προσωπικού αυτού που παρουσιάζουν εγγενείς ιδιαιτερότητες. Στην περίπτωση αυτή: α) για το ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων θα πρέπει να εξασφαλίζεται κατά το δυνατόν η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων στα πλαίσια των διατάξεων της σχετικής νομοθεσίας β) για το ένστολο προσωπικό των σωμάτων ασφαλείας έχουν

εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 36 του ν.1568/1985 (Αρ. 9 του ν. 3144/2003, ΦΕΚ 111 Α/8.5.2003).

4. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται στους ναυτικούς, όπως ορίζονται στο π.δ. 152/2003 «περί οργάνωσης του χρόνου εργασίας των ναυτικών σε συμμόρφωση προς τις Οδηγίες 1999/63/ΕΚ και 1999/95/ΕΚ» (124 Α), με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 9, καθώς και στο οικιακό προσωπικό».

2. Στο άρθρο 1 του ίδιου Προεδρικού Διατάγματος προστίθεται νέα παράγραφος με αριθμό 5 ως εξής:

«Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται εφόσον άλλες διατάξεις, οι οποίες αφορούν σε σχετικές κοινοτικές πράξεις, περιλαμβάνουν ειδικότερες απαιτήσεις περί οργάνωσης του χρόνου εργασίας για ορισμένες επαγγελματικές ασχολίες ή δραστηριότητες».

Άρθρο 2

(άρθρο 1 παράγραφος 2 της Οδηγίας)

Ορισμοί

Στο τέλος του άρθρου 2 του π.δ. 88/1999 προστίθενται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

« 8. Μετακινούμενος εργαζόμενος : Κάθε εργαζόμενος ο οποίος απασχολείται ως μέλος του ταξιδεύοντος ή ιπταμένου προσωπικού μιας επιχείρησης η οποία παρέχει υπηρεσίες μεταφορών επιβατών ή εμπορευμάτων οδικώς, αεροπορικώς ή δια μέσου εσωτερικών πλωτών οδών.

9. Δραστηριότητα ανοικτής θάλασσας : Η δραστηριότητα η οποία εκτελείται κυρίως επάνω σε εγκαταστάσεις ανοικτής θάλασσας (στις οποίες περιλαμβάνονται τα θαλάσσια γεωτρύπανα) ή από αυτές, και συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με την αναζήτηση, την εξόρυξη ή την εκμετάλλευση των ορυκτών πόρων, συμπεριλαμβανομένων των υδρογονανθράκων, καθώς και τις καταδύσεις που συνδέονται με αυτές τις δραστηριότητες, είτε γίνονται από εγκαταστάσεις ανοικτής θαλάσσης είτε από πλοίο.

10. Επαρκής χρόνος ανάπαυσης: η πραγματική κατάσταση κατά την οποία οι εργαζόμενοι έχουν τακτικές περιόδους ανάπαυσης, των οποίων η διάρκεια εκφράζεται σε μονάδες χρόνου και οι οποίες είναι επαρκώς μακρές και συνεχείς, ώστε να εξασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι δεν θα προκαλούν σωματικές βλάβες στους ίδιους, σε συναδέλφους τους ή σε τρίτους και ότι δεν θα βλάπτουν την υγεία τους, βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, λόγω κόπωσης ή άτακτων ρυθμών εργασίας».

Άρθρο 3

(άρθρο 1 παράγραφος 3 της Οδηγίας)

Εβδομαδιαία ανάπαυση

Το άρθρο 5 του π.δ. 88/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στους εργαζόμενους εξασφαλίζεται ανά εβδομάδα, ελάχιστη περίοδος συνεχούς ανάπαυσης εικοσιτεσσάρων (24) ωρών, η οποία συμπεριλαμβάνει κατ'αρχήν την Κυριακή, ανάλογα με τις ισχύουσες για κάθε κατηγορία εργαζόμενων διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας και πρακτικές, στις οποίες προστίθενται οι δώδεκα (12) συνεχείς ώρες της ημερήσιας ανάπαυσης του άρθρου 3 του παρόντος.

Αν δικαιολογείται για αντικειμενικούς ή τεχνικούς λόγους ή από τις συνθήκες οργάνωσης της εργασίας μπορεί να ορισθεί ελάχιστη περίοδος ανάπαυσης εικοσιτεσσάρων (24) ωρών.

Όπου προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις η Κυριακή, ως ημέρα εβδομαδιαίας ανάπαυσης, αυτή αρχίζει την 00:01 ώρα και λήγει την 24:00 ώρα. Για τους εργαζόμενους σε δραστηριότητες που λειτουργούν ολόκληρο το εικοσιτετράωρο με σύστημα διαδοχικών ομάδων εργασίας, η Κυριακή, μπορεί να αρχίζει την 06:00 ώρα ή την 07:00 ώρα και να λήγει την αντίστοιχη ώρα της Δευτέρας.

Οι ρυθμίσεις των αμέσως προηγούμενων δύο εδαφίων ισχύουν αναλόγως και σε όσες περιπτώσεις, ως ημέρα εβδομαδιαίας ανάπαυσης προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία άλλη ημέρα εκτός της Κυριακής».

Άρθρο 4
(άρθρο 1 παράγραφος 5 της Οδηγίας)
Παρεκκλίσεις

Η υποπαράγραφος 2.1 του άρθρου 14 του π.δ. 88/1999 αντικαθίσταται ως ακολούθως:
«2.1. από τα άρθρα 3,4,5,8 :

α) Για τις δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από την απόσταση ανάμεσα στους τόπους εργασίας και κατοικίας του εργαζομένου, όπως οι δραστηριότητες ανοικτής θάλασσας ή από την απόσταση ανάμεσα στους διαφόρους τόπους εργασίας αυτού.

β) Για τις δραστηριότητες φύλαξης και επίβλεψης που χαρακτηρίζονται από την ανάγκη συνεχούς παρουσίας για την προστασία των αγαθών και των προσώπων, ιδίως όταν πρόκειται για φύλακες και θυρωρούς ή επιχειρήσεις φύλαξης.

γ) Για τις δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από την ανάγκη να εξασφαλιστεί η συνέχεια της υπηρεσίας ή της παραγωγής, ιδίως:

i) Για τις υπηρεσίες τις σχετικές με την υποδοχή, την νοσηλεία και ή την περίθαλψη που παρέχονται από νοσοκομεία ή παρόμοια ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων των ειδικευομένων ιατρών, από ιδρύματα διαμονής και από φυλακές

ii) για εργαζομένους στους λιμένες και τους αερολιμένες.

iii) για τις υπηρεσίες τύπου, ραδιοφωνίας, τηλεόρασης, κινηματογράφου, ταχυδρομείων ή τηλεπικοινωνιών, τις υπηρεσίες ασθενοφόρων, τις πυροσβεστικές υπηρεσίες ή την πολιτική άμυνα

iv) για υπηρεσίες παραγωγής, μεταφοράς και διανομής φωταερίου, ύδατος ή ηλεκτρισμού, τις υπηρεσίες αποκομιδής οικιακών απορριμμάτων ή τις εγκαταστάσεις αποτέφρωσης

v) για τις βιομηχανίες όπου είναι αδύνατο να διακοπεί η εργασία για τεχνικούς λόγους

vi) για τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης

vii) για την γεωργία

viii) για τους εργαζόμενους, οι οποίοι ασχολούνται με την μεταφορά επιβατών με τακτικές αστικές μεταφορές

δ) σε περίπτωση προβλέψιμης αύξησης του φόρτου εργασίας ιδίως:

i) στην γεωργία

ii) στον τουρισμό

iii) στα ταχυδρομεία

ε) για το προσωπικό που εργάζεται στον τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών:

i) οι δραστηριότητες του οποίου είναι διαλείπουσες

ii) το οποίο δαπανά το χρόνο εργασίας του επιβαίνοντας στους συρμούς ή

iii) οι δραστηριότητες του οποίου συνδέονται με τα ωράρια των μεταφορών και την εξασφάλιση της συνέχειας και της κανονικότητας της συγκοινωνίας».

Άρθρο 5
(άρθρο 1 παράγραφος 6 της Οδηγίας)
Ασκούμενοι γιατροί

Μετά την υποπαράγραφο 2.3 του άρθρου 14 του π.δ. 88/1999 προστίθεται νέα υποπαράγραφος ως ακολούθως:

«2.4. από το άρθρο 6 για την περίπτωση των ασκούμενων (ειδικευόμενων) γιατρών:

α) Από την 1η Αυγούστου 2004 και για μία μεταβατική περίοδο πέντε ετών, ο χρόνος εβδομαδιαίας εργασίας των ειδικευόμενων γιατρών, ανά περίοδο όχι μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις πενήντα οκτώ (58) ώρες κατά μέσο όρο, κατά τα τρία πρώτα έτη (από 1.8.2004 μέχρι 31.7.2007) και τις πενήντα έξι (56) ώρες κατά τα επόμενα δύο έτη (από 1.8.2007 μέχρι 31.7.2009), συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών.

β) Από την 1η Αυγούστου 2009 και μέχρι 31 Ιουλίου 2012 ο χρόνος εβδομαδιαίας εργασίας των ειδικευόμενων γιατρών, ανά περίοδο έξι (6) μηνών, δεν μπορεί να υπερβαίνει

τις πενήντα δύο (52) ώρες κατά μέσο όρο, με την επιφύλαξη της τήρησης της προβλεπόμενης από την Οδηγία σχετικής διαδικασίας».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρ. έκτο παράγρ.1 Ν.3527/2007, ΦΕΚ Α 25/9.2.2007,ορίζεται :

"1. Αναστέλλεται μέχρι τις 30.6.2007 η ισχύς της διάταξης του άρθρου 6 του π.δ. 88/1999 και της διάταξης του άρθρου 5 του π.δ. 76/2005, ως προς τους ειδικευμένους ιατρούς, τους ειδικευόμενους ιατρούς και το προσωπικό των νοσηλευτικών και παρόμοιων ιδρυμάτων. Η αναστολή της ισχύος των εν λόγω διατάξεων δύναται να παραταθεί έως τις 31.12.2007, με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης".

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με την ΥΑ 2/42003/0022 (ΦΕΚ Β' / 1337/31.7.2007) ορίσθηκε:

"Αναστέλλεται μέχρι 31.12.2007 η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 6 του π.δ. 88/1999 και του άρθρου 5 του π.δ. 76/2006, ως προς τους ειδικευμένους ιατρούς, τους ειδικευόμενους ιατρούς και το προσωπικό των νοσηλευτικών και παρόμοιων ιδρυμάτων".

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο ενδέκατο του Ν.3654/2008,ΦΕΚ Α 57/3.4.2008,ορίσθηκε:

"Αναστέλλεται μέχρι τις 30.6.2008 η ισχύς της διάταξης του άρθρου 6 του π.δ. 88/1999 και της διάταξης του άρθρου 5 του π.δ. 76/2005, ως προς τους ειδικευμένους ιατρούς, τους ειδικευόμενους ιατρούς και το προσωπικό των νοσηλευτικών και παρόμοιων ιδρυμάτων. Η αναστολή της ισχύος των εν λόγω διατάξεων δύναται να παραταθεί έως τις 31.12.2008, με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.Η διάταξη αυτή ισχύει αναδρομικά από 1.1.2008".

Άρθρο 6

(άρθρο 1 παράγραφος 7 της Οδηγίας)

Διατάξεις για μετακινούμενους εργαζόμενους και για εργαζόμενους σε δραστηριότητες ανοικτής θάλασσας

Μετά το άρθρο 14 του π.δ. 88/1999 προστίθενται δύο νέα άρθρα με αριθμούς 14α και 14β που έχουν ως ακολούθως:

Άρθρο 14α

Μετακινούμενοι εργαζόμενοι και δραστηριότητες ανοικτής θάλασσας

1. Οι διατάξεις των άρθρων 3,4,5 και 8 δεν εφαρμόζονται στους μετακινούμενους εργαζόμενους.
2. Οι μετακινούμενοι εργαζόμενοι δικαιούνται επαρκή ανάπαυση, ώστε, κατά μέσο όρο και σε περίοδο αναφοράς 12 μηνών, οι ώρες εβδομαδιαίας εργασίας να μην υπερβαίνουν τις 48 ώρες, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών.

Άρθρο 14β

Εργαζόμενοι σε αλιευτικά πλοία

1. Οι διατάξεις των άρθρων 3, 4, 5, 6 και 8 δεν ισχύουν για τους εργαζόμενους στα αλιευτικά πλοία που φέρουν Ελληνική σημαία.
2. Όλοι οι εργαζόμενοι σε αλιευτικά πλοία που φέρουν Ελληνική σημαία, δικαιούνται επαρκή ανάπαυση ώστε κατά μέσο όρο και σε περίοδο αναφοράς 12 μηνών, οι ώρες εβδομαδιαίας εργασίας να περιορίζονται στις 48 ώρες.

Για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζόμενων σε αλιευτικά πλοία που φέρουν Ελληνική σημαία, ο μέγιστος αριθμός ωρών εργασίας ή ο ελάχιστος αριθμός ωρών ανάπαυσης, ορίζονται εντός των ακολούθων ορίων:

- α) μέγιστος αριθμός ωρών εργασίας των οποίων δεν επιτρέπεται η υπέρβαση:

- i) δεκατέσσερις ώρες, σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο 24 ωρών και
 - ii) 72 ώρες σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο επτά ημερών, είτε
- β) ελάχιστος αριθμός ωρών ανάπαυσης, οι οποίες δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερες από:
- i) δέκα ώρες, σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο 24 ωρών και
 - ii) 77 ώρες, σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο επτά ημερών.

Ο μέγιστος αριθμός ωρών εργασίας ή ο ελάχιστος αριθμός ωρών ανάπαυσης εντός των πιο πάνω ορίων, μπορούν να καθορίζονται με συλλογικές συμβάσεις.

Οι ώρες ανάπαυσης επιτρέπεται να διαιρούνται σε δύο το πολύ περιόδους, από τις οποίες η μία θα διαρκεί τουλάχιστον έξι ώρες, το δε ενδιάμεσο διάστημα, μεταξύ δύο διαδοχικών περιόδων ανάπαυσης, δεν θα υπερβαίνει τις δεκατέσσερις ώρες.

3. Σε αλιευτικά πλοία τα οποία φέρουν Ελληνική σημαία επιτρέπεται, για αντικειμενικούς ή τεχνικούς λόγους ή λόγους που αφορούν, την οργάνωση της εργασίας, όπως με συλλογικές συμβάσεις να προβλέπονται εξαιρέσεις - παρεκκλίσεις από τα όρια που καθορίζονται στην παράγραφο 2. Οι εξαιρέσεις - παρεκκλίσεις αυτές, κατά το δυνατόν θα ακολουθούν τα καθορισμένα όρια αλλά μπορούν να λαμβάνουν υπόψη συχνότερες ή μεγαλύτερες περιόδους άδειας ή τη χορήγηση αντισταθμιστικής άδειας στους εργαζόμενους ή το γεγονός της ανάπαυσης των εργαζομένων κατά το χρόνο μη δραστηριοποίησης του αλιευτικού.

4. Ο πλοίαρχος αλιευτικού πλοίου έχει το δικαίωμα να απαιτεί από εργαζόμενο στο πλοίο να εκτελεί όσες ώρες εργασίας απαιτούνται για την άμεση ασφάλεια του πλοίου, των προσώπων που επιβαίνουν στο πλοίο ή του φορτίου ή για την παροχή βοήθειας σε άλλα πλοία ή πρόσωπα που βρίσκονται σε κατάσταση κινδύνου στη θάλασσα.

5. Οι εργαζόμενοι σε αλιευτικά πλοία τα οποία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία απαγορεύεται να δραστηριοποιούνται για χρονική περίοδο που υπερβαίνει τον ένα μήνα εντός του ημερολογιακού έτους, λαμβάνουν την ετήσια άδειά τους σύμφωνα με τον άρθρο 7 εντός της χρονικής αυτής περιόδου μη δραστηριοποίησης του πλοίου.

Άρθρο 7

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στο Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αναθέτουμε τη δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 18 Μαΐου 2005

Π.Δ. 149/2006 «Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) σε εναρμόνιση με την οδηγία 2003/10/ΕΚ».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1, 2, 3 και 5 του ν. 1338/1983 (Α' 34), όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 1440/1984 (Α' 70), του άρθρου 3 του ν. 1338/1983, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 65 του ν. 1892/1990 (Α' 101), του άρθρου 4 του ίδιου νόμου όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 1440/1984 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 7 του ν. 1775/1988 (Α' 101), 31 του ν. 2076/1992 (Α' 130), 19 του ν. 2367/1995 (Α' 261), 22 του ν. 2789/2000 (Α' 21) και 48 του ν. 3427/2005 (Α' 312).
2. Τις διατάξεις του άρθρου δεύτερου του ν. 2077/1992 «Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη» (Α' 136).
3. Τις διατάξεις των άρθρων 29 και 36 του ν. 1568/1985 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» (Α' 177).
4. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/1989 «Πρώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις» (Α' 79).
5. Την υπ' αριθμ. 14/22.11.2005 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.).
6. Την απόφαση 30356/14.3.2006 (Β' 311): «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Αθανάσιο Γιαννόπουλο και Γεώργιο Κωνσταντόπουλο».
7. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98).
8. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.
9. Την υπ' αριθμ. Δ 154/2006 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αποφασίζουμε:

ΤΜΗΜΑ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 (άρθρο 1 οδηγίας)

Σκοπός και πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων προς τις διατάξεις της οδηγίας 2003/10/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 2003 (L 042 15.2.2003) «Περί των ελάχιστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας για την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) (17η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)». Το παρόν προεδρικό διάταγμα καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές όσον αφορά την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους για την υγεία και ασφάλειά τους, που

προκύπτουν ή ενδέχεται να προκύψουν λόγω της έκθεσης σε θόρυβο, και συγκεκριμένα από τους κινδύνους για την ακοή.

2. Οι απαιτήσεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε δραστηριότητες κατά τις οποίες οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε κινδύνους από το θόρυβο ως αποτέλεσμα της εργασίας τους.

3. Το π.δ. 17/1996 «Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/393/ΕΟΚ» (11Α) και οι γενικές διατάξεις για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα που αναφέρεται στο παρόν άρθρο, με την επιφύλαξη των αυστηρότερων ή/και ειδικότερων διατάξεων του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 2 (άρθρο 2 οδηγίας)

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος προεδρικού διατάγματος, οι φυσικές παράμετροι που χρησιμοποιούνται για την πρόβλεψη των κινδύνων ορίζονται ως εξής:

α) κορυφοτιμή της ηχητικής πίεσης (P_{peak}): μέγιστη τιμή της C-σταθμισμένης στιγμιαίας πίεσης θορύβου,

β) ημερήσια στάθμη έκθεσης σε θόρυβο (LEX,8h): [dB(A) ως προς 20 μPa]: χρονικά σταθμισμένη μέση τιμή των σταθμών έκθεσης σε θόρυβο για οκτάωρη ημέρα εργασίας όπως ορίζεται από το διεθνές πρότυπο ISO1999:1990, σημείο 3.6. Καλύπτει όλα τα είδη θορύβου που απαντώνται στο εργασιακό περιβάλλον, περιλαμβανομένου και του παλμικού,

γ) εβδομαδιαία στάθμη έκθεσης σε θόρυβο (LX,8h): χρονικά σταθμισμένη μέση τιμή των ημερήσιων σταθμών έκθεσης σε θόρυβο για εβδομάδα πέντε οκτάωρων εργασιμών ημερών όπως ορίζεται από το διεθνές πρότυπο ISO 1999:1990, σημείο 3.6 (υποσημείωση 2).

Άρθρο 3 (άρθρο 3 οδηγίας)

Οριακές τιμές έκθεσης και τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης

1. Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος, οι οριακές τιμές έκθεσης και οι τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης, όσον αφορά τις ημερήσιες στάθμες έκθεσης σε θόρυβο και τις κορυφοτιμές της ηχητικής πίεσης καθορίζονται ως εξής:

α) οριακές τιμές έκθεσης: LEX,8h = 87 dB(A) και P_{peak} = 200 Pa (.), αντιστοίχως,

β) ανώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης: LEX,8h = 85 dB(A) και P_{peak} = 140 Pa (²), αντιστοίχως,

γ) κατώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης: LEX,8h = 80 dB(A) και P_{peak} = 112 Pa (³), αντιστοίχως.1

2. Κατά την εφαρμογή των οριακών τιμών έκθεσης, στον προσδιορισμό της πραγματικής έκθεσης του εργαζομένου συνυπολογίζεται η ηχοεξασθένηση που επιτυγχάνεται από τα μέσα ατομικής προστασίας της ακοής που φέρει ο εργαζόμενος. Στις τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης η ηχοεξασθένηση που επιτυγχάνεται από τα μέσα ατομικής προστασίας της ακοής που φέρει ο εργαζόμενος δεν συνυπολογίζεται.

3. Υπό δεόντως αιτιολογημένες συνθήκες, μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.) σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1568/85, για δραστηριότητες όπου η ημερήσια έκθεση σε θόρυβο ποικίλλει αισθητά ανά ημέρα εργασίας, προς εφαρμογή των οριακών τιμών έκθεσης και των τιμών έκθεσης για ανάληψη δράσης, χρησιμοποιείται η εβδομαδιαία στάθμη έκθεσης σε θόρυβο αντί της ημερήσιας στάθμης έκθεσης σε θόρυβο για να εκτιμηθούν οι στάθμες θορύβου στον οποίο εκτίθενται οι εργαζόμενοι, εφόσον:

α) η εβδομαδιαία στάθμη έκθεσης σε θόρυβο, όπως διαπιστώνεται με τη δέουσα παρακολούθηση, δεν υπερβαίνει την οριακή τιμή έκθεσης των 87 dB(A) και

β) λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητες αυτές.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ **ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ**

Άρθρο 4 (άρθρο 4 οδηγίας)

Προσδιορισμός και εκτίμηση των κινδύνων

1. Ο εργοδότης πρέπει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των κινδύνων σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 8, άρθρο 8 παράγραφος 1 του π.δ. 17/96 και την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου που προσετέθη με το π.δ. 159/1999 «Τροποποίηση του π.δ. 17/1996 “Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ” (Α’ 11) και του π.δ. 70α/88 “Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμιάντο κατά την εργασία” (Α’ 31) όπως αυτό τροποποιήθηκε με το π.δ. 175/1997 (Α’ 150)» (Α’ 157), και να καθορίζει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6, 7 και 8 του παρόντος διατάγματος. Η εκτίμηση των κινδύνων επανεξετάζεται και αναθεωρείται τακτικά, ιδίως εάν έχουν επέλθει σημαντικές μεταβολές που μπορεί να την καθιστούν ξεπερασμένη, ή όταν τα αποτελέσματα της επίβλεψης της υγείας το καθιστούν αναγκαίο.
2. Οι μέθοδοι και τα όργανα μέτρησης που χρησιμοποιούνται πρέπει να προσαρμόζονται στις επικρατούσες συνθήκες και ειδικότερα στα χαρακτηριστικά του προς μέτρηση θορύβου, τη διάρκεια της έκθεσης, τους περιβαλλοντικούς παράγοντες και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του οργάνου μέτρησης. Οι μέθοδοι και τα όργανα μέτρησης πρέπει να επιτρέπουν τον προσδιορισμό των παραμέτρων που ορίζονται στο άρθρο 2 και τη διαπίστωση αν σε δεδομένη περίπτωση έχει σημειωθεί υπέρβαση των τιμών που καθορίζονται στο άρθρο 3.
3. Οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν δειγματοληψία αντιπροσωπευτική της ατομικής έκθεσης του εργαζομένου.
4. Η εκτίμηση και η μέτρηση που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σχεδιάζονται και διενεργούνται ανά κατάλληλα χρονικά διαστήματα. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την εκτίμηση ή/και τη μέτρηση της στάθμης έκθεσης σε θόρυβο φυλάσσονται υπό κατάλληλη μορφή ώστε να είναι δυνατό να τα συμβουλευθεί κανείς.
5. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων λαμβάνονται υπόψη τα σφάλματα μέτρησης, που προσδιορίζονται σύμφωνα με τη μετρολογική πρακτική.
6. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 8 του π.δ. 17/1996, ο εργοδότης αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή, κατά την εκτίμηση των κινδύνων, στα ακόλουθα:
 - α) στη στάθμη, τον τύπο και τη διάρκεια της έκθεσης, συμπεριλαμβανομένης κάθε έκθεσης σε παλμικό θόρυβο,
 - β) στις οριακές τιμές έκθεσης και στις τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης που καθορίζονται στο άρθρο 3 του παρόντος προεδρικού διατάγματος,
 - γ) σε οποιεσδήποτε επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια εργαζομένων, οι οποίοι ανήκουν σε ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες κινδύνου,
 - δ) εφόσον είναι τεχνικά εφικτό, σε οποιεσδήποτε επιπτώσεις στην υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, οι οποίες προκύπτουν από τις αλληλεπιδράσεις θορύβου και συνδεδεμένων με την εργασία ωτοτοξικών ουσιών και από τις αλληλεπιδράσεις θορύβου και κραδασμών,
 - ε) σε οποιεσδήποτε έμμεσες επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, που προκύπτουν από αλληλεπιδράσεις μεταξύ θορύβου και προειδοποιητικών σημάτων ή άλλων ήχων, οι οποίοι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, προκειμένου να μειωθούν οι κίνδυνοι ατυχημάτων,

- στ) στις πληροφορίες για τον εκπεμπόμενο θόρυβο, τις οποίες παρέχουν οι κατασκευαστές εξοπλισμού εργασίας σύμφωνα με τις συναφείς κοινοτικές οδηγίες ή/και τις αντίστοιχες διατάξεις εναρμόνισης του εθνικού δικαίου,
- ζ) στην ύπαρξη εναλλακτικού εξοπλισμού εργασίας, σχεδιασμένου για να μειώνει την εκπομπή θορύβου,
- η) στην παράταση της έκθεσης σε θόρυβο πέραν του ωραρίου εργασίας με ευθύνη του εργοδότη,
- θ) σε κατάλληλες πληροφορίες που συγκεντρώνονται κατά την επίβλεψη της υγείας. Στις πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται, στο μέτρο του δυνατού, και οι σχετικές δημοσιεύσεις,
- ι) στη διάθεση μέσων ατομικής προστασίας της ακοής με επαρκή χαρακτηριστικά ηχοεξασθένησης.

Άρθρο 5 (άρθρο 5 οδηγίας)

Διατάξεις που αποσκοπούν στην αποφυγή ή τη μείωση της έκθεσης

1. Λαμβάνοντας υπόψη την τεχνική πρόοδο και τα διαθέσιμα μέτρα ελέγχου του κινδύνου στην πηγή, οι κίνδυνοι που προκύπτουν από την έκθεση σε θόρυβο πρέπει να εξαλείφονται στην πηγή προέλευσής τους ή να μειώνονται στο ελάχιστο. Η μείωση αυτών των κινδύνων γίνεται βάσει των γενικών αρχών πρόληψης που καθορίζονται στο άρθρο 7 παράγραφος 7 του π.δ. 17/1996, συνυπολογίζοντας ιδίως τα ακόλουθα:
- α) άλλες μεθόδους εργασίας που συνεπάγονται μικρότερη έκθεση σε θόρυβο,
 - β) την επιλογή κατάλληλου εξοπλισμού εργασίας, ο οποίος, λαμβάνοντας υπόψη την προς εκτέλεση εργασία, να εκπέμπει τον ελάχιστο δυνατό θόρυβο, καθώς και τη δυνατότητα παροχής στους εργαζόμενους εξοπλισμού εργασίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, επιδιώκοντας τον περιορισμό της έκθεσης σε θόρυβο,
 - γ) το σχεδιασμό και τη διαμόρφωση των χώρων και θέσεων εργασίας,
 - δ) την επαρκή ενημέρωση, την εκπαίδευση και την κατά περίπτωση εξάσκηση των εργαζομένων, προκειμένου να χρησιμοποιούν σωστά τους εξοπλισμούς εργασίας για τη μείωση στο ελάχιστο της έκθεσής τους σε θόρυβο,
 - ε) τη μείωση του θορύβου με τεχνικά μέσα, όπως:
 - i) για τη μείωση του αερόφερτου θορύβου, π.χ. θωρακίσεις, εγκλεισμό της πηγής θορύβου (σε περιβλήματα), καλύψεις με ηχοαπορροφητικό υλικό,
 - ii) για τη μείωση του στερεόφερτου θορύβου, π.χ. απόσβεση ή μόνωση,
 - στ) κατάλληλα προγράμματα συντήρησης του εξοπλισμού εργασίας, του χώρου εργασίας και των συστημάτων στο χώρο εργασίας, και
 - ζ) την οργάνωση της εργασίας για τη μείωση του θορύβου με:
 - i) περιορισμό της διάρκειας και της έντασης της έκθεσης,
 - ii) κατάλληλα προγράμματα εργασίας που περιλαμβάνουν περιόδους επαρκούς ανάπαυσης.
2. Με βάση την εκτίμηση των κινδύνων που προβλέπεται στο άρθρο 4, εάν η έκθεση υπερβαίνει τις ανώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης, ο εργοδότης καταρτίζει και εφαρμόζει πρόγραμμα, το οποίο συνίσταται σε τεχνικά ή/και οργανωτικά μέτρα, με σκοπό τη μείωση της έκθεσης σε θόρυβο, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
3. Με βάση την εκτίμηση των κινδύνων που προβλέπεται στο άρθρο 4, οι θέσεις εργασίας, στις οποίες οι εργαζόμενοι ενδέχεται να εκτεθούν σε θόρυβο που υπερβαίνει τις ανώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης, πρέπει να έχουν κατάλληλη σήμανση. Επίσης, οι χώροι όπου βρίσκονται οι παραπάνω θέσεις εργασίας οριοθετούνται και η πρόσβαση σε αυτούς περιορίζεται, όπου αυτό είναι τεχνικά εφικτό και δικαιολογείται από τον κίνδυνο έκθεσης.

4. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, λόγω της φύσης της δραστηριότητας, έχουν διατεθεί στους εργαζόμενους χώροι ανάπαυσης υπό την ευθύνη του εργοδότη, ο θόρυβος στους χώρους αυτούς μειώνεται σε στάθμη συμβατή με τον προορισμό και τις συνθήκες χρήσης τους.

5. Ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες κινδύνου πρέπει να προστατεύονται από τους κινδύνους που τις αφορούν ειδικότερα. Για το σκοπό αυτό ο εργοδότης προσαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο προς τις απαιτήσεις των εργαζομένων που ανήκουν σε ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες κινδύνου.

Άρθρο 6 (άρθρο 6 οδηγίας)

Ατομική προστασία

1. Εάν οι κίνδυνοι που προέρχονται από την έκθεση σε θόρυβο δεν είναι δυνατόν να προληφθούν με άλλα μέσα, τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων και χρησιμοποιούνται από αυτούς κατάλληλα και δεόντως προσαρμοζόμενα μέσα ατομικής προστασίας της ακοής σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 396/1994 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία» (Α' 220) υπό τους ακόλουθους όρους:

α) όταν η έκθεση σε θόρυβο υπερβαίνει τις κατώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης, ο εργοδότης θέτει στη διάθεση των εργαζομένων μέσα ατομικής προστασίας της ακοής, β) όταν η έκθεση σε θόρυβο είναι ίση ή υπερβαίνει τις ανώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης, η χρήση μέσων ατομικής προστασίας της ακοής είναι υποχρεωτική και γ) τα μέσα ατομικής προστασίας της ακοής επιλέγονται κατά τρόπον ώστε να αποσοβείται ή να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος για την ακοή.

2. Ο εργοδότης καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να διασφαλίσει τη χρήση των μέσων ατομικής προστασίας της ακοής και είναι υπεύθυνος για την εξακρίβωση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 7 (άρθρο 7 οδηγίας)

Περιορισμός της έκθεσης

1. Σε καμία περίπτωση η έκθεση του εργαζομένου, όπως καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2, δεν επιτρέπεται να υπερβεί τις οριακές τιμές έκθεσης.

2. Εάν, παρά τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή του παρόντος προεδρικού διατάγματος, σημειώνονται εκθέσεις άνω των οριακών τιμών έκθεσης, ο εργοδότης οφείλει:

α) να αναλάβει αμέσως δράση, για να μειώσει την έκθεση κάτω των οριακών τιμών έκθεσης, β) να εντοπίσει τους λόγους που προκάλεσαν την υπέρβαση των οριακών τιμών έκθεσης και γ) να προσαρμόσει τα μέτρα προστασίας και πρόληψης προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν επανάληψη της υπέρβασης.

Άρθρο 8 (άρθρο 8 οδηγίας)

Ενημέρωση και εκπαίδευση των εργαζομένων

Με την επιφύλαξη των άρθρων 11 και 12 του π.δ. 17/1996, ο εργοδότης διασφαλίζει ότι στους εργαζόμενους, οι οποίοι εκτίθενται κατά την εργασία σε θόρυβο που είναι ίσος με ή υπερβαίνει τις κατώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης, ή/και στους εκπροσώπους των εργαζομένων, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4 του π.δ. 17/1996, παρέχεται ενημέρωση και εκπαίδευση σχετικά με τους κινδύνους που προκύπτουν από την έκθεση σε θόρυβο, ιδίως σχετικά με:

α) τη φύση των κινδύνων αυτών, β) τα μέτρα που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή του παρόντος προεδρικού διατάγματος για την εξάλειψη ή την ελαχιστοποίηση των κινδύνων που προκύπτουν από το

θόρυβο, με προτεραιότητα στην πηγή του, συμπεριλαμβανομένων των περιστάσεων στις οποίες εφαρμόζονται τα μέτρα αυτά,
γ) τις οριακές τιμές έκθεσης και τις τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης που προβλέπονται στο άρθρο 3 του παρόντος προεδρικού διατάγματος,
δ) τα αποτελέσματα της εκτίμησης και της μέτρησης του θορύβου που διενεργούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 του παρόντος προεδρικού διατάγματος, επεξηγώντας παράλληλα τη σημασία τους και τους δυνητικούς κινδύνους,
ε) την ορθή χρήση των μέσων ατομικής προστασίας της ακοής,
στ) τη χρησιμότητα και τις μεθόδους εντοπισμού και αναφοράς των συμπτωμάτων των ακουστικών βλαβών,
ζ) τις περιστάσεις υπό τις οποίες οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα επίβλεψης της υγείας και το σκοπό αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 10 του παρόντος προεδρικού διατάγματος και
η) ασφαλείς εργασιακές πρακτικές ελαχιστοποίησης της έκθεσης σε θόρυβο με προτεραιότητα στην πηγή του.

Άρθρο 9 (άρθρο 9 οδηγίας) Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων

Οι διαβουλεύσεις και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 10 του π.δ. 17/1996 όσον αφορά τα θέματα που διέπονται από το παρόν διάταγμα και ειδικότερα:

- την εκτίμηση των κινδύνων και τον καθορισμό των προς λήψη μέτρων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 4,
- τα μέτρα που αποσκοπούν στην αποφυγή ή στη μείωση των κινδύνων που προκύπτουν από την έκθεση σε θόρυβο, όπως αναφέρονται στο άρθρο 5,
- την επιλογή των μέσων ατομικής προστασίας της ακοής, όπως αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1γ.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Άρθρο 10 (άρθρο 10 οδηγίας) Επίβλεψη της υγείας

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 14 του π.δ. 17/1996, εάν τα αποτελέσματα της εκτίμησης και της μέτρησης που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του παρόντος προεδρικού διατάγματος δείχνουν ότι υπάρχει κίνδυνος για την υγεία των εργαζομένων, διενεργείται κατάλληλη επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και την παράγραφο 5 του άρθρου αυτού.

2. Εργαζόμενος, του οποίου η έκθεση σε θόρυβο υπερβαίνει τις κατώτερες τιμές έκθεσης για ανάληψη δράσης, δικαιούται ελέγχου της ακοής του από το γιατρό εργασίας, εφόσον υπάρχει υποχρέωση απασχόλησης γιατρού εργασίας, ή από άλλο γιατρό και αν κριθεί απαραίτητο από αυτούς από εξειδικευμένο γιατρό. Σκοπός του ελέγχου αυτού, είναι η έγκαιρη διάγνωση τυχόν απώλειας της ακοής που οφείλεται σε θόρυβο και η διαφύλαξη της ακουστικής λειτουργίας.

3. Για κάθε εργαζόμενο, ο οποίος υπόκειται σε επίβλεψη της υγείας σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, τηρείται και ενημερώνεται ατομικός ιατρικός φάκελος. Οι ιατρικοί φάκελοι περιλαμβάνουν περίληψη των αποτελεσμάτων της επίβλεψης της υγείας, τηρούνται δε υπό κατάλληλη μορφή έτσι ώστε να είναι δυνατό να τους συμβουλευτεί κανείς αργότερα, χωρίς να θίγεται το ιατρικό απόρρητο και στα πλαίσια της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 3144/2003 «Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις» (111/Α΄).

Ο ατομικός ιατρικός φάκελος περιλαμβάνει τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

- α) Το ονοματεπώνυμο και το είδος της εργασίας του εργαζόμενου.
- β) Τους λόγους για τους οποίους ασκείται η ιατρική επίβλεψη.
- γ) Τις ημερομηνίες διενέργειας των ιατρικών εξετάσεων.
- δ) Τα αποτελέσματα των κλινικών και παρακλινικών εξετάσεων.
- ε) Την ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

στ) Τα στοιχεία από το ιατρικό και επαγγελματικό ιστορικό του εργαζόμενου και

ζ) Τα μέτρα που λήφθηκαν με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων.

Τα παραπάνω στοιχεία καταχωρούνται το συντομότερο δυνατό και πάντως μέσα σε δέκα πέντε (15) ημέρες από τη διενέργεια των αντίστοιχων ελέγχων και εξετάσεων και τηρούνται για είκοσι (20) τουλάχιστον χρόνια. Μετά την παρέλευση του διαστήματος αυτού, οι φάκελοι αποστέλλονται με μέριμνα του εργοδότη στο ΚΥΑΕ για ερευνητικούς σκοπούς, εξασφαλίζοντας πάντοτε το ιατρικό απόρρητο. Αντίγραφα των σχετικών ατομικών ιατρικών φακέλων παρέχονται στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας εφόσον ζητηθούν. Κάθε εργαζόμενος, εφόσον το ζητήσει, έχει πρόσβαση στον ατομικό του ιατρικό φάκελο. Σε περίπτωση κατά την οποία μια επιχείρηση παύει τις δραστηριότητές της, οι ατομικοί ιατρικοί φάκελοι παραδίδονται στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας.

4. Όταν από την επίβλεψη της ακουστικής λειτουργίας διαπιστωθεί ότι ένας εργαζόμενος πάσχει από διαγνώσιμη ακουστική βλάβη, ο γιατρός που αναφέρεται στην παράγραφο 2 ή, εφόσον αυτός το θεωρεί απαραίτητο, ο εξειδικευμένος γιατρός, εκτιμά κατά πόσον η βλάβη είναι αποτέλεσμα της έκθεσης σε θόρυβο κατά την εργασία. Στην περίπτωση αυτή:

α) ο εργαζόμενος ενημερώνεται από το γιατρό που αναφέρεται στην παράγραφο 2 για το αποτέλεσμα που τον αφορά προσωπικά

β) ο εργοδότης:

- επανεξετάζει την εκτίμηση των κινδύνων, η οποία πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 4,

- επανεξετάζει τα μέτρα που προβλέπονται για την εξάλειψη ή τη μείωση των κινδύνων σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6,

- λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του γιατρού που αναφέρεται στην παράγραφο 2 και του τεχνικού ασφάλειας (άρθρο 4 ν. 1568/1985 και άρθρο 4 π.δ. 17/1996), προκειμένου να εφαρμόσει τα μέτρα τα οποία απαιτούνται για την εξάλειψη ή τη μείωση των κινδύνων, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης τοποθέτησης του εργαζόμενου σε άλλη θέση εργασίας, όπου δεν υπάρχει κίνδυνος περαιτέρω έκθεσής του και

- μεριμνά για τη συστηματική επίβλεψη της υγείας και λαμβάνει μέτρα για την επανεξέταση της κατάστασης της υγείας κάθε άλλου εργαζομένου που έχει υποστεί ανάλογη έκθεση.

γ) ο γιατρός που αναφέρεται στην παράγραφο 2 αναγγέλλει μέσω της επιχείρησης στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας και στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα την ακουστική βλάβη που διέγνωσε.

5. Για την παρακολούθηση της λειτουργίας της ακοής των εργαζομένων λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

α) Η παρακολούθηση γίνεται σύμφωνα με την πρακτική της ιατρικής της εργασίας και περιλαμβάνει αν χρειάζεται, μια αρχική εξέταση που θα πραγματοποιείται πριν από την έκθεση σε θόρυβο ή στην αρχή της έκθεσης. Επίσης περιλαμβάνει περιοδικές εξετάσεις κατά διαστήματα που ποικίλλουν, ανάλογα με τη σοβαρότητα του κινδύνου, τα οποία θα ορίζονται από τον αρμόδιο γιατρό.

β) Κάθε εξέταση συνίσταται τουλάχιστον σε ωτοσκόπηση σε συνδυασμό με πλήρη ακοομετρικό έλεγχο.

γ) Η αρχική εξέταση περιλαμβάνει και το ιατρικό ιστορικό. Η αρχική ωτοσκόπηση και ο ακουομετρικός έλεγχος επαναλαμβάνονται εντός δώδεκα μηνών.

δ) Η περιοδική εξέταση πραγματοποιείται τουλάχιστον κάθε πέντε χρόνια, εφόσον η έκθεση του εργαζομένου δεν υπερβαίνει τις οριακές τιμές έκθεσης.

Άρθρο 11 (άρθρο 11 οδηγίας)

Παρεκκλίσεις

1. Υπό εξαιρετικές συνθήκες, όταν, λόγω της φύσης της εργασίας, η πλήρης και ορθή χρήση των μέσων ατομικής προστασίας της ακοής ενδέχεται να προκαλέσει κινδύνους για την υγεία ή την ασφάλεια μεγαλύτερους από εκείνους που θα προέκυπταν αν δεν χρησιμοποιούνταν, είναι δυνατόν να χορηγούνται παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1α και 1β και του άρθρου 7.

2. Οι παρεκκλίσεις της παραγράφου 1 χορηγούνται μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.) σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1568/1985 και πρέπει να συνοδεύονται από όρους που εγγυώνται, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων, ότι οι κίνδυνοι που απορρέουν από αυτές μειώνονται στο ελάχιστο και ότι οι εργαζόμενοι, στους οποίους αφορούν, υπόκεινται σε αυξημένη επίβλεψη της υγείας (άρθρο 10 του παρόντος). Οι παρεκκλίσεις αυτές επανεξετάζονται ανά τετραετία και καταργούνται μόλις εκλείψουν οι περιστάσεις που τις υπαγόρευσαν.

Άρθρο 12

Κυρώσεις

1. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/1994 «Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, υγιεινής-ασφάλειας, κλπ.» (Α' 112), όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 16 του ν. 2639/1998 «Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 205), 11 παράγρ. 5 του ν. 3144/2003 «Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις» (Α' 111), 4 του ν. 3227/2004 «Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας και άλλες διατάξεις» (Α' 31) και 3 παράγρ. 3 του ν. 3385/2005 «Ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και άλλες διατάξεις» (Α' 210), με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της κοινής υπουργικής απόφασης 88555/3293/30.9.1988 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/1989 (Α' 79).

2. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/1994 (Α' 112) και του άρθρου 17 του ν. 2639/1998, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 παράγραφος 2 του ν.3385/2005

Άρθρο 13

Έλεγχος εφαρμογής

Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας.

Άρθρο 14 (άρθρα 15 και 17 οδηγίας)

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από της δημοσίευσής του παρόντος καταργείται το π.δ. 85/1991 (Α' 38), υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 7 στο προσωπικό των εν πλω ποντοπόρων πλοίων αρχίζει από την 15η Φεβρουαρίου 2011.

2. Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος π.δ. στους τομείς της μουσικής και της ψυχαγωγίας αρχίζει από την 15η Φεβρουαρίου του 2008. Μέχρι την ημερομηνία

αυτή διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις του π.δ. 85/1991 για το προσωπικό των εν λόγω τομέων. Στον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 21 Ιουλίου 2006

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ**

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ**

**ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ**

**ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΣΑΒΒΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΗΣ**

**ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ**

Π.Δ. 212/2006 «Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμιάντο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/382/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την οδηγία 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1, 2, 3 και 5 του ν. 1338/1983 (Α' 34), όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 1440/1984 (Α' 70), του άρθρου 3 του ν. 1338/1983, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 65 του ν. 1892/1990 (Α' 101), του άρθρου 4 του ίδιου νόμου όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 1440/1984 και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 7 του ν. 1775/1988 (Α' 101), 31 του ν. 2076/1992 (Α' 130), 19 του ν. 2367/1995 (Α' 261), 22 του ν. 2789/2000 (Α' 21) και 48 του ν. 3427/2005 (Α' 312).
2. Τις διατάξεις του άρθρου δεύτερου του ν. 2077/1992 «Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη» (Α' 136).
3. Τις διατάξεις των άρθρων 14 παράγραφος 2, 29 και 36 του ν. 1568/1985 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» (Α' 177).
4. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/1989 «Πρόωθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις» (Α' 79).
5. Την υπ' αριθμό 8/21.03.2006 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ).
6. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98).
7. Την υπ' αριθμ. 30356/14.3.2006 (Β' 311) απόφαση: «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Αθανάσιο Γιαννόπουλο και Γεώργιο Κωνσταντόπουλο».
8. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού ΝΠΔΔ.
9. Την υπ' αριθμό 244/2006 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του Υφυπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός – Αντικείμενο – Πεδίο εφαρμογής

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Σεπτεμβρίου 1983 για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμιάντο κατά τη διάρκεια της εργασίας (ΕΕ L263/24.09.1983), όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 91/382/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 1991 (ΕΕ L206/29.07.1991) και 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Μαρτίου 2003 (ΕΕ L97/15.04.2003).
2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα έχει ως αντικείμενο την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλειά τους, περιλαμβανομένης

και της πρόληψης των κινδύνων αυτών που προέρχονται ή μπορούν να προέλθουν από δραστηριότητες κατά τις οποίες εκτίθενται στη σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο.

3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε δραστηριότητες κατά τις οποίες οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν, κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, στη σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο.

4. Ο ν. 1568/1985 και το π.δ. 17/1996 «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/393/ΕΟΚ» (Α' 11) καθώς και οι γενικές και ειδικές διατάξεις για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα που αναφέρεται στο παρόν άρθρο, με την επιφύλαξη των αυστηρότερων και/ή ειδικότερων διατάξεων του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 2 **Ορισμοί**

Για τους σκοπούς του παρόντος διατάγματος:

1. ως αμιάντος νοείται οποιοδήποτε από τα παρακάτω ινώδη πυριτικά ορυκτά:

- ακτινολίτης (ακτινολίθος), αριθ. CAS 77536-66-4
- γρουνερίτης (αμοσίτης), αριθ. CAS 12172-73-5
- ανθόφυλλος (ανθοφυλλίτης), αριθ. CAS 77536-67-5
- χρυσότιλος, αριθ. CAS 12001-29-5
- κροκιδόλιθος, αριθ. CAS 12001-28-4
- τρεμολίτης, αριθ. CAS 77536-68-6.

2. Ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 2 του π.δ. 305/1996 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ» (Α' 212) εφόσον πρόκειται για τεχνικό έργο και του άρθρου 2 του π.δ. 70/1990 «Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων σε ναυπηγικές εργασίες» (Α' 31) για ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες.

Άρθρο 3

Γενικές υποχρεώσεις εργοδοτών

1. Για κάθε δραστηριότητα, που μπορεί να παρουσιάσει κίνδυνο έκθεσης στη σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο, ο εργοδότης υποχρεούται να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφιστάμενων κατά την εργασία κινδύνων, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του π.δ. 17/1996. Στην εκτίμηση αυτή προσδιορίζεται η φύση, ο βαθμός και η διάρκεια της έκθεσης των εργαζομένων, ώστε να είναι δυνατό να αξιολογούνται όλοι οι κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και να καθορίζονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

2. Στις περιπτώσεις σποραδικής έκθεσης των εργαζομένων, της οποίας η ένταση είναι μειωμένη και εφόσον προκύπτει σαφώς από τα αποτελέσματα της εκτίμησης των κινδύνων της παραγράφου 1, ότι δεν θα υπάρξει υπέρβαση της οριακής τιμής έκθεσης στον αμιάντο στον αέρα του χώρου εργασίας, τα άρθρα 4, 17 και 18 του παρόντος διατάγματος μπορεί να μην εφαρμόζονται όταν η εργασία αφορά:

- α) σύντομες και ασυνεχείς δραστηριότητες συντήρησης μόνο μη εύθρυπτων υλικών
- β) την απομάκρυνση, χωρίς καταστροφή, των μη φθαρμένων αμιαντούχων υλικών στα οποία οι ίνες αμιάντου είναι στέρα συνδεδεμένες
- γ) τον εγκλεισμό ή επικάλυψη των αμιαντούχων υλικών που βρίσκονται σε καλή κατάσταση
- δ) την επιθεώρηση και έλεγχο του αέρα και τη λήψη δειγμάτων για την ανίχνευση της παρουσίας αμιάντου σε κάποιο υλικό.

- Η παραπάνω μη εφαρμογή των άρθρων 4, 17 και 18 του παρόντος διατάγματος σε καμιά περίπτωση δεν αίρει τις υποχρεώσεις του εργοδότη για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις του παρόντος διατάγματος, καθώς και με τις γενικές αρχές πρόληψης που καθορίζονται στο άρθρο 7 παράγραφος 7 του π.δ. 17/1996.
3. Η εκτίμηση της παραγράφου 1 αποτελεί αντικείμενο διαβούλευσης μεταξύ εργοδότη και της επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας ή των εκπροσώπων των εργαζομένων για την ασφάλεια και υγεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1568/1985 και του π.δ. 17/1996. Όπου δεν υπάρχει τέτοια επιτροπή ή εκπρόσωπος η διαβούλευση γίνεται με τους ίδιους τους εργαζόμενους στην επιχείρηση. Η εκτίμηση αναθεωρείται όταν υπάρχουν λόγοι να θεωρηθεί ανακριβής ή όταν έχει γίνει ουσιαστική μεταβολή στην εργασία, που αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά την έκθεση των εργαζομένων στον αμίαντο.
4. Οι εργοδότες μεριμνούν σε συνεννόηση μεταξύ τους για κατάλληλο συντονισμό ως προς την εφαρμογή των προβλέψεων του παρόντος διατάγματος καθώς και για τον αποτελεσματικότερο τρόπο εξασφάλισης της παροχής υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης που προβλέπεται στο π.δ. 17/1996 και της επίβλεψης της υγείας σύμφωνα με το άρθρο 17 του παρόντος διατάγματος.
5. Ο εργολάβος και υπεργολάβος ολόκληρου ή τμήματος του έργου, ανεξάρτητα αν αυτό εκτελείται ολικά ή κατά τμήματα με υπεργολάβους, καθώς και ο εργολάβος και υπεργολάβος τμήματος του έργου είναι συνυπεύθυνοι ως προς τις υποχρεώσεις και τα μέτρα που περιγράφονται στο παρόν διάταγμα.
6. Εφόσον πρόκειται για τεχνικό έργο, για την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας σε αυτό, οι αυτοαπασχολούμενοι έχουν όλες τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 9 του π.δ. 305/1996.

Άρθρο 4

Γνωστοποίηση εργασιών

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2, σε κάθε δραστηριότητα κατά την οποία οι εργαζόμενοι εκτίθενται ή μπορεί να εκτεθούν κατά την εργασία τους στη σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμίαντο, ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και αν δεν υπάρχει, ο κύριος του έργου υποχρεούται το αργότερο δέκα εργάσιμες ημέρες πριν αρχίσουν οι εργασίες να γνωστοποιεί εγγράφως στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας τουλάχιστον τα παρακάτω:
- α) την τοποθεσία του εργοταξίου
 - β) τον τύπο και την ποσότητα των αμιαντούχων υλικών
 - γ) το είδος αμιάντου που περιέχεται στα αμιαντούχα υλικά
 - δ) τις δραστηριότητες και τις εφαρμοζόμενες μεθόδους
 - ε) τον αριθμό των εκτιθέμενων, σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμίαντο, εργαζομένων
 - στ) την ημερομηνία έναρξης και τη διάρκεια των εργασιών
 - ζ) τα μέτρα που λαμβάνονται για να περιοριστεί η έκθεση των εργαζομένων σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμίαντο
 - η) τον εξοπλισμό εργασίας που θα χρησιμοποιηθεί και τα χαρακτηριστικά του.
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και κατόπιν επαρκούς αιτιολόγησης, η γνωστοποίηση των εργασιών μπορεί να γίνει κατ' εξαίρεση σε διάστημα μικρότερο των δέκα ημερών πριν την έναρξη των εργασιών.
2. Αν μετά από αυτή τη γνωστοποίηση ακολουθήσει μια μεταβολή των συνθηκών εργασίας, που είναι πιθανό να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της έκθεσης σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμίαντο, ή οποιαδήποτε άλλη σημαντική αλλαγή στα παραπάνω στοιχεία, πρέπει να γίνεται το συντομότερο δυνατό νέα γνωστοποίηση στην Επιθεώρηση Εργασίας.

3. Η επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας ή οι εκπρόσωποι των εργαζομένων για την υγιεινή και ασφάλεια ή όπου δεν υπάρχουν αυτοί, οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση μπορούν να ενημερώνονται για τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις αυτές.

4. Για τις περιπτώσεις που υφίσταται υποχρέωση υποβολής της εκ των προτέρων γνωστοποίησης, που προβλέπεται στο άρθρο 3 του π.δ. 305/96, η γνωστοποίηση εργασιών του παρόντος άρθρου ενσωματώνεται σε αυτήν.

Άρθρο 5

Απαγορεύσεις

1. Απαγορεύεται η εφαρμογή του αμιάντου τόσο με τη μέθοδο του ψεκασμού (flocage) όσο και με κάθε άλλη μέθοδο καθώς και οι δραστηριότητες που συνεπάγονται τη χρησιμοποίηση χαμηλής πυκνότητας (μικρότερης του 1g/cm³) μονωτικών ή ηχομονωτικών υλικών που περιέχουν αμιάντο.

2. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων διατάξεων σχετικών με την εμπορία και χρήση του αμιάντου, απαγορεύονται οι δραστηριότητες που εκθέτουν τους εργαζόμενους σε ίνες αμιάντου κατά την εξόρυξη του αμιάντου ή κατά την παρασκευή και μεταποίηση προϊόντων αμιάντου ή την παρασκευή και μεταποίηση προϊόντων που περιέχουν αμιάντο κατόπιν εκούσιας προσθήκης, με εξαίρεση τη διαχείριση και την απόθεση σε καθορισμένους κατάλληλους χώρους, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, των προϊόντων που προέρχονται από κατεδάφιση και από αφαίρεση του αμιάντου.

Άρθρο 6

Γενικά μέτρα

Για όλες τις δραστηριότητες του άρθρου 1 παράγραφος 3 ο εργοδότης οφείλει να παίρνει όλα τα απαραίτητα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα, ώστε να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται η έκθεση των εργαζομένων σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο. Σε κάθε περίπτωση η έκθεση πρέπει να διατηρείται σε επίπεδο κατώτερο εκείνου, που ορίζεται από την οριακή τιμή έκθεσης του άρθρου 8 του παρόντος διατάγματος, με τη λήψη των κατάλληλων κάθε φορά προληπτικών μέτρων από τα αναφερόμενα παρακάτω:

1. Ο αριθμός των εργαζομένων που εκτίθενται ή είναι δυνατόν να εκτεθούν σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο καθώς και ο χρόνος έκθεσής τους πρέπει να περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία όρια.

2. Κατ' αρχήν πρέπει να σχεδιάζονται μέθοδοι και διαδικασίες εργασίας ώστε να μην παράγεται σκόνη αμιάντου. Αν τούτο δεν είναι πρακτικά δυνατόν να επιτευχθεί, η σκόνη πρέπει να δεσμεύεται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο σημείο εκπομπής της.

3. Ο αμιάντος ή τα υλικά που απελευθερώνουν σκόνη αμιάντου ή περιέχουν αμιάντο πρέπει να αποθηκεύονται και να μεταφέρονται στους χώρους εργασίας, μέσα σε κατάλληλες κλειστές συσκευασίες, επισημασμένες σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του παρόντος διατάγματος.

4. Όλες οι εγκαταστάσεις και οι εξοπλισμοί που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση του αμιάντου, πρέπει να καθαρίζονται και να συντηρούνται αποτελεσματικά και τακτικά.

Ειδικότερα:

α) Ο καθαρισμός πρέπει να διενεργείται, όσο είναι πρακτικά δυνατό, με κατάλληλο σύστημα δημιουργίας κενού ή άλλη κατάλληλη μέθοδο ώστε να αποτρέπεται η δημιουργία και διασπορά σκόνης αμιάντου στο περιβάλλον.

β) Όταν τούτο δεν είναι πρακτικά δυνατό να εφαρμοσθεί, πρέπει οι εργαζόμενοι που εκτελούν τον καθαρισμό να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλα Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.). Άλλοι εργαζόμενοι απαγορεύεται να υπάρχουν στο χώρο κατά τη διάρκεια του καθαρισμού.

5. Όλα τα απόβλητα των εργασιών που περιέχουν αμιάντο πρέπει να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο εργασίας το συντομότερο δυνατό, μέσα σε κατάλληλες κλειστές συσκευασίες με ειδική επισήμανση, σύμφωνα με το άρθρο 19 του παρόντος διατάγματος. Το μέτρο αυτό δεν ισχύει για τις εξορυκτικές δραστηριότητες. Τα απόβλητα που αναφέρονται στο παρόν σημείο υφίστανται στη συνέχεια διαχείριση σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Η.Π.13588/725/06 κοινή υπουργική απόφαση «Μέτρα, όροι και περιορισμοί για την διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ «για τα επικίνδυνα απόβλητα» του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991. Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 19396/1546/1997 κοινή υπουργική απόφαση «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων» (Β' 604)» (Β' 383), όπως αυτή κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 7

Μετρήσεις – Έλεγχος περιβάλλοντος χώρου εργασίας

1. Αναλόγως των αποτελεσμάτων της αρχικής εκτίμησης των κινδύνων και για να τηρείται η οριακή τιμή κατά το άρθρο 8 του παρόντος διατάγματος, ο εργοδότης μεριμνά για την πραγματοποίηση τακτικών μετρήσεων της συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας.
2. Για τη μέτρηση της συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι ίνες μήκους ανώτερου των 5 μικρομέτρων και πλάτους μικρότερου των 3 μικρομέτρων, με λόγο μήκους/πλάτους μεγαλύτερο του 3:1.
3. Ο τόπος, ο χρόνος, το είδος των μετρήσεων κατά τον έλεγχο περιβάλλοντος και γενικά κάθε πρόβλημα που είναι δυνατόν να προκύψει ανάλογα με τη φύση και τις συνθήκες εργασίας, αποτελεί αντικείμενο διαβούλευσης μεταξύ εργοδότη και της επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας ή των εκπροσώπων των εργαζομένων για την ασφάλεια και υγεία. Όπου δεν υπάρχει τέτοια επιτροπή ή εκπρόσωπος η διαβούλευση γίνεται με τους ίδιους τους εργαζόμενους.
4. Η δειγματοληψία και ανάλυση των δειγμάτων γίνονται από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό και με κατάλληλα όργανα. Η μέτρηση των ινών πραγματοποιείται κατά προτίμηση με μικροσκόπιο αντίθεσης φάσης (PCM), σύμφωνα με τη μέθοδο που συνιστά η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ.), από το 1997 «Determination of airborne fibre number concentrations. A recommended method, by phase-contrast optical microscopy (membrane filter method)», ή σύμφωνα με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο ισοδύναμου αποτελέσματος.
5. Η διάρκεια των δειγματοληψιών πρέπει να επιτρέπει τον προσδιορισμό, άμεσα με τη μέτρηση ή έμμεσα με υπολογισμό, της μέσης χρονικά σταθμισμένης έκθεσης του εργαζόμενου σε αμιάντο για μια περίοδο αναφοράς 8 ωρών (μία βάρδια).
6. Όλες οι μετρήσεις πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές της έκθεσης των εργαζομένων στη σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο και για το σκοπό αυτό γίνονται, κατά το δυνατό, με «ατομικές» δειγματοληψίες. Κατά τις μετρήσεις λαμβάνεται υπόψη η φύση των εργασιών που εκτελούνται καθώς επίσης και οι συνθήκες και η διάρκεια έκθεσης των εργαζομένων.

Άρθρο 8

Οριακή τιμή έκθεσης

Οι εργοδότες μεριμνούν ώστε κανένας εργαζόμενος να μην εκτίθεται σε ατμόσφαιρα με συγκέντρωση ινών αμιάντου μεγαλύτερη της 0,1 ίνας ανά cm³ αέρα ως μέση 8ωρη χρονικά σταθμισμένη έκθεση.

Άρθρο 9

Ειδικά μέτρα

1. Όταν κατά τον έλεγχο του περιβάλλοντος διαπιστώνεται σε ένα χώρο εργασίας υπέρβαση της οριακής τιμής έκθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 8, πρέπει να προσδιορίζεται η αιτία της υπέρβασης αυτής και να λαμβάνονται το συντομότερο τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα. Η εργασία στον παραπάνω χώρο μπορεί να συνεχιστεί μόνο αν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων.
2. Αμέσως μετά γίνεται νέος προσδιορισμός της συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας, ώστε να εξακριβώνεται η αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1.
3. Όταν η έκθεση δεν μπορεί να περιοριστεί με άλλα μέσα και για την τήρηση της οριακής τιμής απαιτείται η χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) της αναπνοής, τότε η χρήση των μέσων αυτών δεν επιτρέπεται να είναι μόνιμη και πρέπει να περιορίζεται, για κάθε εργαζόμενο, στον απολύτως αναγκαίο ελάχιστο χρόνο. Κατά τη διάρκεια εργασιών με Μ.Α.Π. αναπνοής, αναλόγως της φυσικής και κλιματολογικής επιβάρυνσης και κατόπιν διαβούλευσης με τους εργαζομένους και/ή τους εκπροσώπους τους και με τη σύμφωνη γνώμη του γιατρού εργασίας, καθορίζονται οι απαραίτητες περίοδοι ανάπαυσης.

Άρθρο 10

Εντοπισμός αμιαντούχων υλικών

Πριν την έναρξη των εργασιών κατεδάφισης ή συντήρησης, οι εργοδότες λαμβάνουν κάθε ενδεδειγμένο μέτρο για τον εντοπισμό των υλικών που ενδέχεται να περιέχουν αμιάντο, ζητώντας πληροφορίες και από τους ιδιοκτήτες των χώρων εάν παρίσταται ανάγκη. Εάν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ως προς την παρουσία αμιάντου σε ένα υλικό ή σε ένα κτίριο κ.λ.π., εφαρμόζεται το παρόν προεδρικό διάταγμα.

Άρθρο 11

Μέτρα σε ορισμένες δραστηριότητες

1. Για ορισμένες δραστηριότητες, όπως κατεδάφιση, αφαίρεση αμιάντου, επισκευή και συντήρηση κατά τις οποίες προβλέπεται υπέρβαση της οριακής τιμής, που καθορίζεται στο άρθρο 8, παρά τη χρήση τεχνικών προληπτικών μέτρων για τον περιορισμό της συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας, ο εργοδότης καθορίζει τα μέτρα προστασίας των εργαζομένων όταν αυτοί εκτελούν τέτοιες εργασίες, ιδιαίτερα:
 - α) χορηγούνται στους εργαζόμενους κατάλληλες αναπνευστικές συσκευές και άλλα Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) που οφείλουν να φορούν
 - β) τοποθετούνται πινακίδες που επισημαίνουν ότι προβλέπεται η υπέρβαση της οριακής τιμής του άρθρου 8 σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 του παρόντος διατάγματος
 - γ) αποφεύγεται ο διασκορπισμός της σκόνης αμιάντου ή αμιαντούχων υλικών εκτός του χώρου εργασίας.
2. Πριν από τις δραστηριότητες αυτές, ζητείται η γνώμη της επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας της επιχείρησης ή των εκπροσώπων για την υγεία και ασφάλεια ή, όπου δεν υπάρχουν, των ίδιων των εργαζομένων.

Άρθρο 12

Σχέδιο εργασίας

1. Πριν αρχίσουν οι εργασίες για την κατεδάφιση ή για την αφαίρεση του αμιάντου και/ή υλικών που περιέχουν αμιάντο από κτίρια, κατασκευές, συσκευές και εγκαταστάσεις, καθώς και από πλοία, ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και αν δεν υπάρχει, ο κύριος του έργου μεριμνά για την κατάρτιση σχεδίου εργασίας. Ειδικότερα για τα τεχνικά έργα, το σχέδιο εργασίας ενσωματώνεται στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) που προβλέπεται στο π.δ. 305/1996.

2. Το σχέδιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 πρέπει να προβλέπει τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στο χώρο εργασίας.

Το σχέδιο πρέπει ιδίως να προβλέπει:

– ότι ο αμιάντος και/ή τα αμιαντούχα υλικά απομακρύνονται πριν από την εφαρμογή των τεχνικών κατεδάφισης, εκτός αν η εν λόγω αφαίρεση ενδέχεται να προκαλέσει μεγαλύτερο κίνδυνο για τους εργαζόμενους παρά εάν ο αμιάντος και/ή τα αμιαντούχα υλικά δεν μετακινηθούν

– ότι χορηγούνται τα Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο α του παρόντος διατάγματος για την προστασία του προσωπικού που έχει αναλάβει τις εργασίες, και εφόσον απαιτείται και για την προστασία των λοιπών προσώπων που βρίσκονται στο χώρο των εργασιών ή κοντά στο χώρο αυτό

– ότι μετά τον τερματισμό των έργων κατεδάφισης ή των εργασιών αφαίρεσης αμιάντου ο χώρος εργασίας θα καθαρίζεται επιμελώς έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι δεν υπάρχουν κίνδυνοι οφειλόμενοι στην έκθεση σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο. Η συγκέντρωση ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας πριν την άρση των τεχνικών μέτρων πρόληψης, που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των εργασιών, πρέπει να είναι μικρότερη της 0,010 ίνας ανά cm³ αέρα. Η μέτρηση της συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας πραγματοποιείται, με μέριμνα του εργολάβου ολόκληρου του έργου, και αν δεν υπάρχει, του κύριου του έργου, από ανεξάρτητο εργαστήριο το οποίο και εκδίδει σχετικό πιστοποιητικό ανάλυσης για το σκοπό αυτό. Η δειγματοληψία και η ανάλυση των δειγμάτων γίνονται σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές και τις οδηγίες που περιέχονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος διατάγματος. Ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και αν δεν υπάρχει, ο κύριος του έργου υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη του την έγγραφη γνώμη του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εργασιών καθαρισμού του χώρου εργασίας πριν την άρση των τεχνικών μέτρων πρόληψης έναντι του κινδύνου έκθεσης σε ίνες αμιάντου. Στη συνέχεια υποχρεούται ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, και αν δεν υπάρχει, ο κύριος του έργου να ενημερώσει σχετικά την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας βεβαιώνοντας την τήρηση των παραπάνω προβλέψεων και συνυποβάλλοντας και αντίγραφο του πιστοποιητικού ανάλυσης. Το πιστοποιητικό ανάλυσης φυλάσσεται στο χώρο εργασίας και είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών με ευθύνη του κυρίου του έργου.

3. Το σχέδιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 πρέπει κατ' ελάχιστο να περιέχει πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα σημεία:

– τη φύση και την πιθανή διάρκεια των εργασιών και/ή το σχέδιο του χώρου, εφόσον απαιτείται

– τον τόπο εκτέλεσης των εργασιών

– τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους όταν οι εργασίες συνεπάγονται το χειρισμό αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο

– τα χαρακτηριστικά των εξοπλισμών που χρησιμοποιούνται για:

– την προστασία και την απορρύπανση του προσωπικού που έχει αναλάβει τις εργασίες

– την προστασία των λοιπών προσώπων που βρίσκονται στο χώρο των εργασιών ή κοντά στο χώρο αυτό.

Σε κάθε περίπτωση η αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας μπορεί να απαιτήσει επιπλέον των παραπάνω στοιχεία.

4. Το σχέδιο εργασίας καταρτίζεται από άτομο με τα προσόντα του άρθρου 6 του π.δ.

305/1996, εφόσον πρόκειται για τεχνικό έργο ή του άρθρου 9 παράγραφος

Β, περίπτωση 1α του π.δ. 70/1990 για ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες.

5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 6 αντίγραφο του σχεδίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1, υποβάλλεται στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, εφόσον ζητηθεί. Σε κάθε περίπτωση το σχέδιο εργασίας φυλάσσεται στο χώρο εργασίας με ευθύνη του εργολάβου ολόκληρου του έργου, και αν δεν υπάρχει, του κυρίου του έργου και είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

6. Μέχρι την έκδοση και την εφαρμογή της σχετικής Κανονιστικής Πράξης με την οποία θα καθοριστούν οι προϋποθέσεις για την έκδοση άδειας λειτουργίας των επιχειρήσεων που ορίζονται στο άρθρο 14, το σχέδιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 υποβάλλεται μαζί με τη γνωστοποίηση εργασιών του άρθρου 4 στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας. Για την περίπτωση αυτή πρέπει να αναφέρονται και τα στοιχεία για τα προγράμματα εκπαίδευσης των εργαζομένων σε εργασίες αφαίρεσης αμιάντου, που παρέχονται από τον εργοδότη σύμφωνα με το άρθρο 13 του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 13

Εκπαίδευση εργαζομένων

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να παρέχει κατάλληλη εκπαίδευση σε όλους τους εργαζόμενους που εκτίθενται, ή ενδέχεται να εκτεθούν, σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο. Η εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν για τους εργαζόμενους και σε τακτικά χρονικά διαστήματα.

2. Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης πρέπει να είναι εύκολα κατανοητό από τους εργαζόμενους, πρέπει δε να τους επιτρέπει να αποκτούν τις απαιτούμενες γνώσεις και ικανότητες όσον αφορά την πρόληψη και την ασφάλεια, ιδίως δε σχετικά με:

- α) τις ιδιότητες του αμιάντου και τις επιπτώσεις του για την υγεία, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεργιστική δράση του καπνίσματος
- β) τα είδη προϊόντων ή υλικών που πιθανώς περιέχουν αμιάντο
- γ) τις εργασίες που ενδέχεται να συνεπάγονται έκθεση σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο και τη σημασία των προληπτικών ελέγχων για τον περιορισμό της έκθεσης στο ελάχιστο
- δ) τις ασφαλείς πρακτικές εργασίας, τους ελέγχους και τον εξοπλισμό προστασίας
- ε) τον κατάλληλο ρόλο, την εκλογή, την επιλογή, τους περιορισμούς και την ορθή χρήση των Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) της αναπνοής σύμφωνα και με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του π.δ. 396/1994 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ» (Α' 220)
- στ) τις διαδικασίες έκτακτης ανάγκης
- ζ) τις διαδικασίες απορρύπανσης
- η) τη διάθεση των αποβλήτων
- θ) τις απαιτήσεις ιατρικής επίβλεψης.

Άρθρο 14

Δυνατότητα εκτέλεσης εργασιών

Με την επιφύλαξη του άρθρου 12 παράγραφος 6 και του άρθρου 3 παράγραφος 2 του παρόντος διατάγματος, η εκτέλεση κατεδαφιστικών έργων ή εργασιών αφαίρεσης αμιάντου μπορεί να πραγματοποιείται μόνο από επιχειρήσεις οι οποίες έχουν σχετική άδεια. Η άδεια αυτή εκδίδεται μετά από απόφαση της Γενικής Δ/σης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Άρθρο 15

Επιπρόσθετα μέτρα

1. Για κάθε δραστηριότητα που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 3, και με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει και τα παρακάτω ειδικά μέτρα:

- α) Οι χώροι όπου διεξάγονται οι εργασίες αυτές:
- i) να μην είναι προσπελάσιμοι σε άλλους εργαζόμενους εκτός από εκείνους οι οποίοι πρέπει να εισέρχονται σ' αυτούς, λόγω της εργασίας ή των καθηκόντων τους
 - ii) να αποτελούν περιοχές όπου απαγορεύεται το κάπνισμα
 - iii) να είναι σαφώς οριοθετημένοι και να έχουν εμφανή σήμανση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 του παρόντος διατάγματος.
- β) Να διευθετούνται κατάλληλοι χώροι εστίασης, χωρίς κίνδυνο επιβάρυνσης των εργαζομένων από τη σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο.
- γ) Να τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων κατάλληλα ενδύματα εργασίας ή προστασίας και άλλα Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.), ανάλογα με την περίπτωση. Τα ενδύματα εργασίας ή προστασίας παραμένουν στο χώρο της επιχείρησης. Είναι δυνατόν όμως να δίνονται για καθαρισμό σε επιχειρήσεις που διαθέτουν τον απαιτούμενο για το σκοπό αυτό εξοπλισμό και βρίσκονται έξω από το χώρο της επιχείρησης. Στην περίπτωση αυτή η μεταφορά των ενδυμάτων εκτελείται σε κλειστά δοχεία ή σάκους, τα οποία είναι επισημασμένα κατάλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του παρόντος διατάγματος, τα δε πρόσωπα που αναλαμβάνουν τον καθαρισμό ενημερώνονται κατάλληλα από τους εργοδότες για τους ενδεχόμενους κινδύνους.
- δ) Να παρέχονται στους εργαζόμενους ξεχωριστοί χώροι φύλαξης για τα ενδύματα εργασίας ή προστασίας αφενός και για τα κοινά ενδύματα αφετέρου.
- ε) Να παρέχονται στους εργαζόμενους κατάλληλες και επαρκείς εγκαταστάσεις υγιεινής, οι οποίες πρέπει να περιλαμβάνουν και ντους στην περίπτωση εργασιών που παράγουν σκόνη.
- στ) Τα Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) να τοποθετούνται σε καθορισμένο χώρο, να ελέγχονται και να καθαρίζονται μετά από κάθε χρήση και να επιδιορθώνονται ή να αντικαθίστανται προτού χρησιμοποιηθούν πάλι.
2. Το κόστος των μέτρων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 δεν βαρύνει τους εργαζόμενους.

Άρθρο 16

Ενημέρωση εργαζομένων

1. Σε κάθε δραστηριότητα του άρθρου 1 παράγραφος 3, ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση κατά την πρόσληψή τους και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα να λαμβάνουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά:
- α) τους πιθανούς κινδύνους για την υγεία από την έκθεση σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο
 - β) τα μέτρα υγιεινής που πρέπει να τηρούνται στα οποία περιλαμβάνεται και η αποχή από το κάπνισμα
 - γ) τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται όσον αφορά τη χρήση κατάλληλων Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.)
 - δ) τα οργανωτικά, τεχνικά ή άλλα μέτρα που λήφθηκαν και αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση της έκθεσης σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο
 - ε) την ύπαρξη οριακής τιμής και την ανάγκη για έλεγχο του αέρα του χώρου εργασίας.
2. Εκτός από τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2, λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα ώστε:
- α) οι εργαζόμενοι και/ή οι εκπρόσωποί τους στην επιχείρηση ή την εγκατάσταση να μπορούν να λαμβάνουν γνώση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων της συγκέντρωσης ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας και να τους δίνονται εξηγήσεις σχετικά με τη σημασία των αποτελεσμάτων αυτών.

β) αν τα αποτελέσματα υπερβαίνουν την οριακή τιμή του άρθρου 8, οι εργαζόμενοι, τους οποίους αφορούν τα αποτελέσματα, καθώς και οι εκπρόσωποί τους στην επιχείρηση ή την εγκατάσταση να ενημερώνονται το συντομότερο δυνατό για τις υπερβάσεις αυτές και τις αιτίες τους και να ζητείται η γνώμη των εργαζομένων και/ή των εκπροσώπων τους στην επιχείρηση ή την εγκατάσταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν ή, αν η κατάσταση είναι επείγουσα, να πληροφορούνται τα μέτρα που έχουν ληφθεί.

Άρθρο 17

Επίβλεψη υγείας

Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2, λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα:

1. Κάθε εργοδότης του άρθρου 1 παράγραφος 3 του παρόντος διατάγματος υποχρεούται:

α) να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες γιατρού εργασίας, όπως αυτός ορίζεται στα άρθρα 4, 8, 9 και 10 του ν.1568/1985 και στο άρθρο 4 του π.δ. 17/1996, ανεξάρτητα

από τον αριθμό εργαζομένων στην επιχείρηση και/ή στην εγκατάσταση

β) να παραπέμπει κάθε εργαζόμενο πριν από την έναρξη της έκθεσης σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο σε ιατρική εξέταση για την εκτίμηση της κατάστασης της υγείας του. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει ειδική εξέταση του θώρακα και διενεργείται σύμφωνα με τις αρχές και την πρακτική της ιατρικής και τις οδηγίες του Παραρτήματος ΙΙ. Η ιατρική εξέταση επαναλαμβάνεται μία τουλάχιστον φορά κάθε τρία χρόνια για όσο διάστημα διαρκεί η έκθεση σε αμιάντο.

2. Αρμόδιος για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων είναι ο γιατρός εργασίας της επιχείρησης ο οποίος καταρτίζει ατομικό ιατρικό φάκελο για κάθε εργαζόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 2β του ν. 1568/1985 και το άρθρο 14 παράγραφος 3 του π.δ. 399/1994 «Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ» (Α' 221). Ανάλογα με τα αποτελέσματα της ιατρικής εξέτασης, ο γιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται καθώς και για την αναγκαιότητα της σωστής χρήσης των Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.). Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν, ανάλογα με την περίπτωση, την απαγόρευση της έκθεσης του εργαζόμενου σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο.

Ο εργαζόμενος ή ο εργοδότης έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον αρμόδιο γιατρό επανεκτίμηση των στοιχείων με βάση τα οποία κρίθηκε αναγκαία η λήψη των παραπάνω μέτρων. Σε περίπτωση διαφωνίας ζητείται η παρέμβαση της αρμόδιας Επιθεώρησης Εργασίας, σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ο γιατρός εργασίας ή ο ασφαλιστικός φορέας μπορεί να υποδείξει την αναγκαιότητα παράτασης της ιατρικής επίβλεψης και μετά το πέρας της έκθεσης, για διάστημα που κρίνεται αναγκαίο για τη διαφύλαξη της υγείας του συγκεκριμένου προσώπου.

3. Στις περιπτώσεις παράτασης της ιατρικής επίβλεψης οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τον εργοδότη εάν η απασχόληση του εργαζόμενου είναι στην ίδια επιχείρηση. Εάν ο εργαζόμενος απασχολείται σε άλλη επιχείρηση ή όταν συνταξιοδοτηθεί οι δαπάνες βαρύνουν τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα.

Άρθρο 18

Τήρηση στοιχείων

Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2, λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα:

1. Ο εργοδότης οφείλει να τηρεί μητρώο των εργαζομένων που καλούνται να ασκήσουν τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο άρθρο 1 παράγραφος 3, αναφέροντας τη φύση και τη διάρκεια των δραστηριοτήτων τους καθώς και την έκθεση σε σκόνη αμιάντου ή υλικών

που περιέχουν αμιάντο την οποία έχουν υποστεί. Ο γιατρός εργασίας έχει πρόσβαση στο μητρώο αυτό. Οι εργαζόμενοι και/ή οι εκπρόσωποί τους στην επιχείρηση ή την εγκατάσταση έχουν πρόσβαση στα συλλογικά και ανώνυμα στοιχεία που περιέχει το μητρώο αυτό. Αντίγραφο του μητρώου υποβάλλεται στο τέλος κάθε έτους στο Τμήμα Ιατρικής της Εργασίας και Προαγωγής της Υγείας στους εργασιακούς χώρους του Κέντρου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΚΥΑΕ) του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

2. Η καταχώρηση των στοιχείων των ελέγχων του περιβάλλοντος θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

- α. την ημερομηνία, τον αριθμό, τη θέση (ή το χώρο), τη διάρκεια κάθε δειγματοληψίας, τον τύπο της («ατομική» ή «στατική»), και το αν διενεργείται σε επίπεδο ομάδας, καθώς και τα ονοματεπώνυμα των αντίστοιχων εργαζομένων και το είδος της εργασίας,
- β. τον τύπο του οργάνου της δειγματοληψίας, το φορέα της ανάλυσης των δειγμάτων και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τη μέτρηση,
- γ. το αποτέλεσμα της μέτρησης και το εκτιμώμενο επίπεδο έκθεσης για περίοδο αναφοράς 8 ωρών,
- δ. στοιχεία και παρατηρήσεις σχετικά με τα τεχνικά ή άλλα μέτρα και μέσα πρόληψης, καθώς και με άλλους παράγοντες που χαρακτηρίζαν τις συνθήκες εργασίας και έκθεσης των εργαζομένων σε αμιάντο κατά τη διάρκεια της δειγματοληψίας και ήταν δυνατό να επηρεάσουν το αποτέλεσμά της.

3. Ο ατομικός ιατρικός φάκελος, ο οποίος συμπληρώνεται από τον γιατρό εργασίας, περιλαμβάνει τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

- α) το ονοματεπώνυμο και το είδος της εργασίας του εργαζομένου
- β) τους λόγους για τους οποίους ασκείται η ιατρική επίβλεψη
- γ) την ημερομηνία διενέργειας των ιατρικών εξετάσεων
- δ) τα αποτελέσματα των κλινικών και εργαστηριακών εξετάσεων και το φορέα που τις διενήργησε
- ε) την ερμηνεία των αποτελεσμάτων
- στ) τα αποτελέσματα των ελέγχων του περιβάλλοντος που αναφέρονται στην ατομική έκθεση του εργαζομένου σε αμιάντο
- ζ) τα στοιχεία από το ιατρικό και επαγγελματικό ιστορικό του εργαζομένου
- η) τα μέτρα που λήφθηκαν με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων.

4. Το μητρώο, που αναφέρεται στην παράγραφο 1, και ο ατομικός ιατρικός φάκελος, που αναφέρεται στην παράγραφο 3, διατηρούνται για μια ελάχιστη περίοδο σαράντα (40) ετών από το τέλος της έκθεσης του εργαζομένου σε σκόνη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο στην τελευταία επιχείρηση.

5. Αν ο εργαζόμενος αλλάξει εργοδότη, ο φάκελός του διαβιβάζεται στο γιατρό εργασίας της νέας απασχόλησης, μόνο ύστερα από σχετική αίτηση του εργαζομένου. Σε περίπτωση συνταξιοδότησης του εργαζομένου ή απασχόλησής του σε άλλη εργασία στην οποία δεν προβλέπεται γιατρός εργασίας ή διάλυσης της επιχείρησης, ο φάκελος αποστέλλεται στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα. Στη συνέχεια από τον ασφαλιστικό φορέα αποστέλλεται αντίγραφο του φακέλου στο Τμήμα Ιατρικής της Εργασίας και Προαγωγής της Υγείας στους εργασιακούς χώρους του Κέντρου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΚΥΑΕ) του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας για ερευνητικούς σκοπούς και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Αντίγραφο του ιατρικού φακέλου δίδεται και στον εργαζόμενο, τον οποίο αφορά, μετά την για οποιοδήποτε λόγο αποχώρησή του από την επιχείρηση.

Άρθρο 19

Σήμανση

1. Οι χώροι, όπου διεξάγονται οι εργασίες του άρθρου 1 παράγραφος 3 του παρόντος, πρέπει να έχουν εμφανή σήμανση, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 105/1995 «Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ» (Α' 67) και πινακίδες προειδοποίησης όπου αναγράφεται με γράμματα που διαβάζονται εύκολα:

– ΑΜΙΑΝΤΟΣ

– ΜΗΝ ΕΙΣΠΡΧΕΣΤΕ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ ΕΡΓΑΣΙΑ

– Η ΕΙΣΠΝΟΗ ΣΚΟΝΗΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

2. Οι χώροι, όπου προβλέπεται ή έχει διαπιστωθεί υπέρβαση της οριακής τιμής έκθεσης σε αμιάντο, πρέπει να έχουν εμφανή σήμανση σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 105/1995 και πινακίδες προειδοποίησης όπου αναγράφεται με γράμματα που διαβάζονται εύκολα:

– ΑΜΙΑΝΤΟΣ

– ΜΗΝ ΕΙΣΠΡΧΕΣΤΕ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ ΕΡΓΑΣΙΑ. ΠΙΘΑΝΗ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΗΣ ΟΡΙΑΚΗΣ ΤΙΜΗΣ

– Η ΕΙΣΠΝΟΗ ΣΚΟΝΗΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ.

3. Όλα τα δοχεία ή οι σάκοι, που περιέχουν αμιάντο ως απόβλητα από εργασίες με αμιάντο ή ακόμη τα προς καθαρισμό ενδύματα των εργαζομένων, πρέπει τουλάχιστον να φέρουν σήμανση στην οποία να αναγράφεται με γράμματα που θα διαβάζονται εύκολα:

– ΠΡΟΣΟΧΗ

– ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΑΜΙΑΝΤΟ

– Η ΕΙΣΠΝΟΗ ΣΚΟΝΗΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

– ΤΗΡΕΙΤΕ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Άρθρο 20

Μητρώο αναγνωρισμένων κρουσμάτων αμιάντωσης και μεσοθηλιώματος

Στα πλαίσια εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν την αναγγελία των ασθενειών των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία, τηρείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των ασφαλιστικών φορέων μητρώο των αναγνωρισμένων κρουσμάτων αμιάντωσης και μεσοθηλιώματος. Στο τέλος κάθε έτους οι ασφαλιστικοί φορείς αποστέλλουν στο ΚΥΑΕ του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας όλα τα απαραίτητα στοιχεία, καθώς και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 21

Προσάρτηση Παραρτημάτων

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος διατάγματος το παράρτημα Ι που αναφέρεται στο άρθρο 12 και το παράρτημα ΙΙ που αναφέρεται στο άρθρο 17 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τεχνικές προδιαγραφές και οδηγίες για τη δειγματοληψία και ανάλυση των δειγμάτων με σκοπό τη λήψη απόφασης σχετικά με την άρση των τεχνικών μέτρων πρόληψης μετά τον τερματισμό των εργασιών αφαίρεσης αμιαντούχων υλικών, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2.

Α. Δειγματοληψία

1. Διενεργούνται στατικές δειγματοληψίες.

2. Οι δειγματοληψίες διενεργούνται μόνο όταν έχει επιτευχθεί επαρκής ξηρότητα στις επιφάνειες του χώρου εργασίας και αφού με την οπτική παρατήρηση έχει επιβεβαιωθεί η απουσία σκόνης στον αέρα του χώρου εργασίας.

3. Η δειγματοληψία πρέπει να συνοδεύεται από δραστηριότητες διατάραξης της σκόνης στις επιφάνειες του χώρου εργασίας. Οι δραστηριότητες αυτές πρέπει

να είναι σχεδιασμένες με τρόπο που να προσομοιάζεται η κατάσταση του χώρου κατά τη μελλοντική του χρήση.

4. Η διατάραξη της σκόνης πρέπει να διενεργείται στην περιοχή των αντλιών δειγματοληψίας και σε περιοχή όπου η οπτική παρατήρηση ή η αρχική θέση του αμιαντούχου υλικού δημιουργεί υποψίες για επιφανειακή επιβάρυνση των επιφανειών του χώρου εργασίας με ίνες αμιάντου.

5. Μια κατάλληλη δραστηριότητα προσομοίωσης της μελλοντικής χρήσης του χώρου μπορεί να είναι η επαναλαμβανόμενη με χτυπήματα διατάραξη των επιφανειών που δύνανται να προσεγγιστούν.

6. Οι δραστηριότητες προσομοίωσης πραγματοποιούνται για τουλάχιστον 5 λεπτά κάθε φορά που χρησιμοποιείται ένα νέο φίλτρο καθώς και κάθε φορά που συμπληρώνεται μία ώρα δειγματοληψίας.

7. Όλος ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται στις δραστηριότητες προσομοίωσης πρέπει να καθαρίζεται ή να απορρίπτεται ως απόβλητο αμιάντου.

8. Οι κεφαλές δειγματοληψίας τοποθετούνται με κατεύθυνση προς το έδαφος σε ύψος από 1m έως 2m από το δάπεδο και κατανέμονται καταλλήλως σε ολόκληρο το χώρο εργασίας.

9. Ο ελάχιστος αριθμός των μετρήσεων είναι ο μικρότερος θετικός ακέραιος αριθμός ο οποίος προσεγγίζει τον αριθμό που προκύπτει από τη σχέση $A/3-1$. Η σταθερά A υπολογίζεται ως εξής:

α) Αν το ύψος του χώρου εργασίας είναι μικρότερο ή ίσο με 3m ή σε περιπτώσεις που το ύψος ξεπερνά τα 3m αλλά η έκθεση είναι πιθανό να περιορίζεται στο επίπεδο του δαπέδου, τότε η σταθερά A ισούται με το εμβαδόν του χώρου εργασίας εκφρασμένο σε m^2 .

β) Στις υπόλοιπες περιπτώσεις η σταθερά A ισούται με το $1/3$ του όγκου του χώρου εργασίας εκφρασμένου σε m^3 . Αν εντός του χώρου εργασίας υπάρχουν αντικείμενα μεγάλα σε μέγεθος τότε ο όγκος τους πρέπει να αφαιρείται από το συνολικό όγκο του χώρου εργασίας πριν τον υπολογισμό της σταθεράς A. Ο ελάχιστος αριθμός μετρήσεων, που πρέπει να διενεργηθούν, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από δύο, εκτός από την περίπτωση που ο όγκος του χώρου εργασίας είναι μικρότερος από $10 m^3$, οπότε μία μέτρηση θεωρείται αρκετή.

10. Ο ελάχιστος αριθμός των αναγκαίων μετρήσεων αυξάνεται στις περιπτώσεις που ο χώρος εργασίας χωρίζεται εμφανώς σε μικρότερες περιοχές.

11. Ο συνολικός όγκος του δείγματος αέρα για κάθε μέτρηση πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με 480 lt.

12. Είναι επιτρεπτό ο συνολικός όγκος των 480 lt να επιτευχθεί αθροιστικά με δύο ή περισσότερες ταυτόχρονα ή στη σειρά δειγματοληψίες. Σε αυτή την περίπτωση οι δειγματοληψίες πραγματοποιούνται σε απόσταση 1m μεταξύ τους.

01002120910060012

B. Ανάλυση δειγμάτων

1. Η μέτρηση των ινών αμιάντου πραγματοποιείται κατά προτίμηση με μικροσκόπιο αντίθεσης φάσης (PCM), σύμφωνα με τη μέθοδο που συνιστά η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (Π.Ο.Υ), από το 1997, ή σύμφωνα με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο ισοδύναμου αποτελέσματος.

2. Για όγκο δειγματοληψίας 480 lt, στο μικροσκόπιο αντίθεσης φάσης πρέπει να εξεταστούν 200 οπτικά πεδία. Αν ο όγκος δειγματοληψίας (V) ξεπερνά τα 480 lt τότε ο αριθμός των οπτικών πεδίων (n), που πρέπει να εξεταστούν, μπορεί να μειωθεί σύμφωνα με τη σχέση $n = 96.000/V$.

3. Αν δύο ή περισσότερα δείγματα αέρα αθροίζονται ώστε να προκύψει ο απαιτούμενος για κάθε μέτρηση όγκος των 480 lt (ή μεγαλύτερος), τότε ως όγκος αέρα της δειγματοληψίας θεωρείται ο συνολικός όγκος των δειγμάτων. Ως αριθμός όμως των προς εξέταση στο μικροσκόπιο οπτικών πεδίων θεωρείται ο αριθμός των οπτικών πεδίων που εξετάζονται σε

κάθε ένα από τα φίλτρα δειγματοληψίας. Στην περίπτωση αυτή ο αριθμός των οπτικών πεδίων είναι ίδιος για όλα τα αθροιζόμενα φίλτρα δειγματοληψίας.

4. Για την άρση των τεχνικών μέτρων πρόληψης σε μικρούς χώρους εργασίας, όπου απαιτούνται 4 ή λιγότερες μετρήσεις, όλα τα αποτελέσματα των μετρήσεων πρέπει να έχουν τιμή μικρότερη της 0,010 ίνας ανά cm³ αέρα. Σε μεγαλύτερους όμως χώρους εργασίας είναι αποδεκτό 1 στα 5 αποτελέσματα να είναι μεταξύ της 0,010 και της 0,015 ίνας ανά cm³ αέρα.

5. Η συγκέντρωση των ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας πρέπει να εκφράζεται με τρία δεκαδικά ψηφία. Μετά το τέλος των μετρήσεων πρέπει να συντάσσεται αναφορά στην οποία θα καταγράφονται:

- το μέγεθος της επιφάνειας ή του όγκου του χώρου εργασίας
- ο αριθμός των μετρήσεων που απαιτούνται
- ο αριθμός των διενεργηθέντων μετρήσεων
- οι δραστηριότητες προσομοίωσης της μελλοντικής χρήσης του χώρου εργασίας που τελέστηκαν
- η ώρα έναρξης και λήξης κάθε δειγματοληψίας
- η παροχή των αντλιών στην αρχή και στο τέλος για κάθε δειγματοληψία
- ο όγκος κάθε δείγματος αέρα που λαμβάνεται σε κάθε μέτρηση
- ο αριθμός των εξετασθέντων οπτικών πεδίων για κάθε φίλτρο δειγματοληψίας
- η διάμετρος του οπτικού πεδίου του μικροσκοπίου
- η διάμετρος του εκτιθέμενου φίλτρου
- ο αριθμός των μετρηθέντων ινών σε κάθε φίλτρο δειγματοληψίας
- η συγκέντρωση ινών αμιάντου στον αέρα του χώρου εργασίας εκφρασμένη σε ίνες/cm³.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πρακτικές συστάσεις για την ιατρική εξέταση για την εκτίμηση της κατάστασης της υγείας των εργαζομένων, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1β:

1. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα βιβλιογραφικά δεδομένα η έκθεση σε ίνες αμιάντου μπορεί να προκαλέσει τις ακόλουθες παθήσεις:

- αμιάντωση
- μεσοθηλίωμα
- καρκίνο του πνεύμονα
- καρκίνο του γαστρεντερικού συστήματος.

2. Ο γιατρός εργασίας που είναι αρμόδιος για την ιατρική παρακολούθηση των εργαζομένων που εκτίθενται στον αμιάντο πρέπει να γνωρίζει τις συνθήκες και τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες πραγματοποιήθηκε η έκθεση κάθε εργαζομένου.

3. Η κλινική παρακολούθηση των εργαζομένων πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις αρχές και την πρακτική της ιατρικής της εργασίας. Πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα μέτρα:

- κατάρτιση του ιατρικού και επαγγελματικού ιστορικού του εργαζομένου,
- προσωπική συνέντευξη,
- κλινική εξέταση του θώρακα,
- εξέταση της αναπνευστικής λειτουργίας (σπειρομέτρηση και καμπύλη ροής όγκου).

Είναι επιθυμητή η διενέργεια και άλλων εξετάσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται ακτινογραφία θώρακα συνήθων διαστάσεων ή αξονική τομογραφία, καθώς και εργαστηριακές αναλύσεις όπως η κυτταρολογική εξέταση των πτυέλων. Οι εξετάσεις αυτές πρέπει να αποφασίζονται για κάθε εργαζόμενο που παρακολουθείται ιατρικά, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες γνώσεις στον τομέα της ιατρικής της εργασίας.

Άρθρο 22

Έλεγχος εφαρμογής

Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος διατάγματος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ). Για τις επιχειρήσεις των μεταλλείων, λατομείων, ορυχείων ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος διατάγματος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Άρθρο 23

Κυρώσεις

1. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 24 του ν. 2224/1994 «Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων, υγιεινής-ασφάλειας, κ.λ.π.» (Α' 112), όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 16 του ν. 2639/1998 «Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 205), 11 παράγραφος 5 του ν. 3144/2003 «Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις» (Α' 111), 4 του ν. 3227/2004 «Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας και άλλες διατάξεις» (Α' 31) και 3 παράγραφος 3 του ν. 3385/2005 «Ρυθμίσεις για την προώθηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και άλλες διατάξεις» (Α' 210), με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της κοινής υπουργικής απόφασης 88555/3293/30.9.1988 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/1989 (Α' 79).
2. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/1994 (Α' 112) και του άρθρου 17 του ν. 2639/1998, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 παράγραφος 2 του ν. 3385/2005.

Άρθρο 24

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του διατάγματος αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος καταργούνται τα π.δ. 70α/1988 (Α' 31) και 175/1997 (Α' 150) και το άρθρο 3 του π.δ. 159/1999 (Α' 157). Στον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας αναθέτουμε τη δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 4 Οκτωβρίου 2006

Π.Δ.162/2007 «Προστασία της υγείας των εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους, κατά τροποποίηση του π.δ. 307/1986 όπως ισχύει, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2006/15/ΕΚ»

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1,2,3,4 και 5 του ν. 1338/1983 (ΦΕΚ Α΄ 34), όπως η παρ.1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 1440/1984 (ΦΕΚ Α΄ 70), του άρθρου 3 του ν. 1338/1983, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 65 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ Α΄ 101) και του άρθρου 4 του ίδιου νόμου 1338/1983 όπως τελικώς ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 48 του ν. 3427/2005 (ΦΕΚ Α΄ 312).
2. Τις διατάξεις του άρθρου δευτέρου, παρ. 2, του ν. 2077/1992 “Κύρωση της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή ένωση και των σχετικών πρωτοκόλλων και δηλώσεων που περιλαμβάνονται στην τελική Πράξη” (ΦΕΚ Α΄ 136).
3. Τις διατάξεις των άρθρων 29 και 36 του ν. 1568/1985 “Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων” (ΦΕΚ Α΄ 177).
4. Τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 1836/1989 “Προώθηση της απασχόλησης και της επαγγελματικής κατάρτισης και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ Α΄ 79).
5. Την υπ’ αριθμ. 18/1.11.2006 γνώμη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.).
6. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 “Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα” (ΦΕΚ Α΄ 98).
7. Την υπ’ αριθμ. 30356/14.3.2006 (ΦΕΚ Β΄ 311) απόφαση “Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Αθανάσιο Γιαννόπουλο και Γεώργιο Κωνσταντόπουλο”.
8. Ότι με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος δεν θα προκληθεί πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ή προϋπολογισμού Ν.Π.Δ.Δ..
9. Την υπ’ αριθμ. 168/2007 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αποφασίζουμε :

Άρθρο 1

Σκοπός– Αντικείμενο

Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων προς τις διατάξεις της υπ’ αριθμ. 2006/15/ΕΚ οδηγίας της Επιτροπής της 7ης Φεβρουαρίου 2006 (ΕΕ L 38 της 9.2.2006) “Για τη θέσπιση δευτέρου καταλόγου ενδεικτικών οριακών τιμών επαγγελματικής έκθεσης κατ’ εφαρμογή της υπ’ αριθμ. 98/24/ΕΚ οδηγίας του Συμβουλίου και για την τροποποίηση των υπ’ αριθμ. 91/322/ΕΟΚ και 2000/39/ΕΚ οδηγιών”.

Άρθρο 2

Χημικοί παράγοντες

Το π.δ. 307/1986 (ΦΕΚ Α΄ 135) όπως τροποποιήθηκε με τα π.δ. 77/1993 (ΦΕΚ Α΄ 34), 90/1999 (ΦΕΚ Α΄ 94) και 339/2001 (ΦΕΚ Α΄ 227), τροποποιείται ως ακολούθως:

1. Στον πίνακα της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του π.δ. 307/1986 προστίθενται δύο νέοι χημικοί παράγοντες:

Χημικός παράγοντας	Χημικός (Μοριακός τύπος)	EINECS (1)	No CAS(2)	Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Η (3)	Οριακή τιμή έκθεσης (4)		Ανώτατη Οριακή Τιμή έκθεσης (5)	
					Ppm (6)	mg/m ³ (7)	Ppm (6)	mg/m ³ (7)
2-(2-μεθοξυαιθοξυ) αιθανόλη	C ₅ H ₁₂ O ₃	203-906-6	111-77-3	Δ	10	50,1	-	-
2-(2-βουτοξυαιθοξυ) αιθανόλη	C ₈ H ₁₈ O ₃	203-961-6	112-34-5		10	67,5	15	101,2

2. Στον ίδιο πίνακα αναθεωρούνται οι οριακές τιμές και οι ανώτατες οριακές τιμές έκθεσης των εργαζομένων για τους παρακάτω χημικούς παράγοντες :

Χημικός παράγοντας	Χημικός (Μοριακός τύπος)	EINECS (1)	No CAS(2)	Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Η (3)	Οριακή τιμή έκθεσης (4)		Ανώτατη Οριακή Τιμή έκθεσης (5)	
					Ppm (6)	mg/m ³ (7)	Ppm (6)	mg/m ³ (7)
Morpholine (Μορφολίνη)	C ₄ H ₉ NO	203-815-1	110-91-8		10	36	20	72
Αιθανολαμίνη(2-αμινοαιθανόλη)	C ₂ H ₇ NO	205-483-3	141-43-5	Δ	1	2,5	3	7,6
αιθυλοχλωρίδιο (Χλωροαιθάνιο)	C ₂ H ₅ Cl	200-830-5	75-00-3		100	268	-	-
Διαιθυλαμίνη	C ₄ H ₁₁ N	203-716-3	109-89-7		5	15	10	30
Εξάνιο ,n- (n- εξάνιο)	C ₆ H ₁₄	203-777-6	110-82-7		20	72	-	-
Κυαναμίδιο	CH ₂ N ₂	206-992-3	420-04-2	Δ	0,58	1	-	-
Κυκλοεξάνιο	C ₆ H ₁₂	203-806-2	110-82-7		200	700	-	-
Νιτροβενζόλιο	C ₆ H ₅ NO ₂	202-716-0	98-95-3	Δ	0,2	1	-	-
Νιτρικό οξύ	HNO ₃	231-714-2	7697-37-2		-	-	1	2,6
Πύρεθρο (κεκαθαρισμένο απο λακτόνες που προκαλούν ευαισθητοποίηση)			8003-34-7		-	1	-	-
Τολουόλιο	C ₇ H ₈	203-625-9	108-88-3	Δ	50	192	100	384
Φωσφίνη	PH ₃	232-260-8	7803-51-2		0,1	0,14	0,2	0,28
Χλώριο	Cl ₂	231-959-5	7782-50-5		-	-	0,5	1,5
Χλωροβενζόλιο (Μονοχλωροβενζόλιο)	C ₆ H ₅ Cl	203-628-5	108-90-7		5	23	15	70

- (1) EINECS: European Inventory of Existing Chemical Substances (Ευρωπαϊκό Ευρετήριο των υπαρχουσών χημικών ουσιών).
- (2) CAS: Chemical Abstract Service Registry Number (Αριθμός καταχώρησης της Υπηρεσίας Χημικών Περιλήψεων).
- (3) Η ένδειξη «δέρμα» στις οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης επισημαίνει το ενδεχόμενο σημαντικής διείσδυσης μέσω του δέρματος.
- (4) Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση 8ωρη χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε 8ωρης ημερήσιας και 40ωρης εβδομαδιαίας εργασίας του.
- (5) Η τιμή την οποία δεν επιτρέπεται να ξεπερνά η μέση χρονικά σταθμισμένη έκθεση του εργαζόμενου στον χημικό παράγοντα, μετρημένη στον αέρα της ζώνης αναπνοής του, κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε δεκαπεντάλεπτης περιόδου μέσα στο χρόνο εργασίας του, έστω και αν τηρείται η οριακή τιμή έκθεσης.
- (6) ppm: μέρη ανά εκατομμύριο κατ' όγκο στον αέρα (ml/m³).
- (7) mg/m³: χιλιοστόγραμμα ανά κυβικό μέτρο αέρα σε θερμοκρασία 20 °C και πίεση 101,3 kPa.

Άρθρο 3 **Κυρώσεις**

Το άρθρο 5 του π.δ. 307/1986, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 παρ.3 του π.δ. 90/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

1. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/1994 (ΦΕΚ Α' 112), όπως τελικώς ισχύει, μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 3 παρ. 3 του ν. 3385/2005 (ΦΕΚ Α' 210), με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της υπ' αριθμ. 88555/3293/30.9.1988 κοινής υπουργικής απόφασης που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/1989 (ΦΕΚ Α' 79). Ειδικά ως προς την κοινοποίηση και τη δικαστική προσβολή της πράξης επιβολής προστίμου, εφαρμόζεται η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 16 (σε συνδυασμό με την παρ. 6 του άρθρου αυτού) του ν. 2639/1998 (ΦΕΚ Α' 205).
2. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/1994 και του άρθρου 17 του ν. 2639/1998, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 παράγραφος 2 του ν. 3385/2005.»

Άρθρο 4

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ανατίθεται η δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Λευκάδα, 22 Αυγούστου 2007

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα στοιχεία που παρατίθενται στο παρόν εγχειρίδιο αντλήθηκαν από απόλυτα αξιόπιστες και επιστημονικά έγκυρες πηγές, όπως τα «φύλλα δεδομένων ασφαλείας υλικών»(SDS), τα οποία υποχρεώνονται να εκδίδουν οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες παραγωγού.

Πιστεύουμε ότι οι πληροφορίες που παρέχονται θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην καλύτερη και πλέον αξιόπιστη ενημέρωση των συναδέλφων με σκοπό να συμβάλουν στην βελτίωση των συνθηκών στην εργασία αλλά και να θεμελιώνεται με τον πλέον έγκυρο τρόπο ο καταγγελτικός τους λόγος όταν στηλιτεύουν παραλήψεις και εγκληματική αμέλεια.

Ελπίζουμε το πόνημα αυτό να βοηθήσει τον οποιοδήποτε διάλογο μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων ώστε να προκύψει ένα καλύτερο και ασφαλέστερο αύριο για τους εργαζόμενους, διάλογο στον οποίο η OEXBE παραμένει ανοικτή με εποικοδομητική διάθεση.

Τέλος δίνεται η δυνατότητα όλοι οι ενδιαφερόμενοι, εργαζόμενοι και εργοδότες, να μελετήσουν τη νομοθεσία που διέπει τις χημικές βιομηχανίες, συγκεντρωμένη σε αυτό το βιβλίο.